

**A Kúria
Nemzetközi Főosztályának
Hírlevele**

**2021. december 31.
XII. évfolyam 12. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	3
Általános közigazgatási jogterület.....	3
Pénzügyi jogterület.....	14
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	17
POLGÁRI ÜGYSZAK	19
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	22
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	23
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	23
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	24
Általános közigazgatási jogterület.....	24
Pénzügyi jogterület.....	32
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	35
POLGÁRI ÜGYSZAK	35
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	39
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT	40
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI	40
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	40
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	45
Általános közigazgatási jogterület.....	45
Pénzügyi jogterület.....	48
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	49
POLGÁRI ÜGYSZAK	49
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	64

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 74

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	74
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	74
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI	79
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	79
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	86
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	86
POLGÁRI ÜGYSZAK	87
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	89

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

A Bíróság (nagytanács) 2021. október 6-i véleménye – Európai Parlament (1/19. sz. vélemény)¹

1) Az EUMSZ 218. cikk (2), (6) és (8) bekezdésében előírt követelmények mindenkor és teljes mértékű tiszteletben tartása mellett a Szerződések nem tiltják meg, hogy az Európai Unió Tanácsa a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló európai tanácsi egyezmény (Isztambuli Egyezmény) Unió általi megkötéséről szóló határozat elfogadása előtt az eljárási szabályzatával összhangban eljárva beárja a tagállamok arra vonatkozó „közös megállapodását”, hogy a hatáskörükbe tartozó területeken ezen egyezmény kötelező legyen rájuk nézve. Ezzel szemben a Szerződések tiltják, hogy a Tanács az e cikkben előírt szerződéskötési eljárást egy további szakasszal egészítse ki, azáltal, hogy az említett egyezmény megkötéséről szóló határozat elfogadását ilyen „közös megállapodás” előzetes megállapításához köti.

2) Az Isztambuli Egyezmény azon részének Unió általi megkötéséről szóló tanácsi jogi aktus elfogadásának megfelelő anyagi jogalapját, amely az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése értelmében vett tervezett megállapodás tárgyát képezi, az EUMSZ 78. cikk (2) bekezdése, az EUMSZ 82. cikk (2) bekezdése, valamint az EUMSZ 84. cikk és az EUMSZ 336. cikk képezi.

3) Az EU-Szerződéshez és az EUM-Szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló (21.) és az EU-Szerződéshez és az EUM-Szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló (22.) jegyzőkönyv kizárólag abban az esetben igazolja azon tanácsi jogi aktus két külön határozatra történő szétválasztását, amely az Isztambuli Egyezmény tervezett megállapodás tárgyát képező részének Unió általi megkötéséről szól, ha az ilyen szétválasztás azon körülmény figyelembevételére irányul, hogy Írország vagy a Dán Királyság nem vesz részt az e megállapodás megkötése alapján hozott és az e jegyzőkönyvek hatálya alá tartozó, összességükben vizsgált intézkedésekben.

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú kérelmet.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

196. A Relação de Lisboa (Portugália) által 2021. május 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-331/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 101. cikket, amelyen az NRJC (2012. május 8-i 19/2012. sz. törvény) 9. cikke alapul, hogy az lehetővé teszi az azon partnerségi megállapodás 12. pontjának 1. alpontja és 12. pontjának 2. alpontja szerinti kikötésben [...] foglaltakhoz hasonló versenytilalmi kikötés cél általi korlátozást megvalósító megállapodásnak minősítését, amely egy villamosenergia-szolgáltató, valamint egy hipermarketeket és szupermarketeket üzemeltető élelmiszer-kiskereskedő között jött létre abból a célból, hogy árengedményeket nyújtsanak azon ügyfeleknek, akik a villamosenergia-szolgáltatónál egy, a kontinentális Portugáliában elérhető, adott energiadíj-csomagba lépnek be, és ezzel

¹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 1. szám.

egyidejűleg az élelmiszer-kiskereskedő hűségkártyájának birtokosai, amely árendedményeket kizárólag az élelmiszer-kiskereskedő vagy kapcsolt társasági üzleteiben történő termékvásárlásokra használhatják fel, amennyiben az említett megállapodásban olyan egyéb kikötések is szerepelnek, amelyek kimondják, hogy a megállapodás célja az érintett társaságok tevékenységei fejlődésének elősegítése [...]), és bizonyítást nyernek a fogyasztók számára jelentett előnyök [...], a fent említett, a 12. pont 1. alpontja és a 12. pont 2. alpontja szerinti kikötés által a versenyre gyakorolt konkrét káros hatások elemzése nélkül?

2) Értelmezhető-e úgy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése, hogy az olyan megállapodást, amely megtiltja bizonyos gazdasági tevékenységek gyakorlását, és amely a piacok két vállalkozás közötti állítólagos felosztásának felel meg, cél általi versenykorlátozást megvalósító megállapodásnak lehet tekinteni, ha azt olyan jogalanyok kötik, amelyek sem ténylegesen, sem potenciálisan nem versenyeznek egymással az említett kötelezettség által érintett piacok egyikén sem, még akkor is, ha az e kötelezettség által érintett piacokat liberalizálták, vagy olyan piacnak lehet tekinteni, ahol az arra történő belépésnek nincsenek leküzdhetetlen jogi akadályai?

3) Értelmezhető-e úgy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése, hogy potenciális versenytársnak kell tekinteni azt a villamosenergia-szolgáltatót, valamint azt a hipermarketeket és szupermarketeket üzemeltető élelmiszer-kiskereskedőt, akik az említett megállapodást egymás üzleti tevékenységeinek kölcsönös előmozdítása, valamint egymás (az élelmiszer-kiskereskedő esetében pedig azon társaságok, amelyek tőkéjében az anyavállalatainak valamelyike többségi részesedéssel rendelkezik) értékesítéseinek növelése érdekében kötötték meg, ha az élelmiszer-kiskereskedő és ez utóbbi kapcsolt társaságok a megállapodás megkötésének időpontjában nem folytattak villamosenergia-szolgáltatói tevékenységet sem az érintett földrajzi piacon, sem más piacon, és az eljárás során nem nyert bizonyítást, hogy szándékukban állt volna ezt a tevékenységet az említett piacon folytatni, vagy hogy erre irányuló lépéseket tettek volna?

4) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett előző kérdésre adott válasz változatlan marad-e, ha egy másik olyan társaság, amelynek tőkéjében többségi részesedéssel rendelkezik a megállapodásban részes fél élelmiszer-kiskereskedő egyik anyavállalata (azonban e két jogalany egyike ellen sem indított eljárást a nemzeti versenyhatóság, illetve nem marasztalta el azokat, és azok nem felek az e bíróság előtti eljárásban sem), és amely nem tartozott a versenytilalmi kötelezettség személyi hatálya alá, 50 %-os részesedéssel rendelkezett egy olyan harmadik jogi személyben, amely Portugáliában villamosenergia-kereskedelmi tevékenységeket folytatott, amelyek a megállapodás megkötése előtt három és fél évvel ez utóbbi jogi személy megszűnése következtében megszűntek?

5) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett előző kérdésre adott válasz változatlan marad-e abban az esetben, ha a megállapodásban részes kiskereskedelmi vállalkozás az üzletei tetején lévő mini- és mikrolétesítményei segítségével villamos energiát termel, de az összes megtermelt energiát szabályozott áron szállítja a legvégző forgalombahozónak?

6) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésre adandó válasz változatlan marad-e abban az esetben, ha a megállapodásban részes kiskereskedelmi vállalkozás a megállapodás időpontját megelőzően nyolc évvel egy harmadik féllel – aki folyékony tüzelőanyagokat forgalmaz – egy másik (a megállapodás időpontjában még hatályban lévő) kereskedelmi együttműködési szerződést kötött az említett termékek és a vállalkozás hipermarketjeiben és szupermarketjeiben értékesített termékek vásárlásával kapcsolatos keresztkedvezmények nyújtása céljából, ha a másik szerződő fél vállalkozás a folyékony tüzelőanyagok forgalmazásán túlmenően villamos energiát is forgalmaz a kontinentális Portugáliában, és ha nem nyert bizonyítást, hogy a felek a megállapodás megkötésekor az említett szerződést a villamos energia forgalmazására is ki akarták volna terjeszteni, vagy hogy e célból bármilyen lépést tettek volna?

7) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésre adott válasz változatlan marad-e abban az esetben, ha egy másik olyan társaság, amelynek tőkéjében többségi részesedéssel rendelkezik a megállapodásban részes fél élelmiszer-kiskereskedő egyik anyavállalata (de ugyanígy e két jogalany egyike ellen sem indított eljárást a nemzeti versenyhatóság, illetve nem marasztalta el azokat, és azok nem felek az e bíróság előtti eljárásban sem), amely nem tartozott a versenytilalmi kötelezettség személyi hatálya alá, kapcsolt energiatermelő létesítményben termelt villamos energiát, de az összes

megtermelt energiát szabályozott áron szállította a legvégső forgalombahozónak?

8) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett előző kérdésekre adandó igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését, hogy az olyan kikötés, amely megtiltja az említett élelmiszer-kiskereskedőnek, hogy a megállapodás időtartama alatt és az azt közvetlenül követő évben a megállapodás hatálya alá tartozó területen akár maga, akár olyan társaságon keresztül, amelynek tőkéjében az eljárás alá vont egyik anyavállalata többségi részesedéssel rendelkezik, villamosenergia-kereskedelmi tevékenységet folytasson, cél általi korlátozásnak tekinthető?

9) Értelmezhető-e úgy az EUMSZ 101. cikk, az [EUMSZ] 101. [cikk] (3) bekezdésének vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2010. április 20-i 330/2010/EU bizottsági rendelet 1. cikke (1) bekezdésének c) pontja, valamint a vertikális korlátozásokról szóló európai bizottsági iránymutatás (HL 2010. C 130., 1. o.) (27) bekezdése értelmében vett „lehetséges versenytárs” fogalma, hogy az magában foglal egy versenytilalmi kötelezettség hatálya alatt álló és a megállapodásban részt vevő másik fél termékpiacától teljesen elkülönülő termékpiacon jelen lévő vállalkozást, amennyiben a nemzeti bíróság előtti eljárás irataiban nem található arra utaló konkrét valószínűsítő körülmény (például projektek, beruházások vagy egyéb előkészületek), hogy a szóban forgó vállalkozás az ilyen kikötést megelőzően és annak hiányában rövid távon beléphetett volna a másik fél piacára, és az sem nyert bizonyítást, hogy az említett vállalkozást a megállapodásban részes másik fél az ilyen kikötést megelőzően és annak hiányában potenciális versenytársnak tekintette volna a szóban forgó piacon?

10) Értelmezhető-e úgy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése, hogy pusztán az, hogy egy villamos energia forgalmazásával foglalkozó vállalkozás és egy háztartási fogyasztásra szánt élelmiszeripari és nem élelmiszeripari termékek kiskereskedelmi értékesítésével foglalkozó vállalkozás között az egymás tevékenységeinek előmozdítása érdekében létrejött partnerségi megállapodás (amelynek keretében különösen az előbbi vállalkozás árendedményeket nyújt ügyfeleinek villamosenergia-fogyasztásukért, amelyeket az utóbbi vállalkozás levon az említett ügyfelek kiskereskedelmi üzletekben történő vásárlásainak árából) olyan kikötést tartalmaz, amely értelmében mindkét fél vállalja, hogy nem versenyez egymással, illetve nem köt hasonló megállapodásokat a másik fél versenytársaival, azt jelenti, hogy az említett kikötés célja a versenynek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett korlátozása, még akkor is, ha:

- a szóban forgó kikötés időbeli hatálya (a megállapodás egyéves időtartama plusz egy év) egybeesik az ugyanebben a megállapodásban meghatározott időszakokkal, amely alatt a felek nem használhatják fel a partnerség megvalósításával összefüggésben tudomásukra jutott üzleti titkokat vagy know-how-t harmadik féllel közös projektekben;
- a kikötés területi hatálya a megállapodás területi hatályára korlátozódik;
- a kikötés személyi hatálya a megállapodást kötő felekre és azokra a vállalkozásokra korlátozódik, amelyeknek a tőkéjében többségi részesedéssel rendelkeznek, valamint az ugyanahhoz a csoporthoz tartozó más vállalkozásokra, amelyek szintén az említett megállapodás hatálya alá tartozó kiskereskedelmi üzletek tulajdonosai vagy üzemeltetői;
- a kikötés személyi hatálya kizárja a felekkel azonos gazdasági csoportba tartozó társaságok túlnyomó többségét, amelyek ezért nem tartoznak a kikötés hatálya alá, és amelyek a megállapodás időtartama alatt és azt követően is versenyezhetnek a másik féllel;
- a versenytilalmi kikötés hatálya alá tartozó vállalkozások teljesen különálló termékpiacokon vannak jelen, és nem nyert bizonyítást, hogy a megállapodás megkötésének időpontjában bármilyen projektet vagy tervet dolgoztak volna ki, illetve bármilyen beruházást vagy egyéb lépést tettek volna a másik fél termékpiacára való belépés érdekében?

11) Értelmezhető-e úgy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése, az [EUMSZ] 101. [cikk] (3) bekezdésének vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2010. április 20-i 330/2010/EU bizottsági rendelet 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja, valamint a vertikális korlátozásokról szóló európai bizottsági iránymutatás (HL 2010. C 130., 1. o.) (25) bekezdésének c) pontja értelmében vett „vertikális megállapodás” fogalma, hogy az magában foglalja a fenti kérdésekben leírt jellemzőkkel rendelkező olyan megállapodást, amelynek keretében a felek

teljesen különálló termékpiacon vannak jelen, és nem nyert bizonyítást, hogy a megállapodást megelőzően és annak hiányában a másik fél termékpiacon való belépésre irányuló projektet, beruházást vagy tervet valósítottak volna meg, de amelynek keretében a felek a szóban forgó megállapodás céljából a másik fél rendelkezésére bocsátják saját értékesítési hálózatukat, értékesítést végző személyzetüket és know-how-jukat a másik fél ügyfélkörének és forgalmának elősegítése, megszerzése és bővítése érdekében?

197. A Supremo Tribunal Administrativo (Portugália) által 2021. július 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-411/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Eredményezheti-e a Lei n.o 55/2012, de 6 de setembro (2012. szeptember 6-i 55/2012. sz. törvény) 10.o cikkének 2- bekezdése – ha úgy értelmezzük, hogy az abban előírt adó kizárólag a portugál filmművészeti és audiovizuális alkotások népszerűsítésének és terjesztésének finanszírozására szolgál – a belföldi szolgáltatásnyújtáshoz képest a tagállamok közötti szolgáltatásnyújtás közvetett hátrányos megkülönböztetését azáltal, hogy a tisztán tagállamon belüli szolgáltatásnyújtáshoz képest megnehezíti a tagállamok közötti szolgáltatásnyújtást, és következésképpen sérti-e az EUMSZ 56. cikket?

2) Az első kérdésre adott választ befolyásolhatja-e az, hogy az Európai Unió más tagállamaiban is létezik az 55/2012. sz. törvény által előírtakkal megegyező vagy ahhoz hasonló szabályozás?

198. Az Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország) által 2021. július 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-418/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Mely körülmények esetén áll fenn a 609/2013/EU rendelet 2. cikke (2) bekezdése g) pontjának második tagmondata szerinti más orvosilag meghatározott tápanyagszükséglet, azaz:

- az-e ennek a feltétele – az első tagmondatban meghatározott, a normál élelmiszerek korlátozott, csökkent vagy zavart felvétele, emésztése, felszívódása, feldolgozása vagy kiválasztása mellett –, hogy valamely betegség miatt nagyobb tápanyagszükséglet áll fenn, amelyet az élelmiszernek fedeznie kell,
- vagy elégséges-e az, ha a beteg számára ezen élelmiszer fogyasztása általában az élelmiszer fogyasztásából eredő előnyökkel jár, mivel a benne található anyagok hatásosak a rendellenességgel szemben vagy annak tüneteit enyhítik?

2. Abban az esetben, ha az első kérdést az utóbbi szerint kell megválaszolni:

A felhatalmazáson alapuló [609/2013/EU] rendelet 2. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „általánosan elfogadott tudományos adatok” minden esetben olyan randomizált, placebo-kontrollált dupla vak vizsgálatot feltételeznek-e, amely ugyan nem magát a kérdéses készítményt érinti, de legalább összefüggést mutat a vizsgált hatásokkal?

199. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2021. július 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-436/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Már akkor is a 261/2004/EK rendelet 2. cikkének h) pontja értelmében vett közvetlenül csatlakozó járatokról van szó, ha egy utazási iroda a különböző légitársaságok által üzemeltetett repülési szakaszokat egyetlen szállítási műveletté kapcsolja össze, erre vonatkozóan egységes árat számít fel az utasnak, és egységes elektronikus jegyet bocsát ki, vagy ezen túlmenően az is szükséges, hogy különös

jogi kapcsolat álljon fenn az üzemeltető légitársaságok között?

2. Abban az esetben, ha különös jogi kapcsolatnak kell fennállni az üzemeltető légitársaságok között:

Elegendő-e az, ha a helyfoglalásnak az első kérdésben ismertetett típusában két egymást követő, ugyanazon légitársaság által üzemeltetett repülési szakaszt kapcsolnak össze?

3. A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség között létrejött, a légi közlekedésről szóló, 1999. június 21-i megállapodás 2. cikkét és a Közösség/Svájc Légiközlekedési Bizottság 2006. október 18-i 1/2006. sz. határozatával e megállapodás mellékletébe beillesztett, a 261/2004/EK rendeletre való hivatkozást, hogy a rendelet azon utasokra is alkalmazandó, akik Svájc területén található repülőterekről indulnak?

200. A Curtea de Apel Pitești (Románia) által 2021. július 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-443/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e a 1303/2013 rendelet 143. cikkével, az EUMSZ 310. cikkel (a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elve) és az 1698/2005/EK rendelet [1305/2013/EU rendelet 33. cikkének (3) bekezdése által átvett] 40. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben értelmezve, a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvének viszonylatában egy vissza nem térítendő pénzügyi támogatásra irányuló intézkedés végrehajtásában részt vevő nemzeti hatóságok közigazgatási gyakorlata, amely hatóságok egy, az Európai Számvevőszék által megállapított számítási hibát követően olyan jogi aktusokat bocsátottak ki, amelyek az RPV-vel elismert, a 2012. május 25-i C(2012) 3529 európai bizottsági határozattal jóváhagyott támogatás összegének csökkentését rendelték el azt megelőzően, hogy elfogadásra került volna az Európai Bizottság azon új határozata, amely kizárja a finanszírozásból a számítási hibákból eredő olyan összegeket, amelyek meghaladják a vállalt kötelezettség következtében felmerülő többletköltségeket és elmaradt bevételt?

201. A Tribunal Judicial da Comarca do Porto – Juízo Central Cível (Portugália) által 2021. július 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-448/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: irányelv) alkalmazásában:

I. Az irányelv 73. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „fizetési műveletnek” minősül-e, ha a pénzforgalmi szolgáltató emberi beavatkozással teljesíti a papíron kiállított, digitalizált és elektronikus formában, a felhasználó által létrehozott e-mail-fiókból számára küldött fizetési megbízást?

II. Úgy kell-e értelmezni az irányelv 73. cikkének (1) bekezdését, hogy:

II.I. A 71. cikk rendelkezéseinek, illetve a csalás észszerű gyanúja megfelelő közlésének sérelme nélkül, elegendő-e a (pénzforgalmi szolgáltató) (a fizető fél részére való) visszatérítési kötelezettségének beállításához a fizetési művelet engedélyezésének hiányára vonatkozó egyszerű nyilatkozat, anélkül hogy ahhoz bizonyítékok kapcsolódnának?

II.II. Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén – az irányelv 72. cikkében foglalt, a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok alkalmazásának a felek (fizető fél és szolgáltató) között létrejött, az irányelv 61. cikkének (1) bekezdése által megengedett megállapodás alapján történő mellőzése következtében – kizárható-e az a rendelkezés, amely szerint a fizető fél egyszerű nyilatkozata elegendő?

II.III. Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén csak akkor köteles-e a pénzforgalmi szolgáltató haladéktalanul visszatérítést nyújtani a fizető félnek, ha utóbbi bizonyítja, hogy a művelet nem volt

engedélyezett, amennyiben – kizárva az irányelv 72. cikke alkalmazását – az alkalmazandó jogszabályi vagy szerződéses rendelkezések megkövetelik, hogy a fizető fél bizonyítékot nyújtson be?

III. Lehetővé teszi-e az irányelv 61. cikkének (1) bekezdése nem csupán az irányelv 74. cikke alkalmazásának mellőzését, hanem azt is, hogy a kizárt rendszer helyett a (nem fogyasztó) felhasználó és a pénzforgalmi szolgáltató közötti megállapodással – különösen az irányelv 73. cikkének rendelkezéseitől való eltéréssel – a fizető fél felelősségének szigorúbb rendszerét állapítsák meg?

202. A Cour d'appel de Paris (Franciaország) által 2021. július 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-449/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló, 2004. január 20-i 139/2004/EK tanácsi rendelet 21. cikkének (1) bekezdését, hogy azzal ellentétes az, ha egy összefonódást, amely a fent hivatkozott rendelet 1. cikke értelmében véve nem közösségi léptékű, nem éri el a nemzeti jog által előírt kötelező előzetes ellenőrzés értékhatárait, és amelyet nem tettek át az említett rendelet 22. cikke alapján a Bizottsághoz, a nemzeti versenyhatóság a nemzeti léptékű piacon fennálló versenystruktúra alapján az EUMSZ 102. cikkben tiltott erőfölénnyel való visszaélésként vizsgál?

203. A Conseil d'État (Franciaország) által 2021. július 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-470/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Azon forgalmi és helymeghatározó adatok közé tartoznak-e az IP-címnek megfelelő, személyazonosságra vonatkozó adatok, amelyek főszabály szerint a bíróság vagy kötelező erejű hatáskörrel rendelkező, független közigazgatási szerv általi előzetes felülvizsgálatra vonatkozó kötelezettség hatálya alá tartoznak?

2) Amennyiben az első kérdésre igenlő válasz adandó, valamint tekintettel a felhasználók személyazonosságára vonatkozó adatok, köztük az elérhetőségi adatok kevésbé érzékeny jellegére, úgy kell-e értelmezni az Európai Unió Alapjogi Chartájára tekintettel értelmezett, az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról [helyesen: a személyes adatok kezeléséről] és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet (1) (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv), hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a felhasználók IP-címének megfelelő ezen adatok közigazgatási szerv általi gyűjtését bíróság vagy kötelező erejű hatáskörrel rendelkező, független közigazgatási szerv általi előzetes felülvizsgálat nélkül írja elő?

3) Amennyiben a második kérdésre igenlő válasz adandó, valamint tekintettel a személyazonosságra vonatkozó adatok kevésbé érzékeny jellegére és arra, hogy csupán ezek az adatok gyűjthetők, kizárólag a nemzeti jog által pontosan, korlátozó és megszorító módon meghatározott kötelezettségszegések megelőzésének céljára, továbbá tekintettel arra, hogy a minden egyes felhasználó adataihoz való hozzáférés bíróság vagy kötelező erejű hatáskörrel rendelkező harmadik közigazgatási szerv általi szisztematikus felülvizsgálata veszélyeztetné a magára az ezen adatgyűjtést végző független közigazgatási szervre ruházott közszolgálati feladat ellátását, kizárja-e az irányelv, hogy ezt a felülvizsgálatot módosított szabályok szerint, például automatizált felülvizsgálat útján végezzék el, adott esetben az ezen adatgyűjtéssel megbízott tisztviselők tekintetében a függetlenség és a pártatlanság biztosítékaival rendelkező szervezet egy belső szervezeti egységének felügyelete mellett?

204. A Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil (Szlovénia)

által 2021. augusztus 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-486/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: szlovén

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni [a közös közbeszerzési szószerződetről (CPV) szóló 2195/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról és a közbeszerzési eljárásokról szóló 2004/17/EK és 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a CPV felülvizsgálata tekintetében történő módosításáról szóló, 2007. november 28-i] 213/2008/EK bizottsági rendelettel módosított, [a Közös Közbeszerzési Szószerződetről (CPV) szóló, 2002. november 5-i] 2195/2002/EK [európai parlamenti és tanácsi] rendeletet, hogy az utasszállító járművek kölcsönzése vezetővel a Közös Közbeszerzési Szószerződés (CPV) 601-es csoportja helyett a 341-es csoportjába tartozik a megnevezés kiegészítése céljából a CPV kiegészítő szószerződete PA01–7 Bérlet kódjának hozzáadásával, és azt nem érinti a CPV kiegészítő szószerződetének PB04–7 Vezető nélkül kódja, így a Közös Közbeszerzési Szószerződés (CPV) 341-es csoportjába tartozó, a CPV kiegészítő szószerződetének PA01–7 Bérlet kódjával összefüggésben értelmezett kódokból az következik, hogy az utasszállító járművek vezetővel történő kölcsönzését szolgáltatásnyújtás helyett árubeszerzésre irányuló közbeszerzési szerződésnek kell tekinteni, következésképpen abban az esetben, ha a gazdasági szereplőnek egy elektromos járművek kölcsönzését és megosztott használatát szolgáló közösségi rendszer létrehozására irányuló projekt megvalósítása céljából végzett beruházása fő elemét elektromos járművek beszerzése képezi, és e beruházás még az ajánlatkérő szervnek a projekt megvalósítása során végzett beruházását is meghaladja, nem valósul meg [a koncessziós szerződésekről szóló, 2014. február 26-i] 2014/23 [európai parlamenti és tanácsi] irányelv 5. cikke 1. pontjának b) alpontja szerinti „szolgáltatás”, így a szóban forgó projekt megvalósítását szolgáló szerződés nem minősül a 2014/23 irányelv 5. cikke 1. pontjának b) alpontja értelmében vett szolgáltatási koncessziónak?

2) Úgy kell-e értelmezni a „szolgáltatások nyújtásának és kezelésének” a 2014/23/EU irányelv 5. cikke 1. pontjának b) alpontja szerinti fogalmát, hogy:

a) a „szolgáltatások nyújtásának a 2014/23/EU irányelv 5. cikke 1. pontja b) alpontjában szereplő fogalma jelentése megegyezik a „szolgáltatás nyújtásának” [a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26 i] 2014/24/EU [európai parlamenti és tanácsi] irányelv 2. cikke (1) bekezdése 9. pontjában szereplő fogalma jelentésével, így a „szolgáltatások nyújtásának” a 2014/23/EU irányelv 5. cikk 1. pontja b) alpontjában szereplő fogalma azt jelenti, hogy elektromos járművek kölcsönzését és megosztott használatát szolgáló közösségi rendszer létrehozása esetén a gazdasági szereplő az elektromos járművek kölcsönzésével és használatának megosztásával kapcsolatos szolgáltatásokat nyújt, és az elektromos járművek kölcsönzésén és használatának megosztásán túlmutató tevékenységet végez, és

b) a „szolgáltatások nyújtásának” a 2014/23/EU irányelv 5. cikke 1. pontja b) alpontjában szereplő fogalma azt jelenti, hogy egy gazdasági szereplő a szintén 2014/23/EU irányelv 5. cikke 1. pontja b) alpontjának értelmében vett, „szolgáltatás hasznosítási jogát” gyakorolja, és e hasznosításból bevétel származik, ezért a „szolgáltatások nyújtásának” a 2014/23/EU irányelv 5. cikke 1. pontja b) alpontjában szereplő fogalma azt jelenti, hogy elektromos járművek kölcsönzését és megosztott használatát szolgáló közösségi rendszer létrehozása esetén valamely gazdasági szereplő – az elektromos járművek kölcsönzésének és használata megosztásának körébe tartozó szolgáltatások nyújtása, valamint az elektromos járművek kölcsönzésén és használatának megosztásán túlmutató tevékenységek következtében – azt kérheti a felhasználóktól, hogy a szolgáltatás nyújtásáért díjat fizessenek, és nem köteles az önkormányzat részére a parkolási díjat megfizetni, és a parkolók rendszeres karbantartásával kapcsolatos kiadásokat viselni, így ezen az alapon jogszerűen tesz szert bevételekre?

3) Úgy kell-e értelmezni „a koncessziós jogosult teljes, hea nélküli, az ajánlatkérő szerv vagy a közszolgáltató ajánlatkérő által becsült árbevétele a szerződés időtartama alatt a koncesszió tárgyát képező [...] szolgáltatásoknak” a 2014/23/EU irányelv 8. cikke (2) bekezdése első albekezdésében szereplő fogalmát, hogy „a koncessziós jogosult teljes árbevétele” magában foglalja a felhasználók által a koncessziós jogosult részére teljesített kifizetéseket is, következésképpen azok is „a koncesszió tárgyát

képező [...] szolgáltatások [ellenértékének]” minősülnek?

4) Úgy kell-e értelmezni a 2014/23/EU irányelv 8. cikkének (1) bekezdését, hogy a 2014/23/EU irányelvet akkor kell alkalmazni, ha a gazdasági szereplő vagy a gazdasági szereplő és az ajánlatkérő szerv által szolgáltatási koncesszió keretében végzett beruházások értéke vagy az általa és az ajánlatkérő szerv által szolgáltatási koncesszió keretében végzett beruházások és viselt kiadások értéke (nyilvánvalóan) meghaladja az 5 350 000 eurónak megfelelő, héát nem tartalmazó értéket?

5) Úgy kell-e értelmezni a 2014/23/EU irányelv 38. cikkének (1) bekezdését, hogy az lehetővé teszi az ajánlatkérő szerv számára, hogy [a közbeszerzési hirdetmények közzétételére használandó hirdetményminták létrehozásáról és a 842/2011/EK végrehajtási rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. november 11 i] 2015/1986 végrehajtási rendeletnek és [a közbeszerzési hirdetmények közzétételére használandó hirdetményminták létrehozásáról és a 842/2011/EK végrehajtási rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. november 11 i (EU) 2015/1986 bizottsági végrehajtási rendelet] helyesbítésének megfelelően is – amely XXI. mellékletében a „Az ajánlattevő/részvételre jelentkező alkalmassága az adott szakmai tevékenység végzésére, ideértve a szakmai és cégnyilvántartásokba történő bejegyzésre vonatkozó előírásokat is” címet viselő, a III. szakasz 1.1) pontját tartalmazó koncessziós hirdetményt (24. hirdetményminta) tartalmazza – a szakmai tevékenységhez kapcsolódó részvételi feltételt írjon elő, és a gazdasági szereplőktől megkövetelje, hogy bizonyítékot szolgáltatassanak e feltétel teljesítésére vonatkozóan?

6) Amennyiben az ötödik kérdésre igenlő választ kell adni, úgy kell-e értelmezni a 2014/23/EU irányelv 38. cikkének (1) bekezdését az egyenlő bánásmódnak és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának a 2014/23/EU irányelv 3. cikke (1) bekezdésében foglalt elveivel összefüggésben, hogy az ajánlatkérő szerv a szakmai tevékenységgel kapcsolatos részvételi feltétel meghatározása céljából hivatkozhat [a gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása NACE Rev. 2. rendszerének létrehozásáról és a 3037/90/EGK tanácsi rendelet, valamint egyes meghatározott statisztikai területekre vonatkozó EK rendeletek módosításáról szóló, 2006. december 20 i] 1893/2006 [európai parlamenti és tanácsi] rendelet (9) I. mellékletében szereplő, a NACE Rev. 2. keretében Személygépjármű kölcsönzése címet viselő 77.11. osztályéval azonos jelentéssel bíró, a nemzeti NACE szerinti, a Személygépjármű kölcsönzése tevékenység leírását szolgáló 77.110 es adata?

7) Amennyiben az ötödik kérdésre igenlő választ kell adni, úgy kell-e értelmezni a 2014/23/EU irányelv 38. cikkének (1) bekezdését az egyenlő bánásmódnak és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának a 2014/23/EU irányelv 3. cikke (1) bekezdésében foglalt elveivel összefüggésben, és különösen annak az arányosság követelményére vonatkozó részét, hogy az ajánlatkérő szerv előírhatja, hogy mindegyik partner teljesítse a személygépjármű kölcsönzési tevékenység gyakorlásának nyilvántartásba vételére vonatkozó feltételt?

8) Úgy kell-e értelmezni a 2014/24/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 8. pontját, hogy árubeszerzésre irányuló közbeszerzési szerződésről van szó, ha (a gazdasági szereplő befektetésének értékétől függően) az önkormányzat és a gazdasági szereplő jövőbeni szerződéses jogviszonyának jelentős része az elektromos járművek kölcsönzését és megosztott használatát szolgáló olyan közösségi rendszer felhasználóinak szánt elektromos járművek kölcsönzéséhez és megosztott használatához kapcsolódik, amelynek keretében az önkormányzat nem közvetlenül, a gazdasági szereplő részére teljesített pénzkifizetés révén, hanem a parkolódíjakról 20 éves időtartamra történő lemondás és a parkolók rendszeres karbantartásának biztosítása révén fektet be az elektromos járművek kölcsönzését és megosztott használatát szolgáló közösségi rendszer létrehozására irányuló projekt megvalósításába, és e befektetés összértéke meghaladja – [a 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az árubeszerzésre, a szolgáltatásnyújtásra és az építési beruházásokra, valamint a tervpályázatokra irányadó értékhatárok tekintetében történő módosításáról szóló, 2009. október 30 i] 2019/1828 felhatalmazáson alapuló [bizottsági] rendeletre (10) tekintettel – a 2014/24/EU irányelv 4. cikkének b) vagy c) pontjában szereplő értéket, mindazonáltal az önkormányzat e befektetése (jelentősen) elmarad a gazdasági szereplő elektromos járművek kölcsönzését és megosztott használatát szolgáló közösségi rendszer létrehozására irányuló projektbe történő befektetésének egészétől és a gazdasági szereplőnek a projekt elektromos járművekhez kapcsolódó részébe történő befektetésétől is, függetlenül attól, hogy a felhasználók fizetni fognak a gazdasági szereplőnek az elektromos járművek használatáért, és a

felhasználók általi kereslettől függ, hogy a gazdasági szereplő képes lesz-e olyan bevételekre szert tenni, amely az elektromos járművek kölcsönzését és megosztott használatát szolgáló közösségi rendszer létrehozásának pénzügyi sikerét támasztja alá, amely okból a gazdasági szereplő viseli a projekt megvalósításával kapcsolatos működési kockázatot, ami nem a 2014/24/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 5. pontja értelmében vett közbeszerzési szerződés, hanem a 2012/23/EU irányelv 5. cikke 1. pontjának b) alpontja értelmében vett szolgáltatási koncesszió jellemzője?

9) Úgy kell-e értelmezni a 2014/24/EU irányelv 3. cikke (4) bekezdésének harmadik albekezdését, hogy az a 2014/24/EU irányelvben előírt szabályozás az elektromos járművek kölcsönzését és közös használatát szolgáló közösségi rendszer létrehozására irányuló projekttel kapcsolatos, az önkormányzat és a gazdasági szereplő közötti jövőbeni szerződés odaítélése céljából történő alkalmazásának jogalapját képezi, amennyiben e szerződést az árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések, valamint a szolgáltatási koncessziók elemeit is tartalmazó vegyes szerződésnek kell tekinteni, mivel az önkormányzat e projekt végrehajtását szolgáló befektetésének értéke meghaladja a 2019/1828 rendeletre tekintettel a 2014/24/EU irányelv 4. cikkének c) pontjában meghatározott értéket?

10) Úgy kell-e értelmezni a 2014/24/EU irányelv 58. cikkének (1) és (2) bekezdését az egyenlő bánásmódnak és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának a 2014/24/EU irányelv 18. cikke (1) bekezdésében szereplő elveivel összefüggésben, hogy az ajánlatkérő szerv a szakmai tevékenységre vonatkozó részvételi feltétel meghatározása céljából hivatkozhat az 1893/2006 rendelet I. mellékletében szereplő, a NACE Rev. 2. keretében Személygépjármű kölcsönzése címet viselő 77.11. osztályéval azonos jelentéssel bíró, a nemzeti NACE szerinti, a Személygépjármű kölcsönzése tevékenység leírását szolgáló 77.110 es adatra?

11) Úgy kell-e értelmezni a 2014/24/EU irányelv 58. cikkének (1) bekezdését az egyenlő bánásmódnak, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának és az arányosságnak a 2014/24/EU irányelv 18. cikke (1) bekezdésében szereplő elveivel összefüggésben, különösen annak az arányosság követelményére vonatkozó részét és (2) bekezdését, hogy az ajánlatkérő szerv előírhatja, hogy mindegyik partner teljesítse a Személygépjármű kölcsönzési tevékenység gyakorlásának nyilvántartásba vételére vonatkozó feltételt?

205. Az Înalta Curte de Casație și Justiție (Románia) által 2021. augusztus 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-491/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 26. cikk (2) bekezdését, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. cikkét, 21. cikkének (1) bekezdését és 45. cikkének (1) bekezdését, valamint az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4., 5. és 6. cikkét, hogy azokkal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely nem teszi lehetővé az Európai Unión belül úti okmányként használható személyazonosító igazolvány kiadását valamely tagállam állampolgára számára arra hivatkozással, hogy ez utóbbi egy másik tagállamban létesített lakóhelyet?

206. A Bundesverwaltungsgericht (Németország) által 2021. augusztus 12-én benyújtott

előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-495/21. és C-496/21. sz. ügy)²

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Abban az esetben is lehet-e valamely anyag elsődleges kívánt hatása a 93/42 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében farmakológiai jellegű, ha nem receptorok által közvetített hatásmechanizmuson alapul, és az anyag az emberi testben nem is szívódik fel, hanem valamely felszínen, például nyálkahártyák felszínén marad, és ott reakcióba lép? Milyen szempontok alapján kell ilyen esetben megkülönböztetni a farmakológiai és a nem farmakológiai, különösen fizikai-kémiai utat?
- 2) Tekinthető-e valamely termék a 93/42 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett, anyag jellegű orvostechnikai eszköznek, amennyiben e termék hatásmechanizmusa a tudomány állása szerint ismeretlen, ezért véglegesen nem tisztázható, hogy az elsődleges kívánt hatást farmakológiai vagy fizikai-kémiai úton éri el?
- 3) Ilyen esetben a termék gyógyszerként vagy orvostechnikai eszközként történő besorolását az egyéb sajátosságait és valamennyi további körülményt is figyelembe vevő átfogó vizsgálat alapján kell-e elvégezni, vagy a terméket, amennyiben az betegségek megelőzésére, kezelésére vagy enyhítésére szolgál, a 2001/83/EK irányelv 1. cikke 2. pontjának a) alpontja értelmében vett kizserelés szerinti gyógyszernek kell tekinteni, függetlenül attól, hogy hivatkoznak-e kifejezett terápiás hatás fennállására?
- 4) Ilyen esetben is érvényesül-e a 2001/83/EK irányelv 2. cikkének (2) bekezdése alapján a gyógyszerekre vonatkozó szabályozás elsőbbsége?

207. A Landesgerichts Korneuburg (Ausztria) által 2021. augusztus 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-517/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni a 261/2004/EK rendelet 3. cikke (2) bekezdésének a) pontját, hogy a rendelet alkalmazandó az olyan utasra, aki online jelentkezik utasfelvételre, azonban az említett rendelkezésben megjelölt időpontokban nem jelenik meg az utasfelvételi pultnál?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a 261/2004 rendelet 7. cikkével összefüggésben értelmezett 5. cikkét, figyelembe véve az Európai Unió Bírósága C-402/07. és C-432/07. sz. egyesített ügyekben 2009. november 19-én hozott ítéletét, (2) hogy – amennyiben az üzemeltető légi fuvarozó a 261/2004 rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében nem tudja magát kimenteni – az utas kártalanításra jogosult, ha
— a légi járatnak a végső célállomáson legalább háromórás késése van,
— már a légi járatra történő beszállás előtt nyilvánvaló volt, hogy a légi járat végső célállomására legalább háromórás késéssel fog eljutni, és
— az utas e légi járatra nem jelentkezik beszállásra?

A második kérdésre adott igenlő válasz esetén:

- 3) Ez abban az esetben is így van-e, ha az utas az üzemeltető légi fuvarozó közreműködése nélkül olyan alternatív légi járatot foglal, amellyel az eredetileg lefoglalt légi járatval azonos várost, illetve régiót kiszolgáló másik repülőtérre (a 261/2004 rendelet 8. cikkének (3) bekezdése) csak nem sokkal később jut el, mint ahogyan az eredetileg lefoglalt légi járat végső célállomására menetrendszerűen eljutott volna?

A második kérdésre adott igenlő válasz esetén:

- 4) Vonatkozik-e ez arra az esetre is, ha az utas számára az üzemeltető légi fuvarozó az utas kérésére átfoglalást biztosít egy alternatív légi járatra, amellyel az utas korábban jut el a végső célállomására mint

² A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

az eredetileg foglalt, késéssel érintett légi járattal, azonban később, mint ahogyan az eredetileg lefoglalt légi járattal menetrendszerűen eljutott volna (noha a légi járatnak, amelyre az átfoglalás szól, nincs „jelentős késése”)?

208. A Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Olaszország) által 2021. augusztus 31-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-545/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni az 1083/2006/EU rendelet 70. cikke (1) bekezdésének b) pontját, az 1828/2006/EU rendelet 27. cikkének c) pontját, az 1995. július 26-i tanácsi jogi aktusban foglalt PIF-egyezmény 1. cikkét, a 2988/95 rendelet 1. cikkének (2) bekezdését és az (EU) 2017/1371 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének b) pontját, hogy azok a magatartások, amelyek elvonatkoztatottan alkalmasak lehetnek egy gazdasági szereplő előnyben részesítésére az odaítélési eljárás során, minden esetben a „szabálytalanság” vagy „csalás” fogalmába tartoznak, és így a hozzájárulás visszavonásának jogalapját képezik, még akkor is, ha nem bizonyítják teljeskörűen, hogy ilyen magatartás ténylegesen megvalósult, vagy az döntő szerepet játszott a kedvezményezett kiválasztásában;
- 2) ellentétes-e a 2004/18/EK irányelv (5) 45. cikke (2) bekezdésének d) pontjával a 163/2006. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet 38. cikke (1) bekezdésének f) pontjához hasonló rendelkezés, amely nem teszi lehetővé azon gazdasági szereplőnek a közbeszerzési eljárásból való kizárását, aki megkísérelte befolyásolni az ajánlatkérő szerv döntéshozatali folyamatát, különösen akkor, ha a kísérlet a közbeszerzési bizottság egyes tagjainak megvesztegetésében állt;
- 3) az egyik vagy mindkét előző kérdésre adott igenlő válasz esetén a fent hivatkozott rendelkezéseket úgy kell-e értelmezni, hogy azok minden esetben előírják a hozzájárulásnak a tagállam általi visszavonását és a Bizottság általi 100 %-os pénzügyi korrekciót annak ellenére, hogy e hozzájárulásokat egyébként az eredetileg meghatározott célra és európai szinten támogatható és ténylegesen megvalósított munkálathoz használták fel;
- 4) a harmadik kérdésre adott nemleges válasz esetén, illetve ha nem írják elő a hozzájárulás visszavonását vagy a 100 %-os pénzügyi korrekciót, az első kérdésben említett rendelkezések és az arányosság elvének tiszteletben tartása lehetővé teszik-e a hozzájárulás visszavonásának és a pénzügyi korrekciónak az elrendelését, tekintettel az Európai Unió általános költségvetésében ténylegesen okozott gazdasági kárra: különösen pedig, a jelen eljárás tárgyát képezőhöz hasonló helyzetben az 1083/2006/EU rendelet 98. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „pénzügyi hatások” meghatározhatók-e átalányjelleggel a 2013. december 19-i 9527 bizottsági határozat (6) (2) bekezdése szerinti táblázatban feltüntetett kritériumok alkalmazásával?

209. A Raad van State (Hollandia) által 2021. szeptember 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-556/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 27. cikkének (3) bekezdését és 29. cikkét, hogy azokkal nem ellentétes, hogy amennyiben valamely tagállam jogrendje a jelen üggyhöz hasonló ügyek esetében másodfokú eljárást ír elő, a fellebbviteli bíróság az ügy vizsgálata során a tagállam illetékes hatóságának kérelmére az átadási határidő felfüggesztését eredményező ideiglenes intézkedést rendel el?

73. A Kúria (Magyarország) által 2021. július 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-458/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 132. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy hea-mentes az a szolgáltatás, amelyet a biztosítótársaság vesz igénybe annak érdekében, hogy

- a biztosított magánszemélynél diagnosztizált súlyos betegség diagnózisa helyességét ellenőriztesse, és
- a biztosított magánszemély gyógyulása érdekében a lehető legjobb egészségügyi szolgáltatást felkutathassa, és
- amennyiben arra a biztosítási szerződés fedezetet nyújt, és a biztosított kéri, a külföldi gyógykezelést biztosítsa?

74. A Tribunalul Prahova (Románia) által 2021. július 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-461/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv értelmében vett, termékimporttal kapcsolatos fuvarozási ügyletek és szolgáltatások hea-mentességének megadása tekintetében úgy kell-e értelmezni a 86. cikk (1) bekezdésének b) pontját és (2) bekezdését, hogy egy importügylet nyilvántartásba vétele (például egy úgynevezett fő hivatkozási szám [MRN/Master Reference Number] hozzárendelésével a belépési gyűjtőnyilatkozatnak a vámhatóság általi felvétele) minden esetben azt vonja maga után, hogy az import szerinti tagállam területén a termékek első rendeltetési helyéig felmerülő fuvarozás költségek is részét képezik a vámérték számítása alapjának? Az, hogy létezik egy olyan MRN, amellyel szemben nem merül fel a csalás megalapozott gyanúja, közvetetten bizonyítékul szolgál-e azon tény vonatkozásában, hogy a vámszabályok szerinti adóalapnak minden, a 86. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontjában előírt költség részét képezi?

2) Ellentétes-e a [2006/112] irányelv 144. cikkével, 86. cikke (1) bekezdésének b) pontjával és (2) bekezdésével a tagállam azon adózási gyakorlata, amely szerint a [z Unióba] irányuló behozattal kapcsolatos fuvarozási szolgáltatások héamentességét azzal az indokkal tagadják meg, hogy nem mutattak be pusztán formális, a fuvar költség vámértékbe való beszámítására vonatkozó bizonyítékot, még akkor is, ha egyrészt bemutattak más, a behozatalra vonatkozó releváns kísérőokmányokat – a gyűjtőnyilatkozatot és a címzettnek való átadást feltüntető CMR fuvarlevelet –, másrészt pedig semmilyen gyanút megalapozó jel nem utal arra, hogy a gyűjtőnyilatkozat vagy a CMR fuvarlevél ne lenne eredeti vagy hiteles?

3) Az EUMSZ 57. cikk rendelkezéseire tekintettel a hea és jövedéki adó több tagállam adóhatóságától történő visszaigénylése Közösségen belüli szolgáltatásnyújtásnak vagy valamely kereskedelmi ügyletben közvetítőként eljáró általános bizományos ügynök tevékenységének minősül-e?

4) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 56. cikket, hogy a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozása valósul meg, ha egy másik tagállamban letelepedett szolgáltató által nyújtott szolgáltatás igénybe vevője az ez utóbbi letelepedési helye szerinti tagállam joga értelmében köteles a szóban forgó szolgáltatásnyújtásért fizetendő ellentételezésből az adót levonni, tekintettel arra, hogy nem áll fenn ilyen levonási kötelezettség abban az esetben, ha ugyanazt a szolgáltatást a szolgáltatás igénybe vevőjének tagállamában letelepedett szolgáltatótól veszi igénybe?

5) A jövedelmet kifizető személy illetősége szerinti tagállam által alkalmazott adóügyi elbánás olyan tényezőnek minősül-e, amely kevésbé vonzóvá teszi és akadályozza a szolgáltatásnyújtás szabadságát, amennyiben a belföldi illetőségű személynek a 4 %-os forrásadó alkalmazásának elkerülése érdekében a héa és a jövedéki adó visszaigénylése szempontjából hasonlóképpen belföldi illetőségű gazdasági egységekkel, nem pedig más tagállamokban letelepedett személyekkel való együttműködésekre kell szorítkoznia?

6) Az a tény, hogy a külföldi illetőségű személy által szerzett jövedelem bruttó összegét 4 %-os (vagy adott esetben 16 %-os) adó terheli, míg ugyanabban a tagállamban a belföldi illetőségű szolgáltatót (a nyeresége mértékében) terhelő társasági adó a nettó nyereség 16 %-ának felel meg, hasonlóképpen az EUMSZ 56. cikk megsértésének tekinthető-e, mivel az egy másik olyan tényezőnek minősül, amely kevésbé vonzóvá teszi és akadályozza a szóban forgó szolgáltatások külföldi illetőségű személyek által történő nyújtásának szabadságát?

75. A Fővárosi Törvényszék (Magyarország) által 2021. augusztus 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-482/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e az arányosság, az adósemlegesség és a tényleges érvényesülés alapelveivel – különösen arra tekintettel, hogy a tagállam nem szedhet be Héa címén magasabb összeget annál, mint amit a termékértékesítő, szolgáltatásnyújtó az adott teljesítésért ténylegesen megkapott –, továbbá a Héa-irányelv 135. cikke (1) bekezdésének a) pontjában biztosított adómentességgel – különös figyelemmel e tevékenység egyetlen egységet képező adómentes ügyletkénti kezelésének követelményére, utalva a C-242/08. számú Swiss Re ügy főtanácsnoki indítványának 35., 37., 53. pontjában kifejtett alapelvekre – valamint a tőke és a szolgáltatások belső piaci szabad áramlása biztosításának követelményével az a tagállami gyakorlat, amely a Héa-irányelv 90. cikkének (1) bekezdésében szabályozott, végleges nemfizetés esetén alkalmazandó adóalap-csökkentést nem alkalmazza olyan biztosító esetében, amely kereskedelmi áruhitel-biztosítás keretében az adóalapra és az arra eső héa összegére is kártérítést fizetett a biztosítottnak a biztosítási esemény (a biztosított vevőjének nem fizetése) bekövetkeztekor, amelynek eredményeképpen a biztosítási szerződés értelmében a biztosítóra szállt át a követelés, valamint az annak érvényesítésével összefüggő valamennyi jog, olyan együttesen felmerülő körülmények között, hogy

- (i) a szóban forgó követelések behajthatatlanná válásának időpontjában a nemzeti szabályozás egyáltalán nem tette lehetővé a behajthatatlan követelés címén történő adóalap-csökkentést, továbbá
- (ii) amikor e tilalom közösségi jogba ütközése nyilvánvalóvá vált, akkor és azóta folyamatosan a nemzeti tételes jog kategorikusan kizárja az eredeti termékértékesítés teljesítőjét (a biztosítottat) a behajthatatlan követelés miatti héa visszatérítéséből amiatt, mert annak összege neki a biztosítótól megtérült, továbbá
- (iii) a biztosító igazolni tudja, hogy az adós felé fennálló követelése véglegesen behajthatatlanná vált?

76. A Fővárosi Törvényszék (Magyarország) által 2021. augusztus 17-én benyújtott

előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-512/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e az uniós joggal, különösen a Héa-irányelv 9. cikkének (1) bekezdésével és a 10. cikkével, valamint az adósemlegesség elvével az olyan adóhatósági gyakorlat, amely az adózótól mint megbízótól elkülönült, önálló jogi személyiséggel rendelkező jogi személy megbízottal jogviszonyban álló természetes személy tudattartalmát – anélkül, hogy e személy az adózóval jogviszonyban állna – minden vizsgálat nélkül automatikusan az adózó tudattartalmával azonosítja, tekintet nélkül a megbízó és a megbízott között létrejött szerződés, illetve a megbízási jogviszonyra irányadó külföldi jog rendelkezéseire?

2) Úgy kell értelmezni a Héa-irányelv 167. cikkét, a 168. cikkének a) pontját és a 178. cikkének a) pontját, hogy amennyiben az adóhatóság megállapítja a körbeszámlázásos láncolatot, e tény önmagában elegendő objektív körülményként az adócsalás bizonyítására, avagy az adóhatóságnak ez esetben is meg kell neveznie, hogy láncolat mely tagja vagy tagjai követtek el adócsalást és azt milyen magatartással valósították meg?

3) Úgy kell értelmezni a Héa-irányelv hivatkozott cikkeit az arányosság és az észszerűség követelményével összhangban, hogy amennyiben az adóhatóság az ügy egyedi körülményei alapján azt állapítja meg, hogy az adózó fokozottabb körültekintésre köteles, az esetben sem várható el az adózótól olyan körülmények ellenőrzése, melyeket az adóhatóság közel öt éves, számos kapcsolódó vizsgálatot tartalmazó ellenőrzése során is csak hatósági eszközökkel tudott feltárni, úgy, hogy vizsgálatának nem képezte korlátját az adózókat megillető titkok védelme? Elegendő-e a kellő körültekintés tanúsításának megállapításához fokozott körültekintés esetén az, hogy az adózó ellenőrzését a lehetséges üzleti partnerek tekintetében a Mahagében ítéletben nevesített körülményeket meghaladó körülményekre is kiterjesztette, így a partnerek ellenőrzésére beszerzési szabályzattal rendelkezik, készpénzfizetést nem fogad el, a megkötött szerződésekben a lehetséges kockázatokra vonatkozó kikötéseket tesz és az ügyletek során további körülményeket is ellenőriz?

4) Úgy kell értelmezni a Héa-irányelv fentebb hivatkozott cikkeit, hogy amennyiben az adóhatóság az adózó aktív részvételét állapítja meg az adócsalásban, az esetben elegendő, ha az általa feltárt bizonyítékok arra irányulnak, hogy az adózó kellő körültekintéssel tudhatta volna, hogy adócsalásban vesz részt, és nem arra, hogy tudta azt, hogy adócsalás részese, mert abban aktív magatartásával részt vett? Adócsalásban való aktív részvétel, illetőleg az arról való tudomás bizonyítása esetén az adóhatóságnak bizonyítania kell-e az adózónak a láncolat korábbi tagjaival való összejátszásában megtestesülő csalárd magatartását, avagy elegendő annak objektív bizonyítékokkal való alátámasztása, hogy a láncolat tagjai ismerik egymást?

5) Összeegyeztethető-e a Héa-irányelv fentebb hivatkozott cikkeivel, továbbá megfelel-e az Európai Unió Alapjogi Charta 47. cikke szerinti általános jogelveként elismert tisztességes eljáráshoz való jognak, valamint a jogbiztonság alapelveként az olyan adóhatósági gyakorlat, amely során az adóhatóság határozatát olyan vélt, az adózó adózási fegyelmére vagy számlaforgalmára nézve semmilyen kihatással nem járó élelmiszerlánc-biztonsággal kapcsolatos rendelkezések megsértésére alapítja, amely előírásokat az adójogi normák az adózóra nézve semmilyen formában nem tartalmaznak és amelyek az adóhatóság által vizsgált ügyletek valóságára, illetve az adózónak az adóeljárásban vizsgált tudattartalmára semmilyen hatással nem voltak?

Amennyiben az előző kérdésre adott válasz igen:

6) Összeegyeztethető-e a Héa-irányelv fentebb hivatkozott cikkeivel, továbbá megfelel-e a Charta 47. cikke szerinti általános jogelveként elismert tisztességes eljáráshoz való jognak, valamint a jogbiztonság alapelveként az olyan adóhatósági gyakorlat, amely során az adóhatóság határozatában a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező élelmiszerlánc-biztonsági szakigazgatási szerv bevonása nélkül tesz az adózó vonatkozásában az adott élelmiszerlánc-biztonsági szakigazgatási szerv hatáskörébe tartozó megállapításokat oly módon, hogy a hatáskörébe nem tartozó élelmiszerlánc-biztonsági kérdésben megállapított jogsértések alapján az adózó terhére állapít meg adójogi jogkövetkezményeket, anélkül, hogy az élelmiszerlánc-biztonsági szabályok megsértésének megállapítását az adózó az alapvető

garanciális alapelvek megtartásával lefolytatott és az ügyféli jogokat biztosító eljárásban az adóhatósági eljárástól függetlenül vitathatta volna?

77. Az Augstākā tiesa (Senāts) (Lettország) által 2021. augusztus 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-542/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lett

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a 2012. október 9-i 927/2012/EU bizottsági végrehajtási rendelettel és a 2013. október 4-i 1001/2013 bizottsági végrehajtási rendelettel módosított, a vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében szereplő Kombinált Nomenklatúrát, hogy a Kombinált Nomenklatúra 8517 70 11 vámtarifaszáma tartozhatnak helyi hálózatokban (LAN) és/vagy a nagytávolságú hálózatokban (WAN) való használatra konfigurált routerek?

Munkaügyi ügyszak

40. A Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (Horvátország) által 2021. június 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-361/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: horvát

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e tekinteni, hogy a Sudski poslovnik (bíróági eljárási szabályzat, Narodne novine, br. 37/14, 49/14, 8/15, 35/15, 123/15, 45/16, 29/17, 33/17, 34/17, 57/17, 101/18, 119/18, 81/19, 128/19, 39/20 és 47/20) 177. cikke (3) bekezdésének első mondata második részében, illetve második mondatában megfogalmazott szabály – amely szerint „[m]ásodfokon eljáró bíróság előtt egy ügy a nyilvántartási szolgálatról való visszaérkezését követően, a határozatnak a bíróság hivatalából történő kiküldésének időpontjában tekinthető lezártnak. A nyilvántartási szolgálat az iratanyag kézhezvételének napjától számított lehető legrövidebb időn belül köteles azt a bíróság hivatalához visszaküldeni. Ezt követően, további nyolcnapos határidőn belül kerül sor a határozat kiküldésére” – összhangban áll az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével?

2) A Zakon o sudovima (a bírósági szervezetről szóló törvény) 40. cikkének (2) bekezdése – amely előírja, hogy „[a] Vrhovni sud Republike Hrvatske (legfelsőbb bíróság, Horvátország), a Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (kereskedelmi fellebbviteli bíróság, Horvátország), a Visoki upravni sud Republike Hrvatske (közigazgatási fellebbviteli bíróság, Horvátország), a Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (fellebbviteli büntetőbíróság, Horvátország), a Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske (szabálysértési fellebbviteli bíróság) valamennyi bírójának, illetve valamely kollégiuma összes bírójának az értekezletén, valamint a Županijski sud (megyei bíróság, Horvátország) valamely kollégiumának az értekezletén elfogadott jogi álláspont az adott kollégium vagy bíróság másodfokon eljáró valamennyi tanácsára, illetve bírójára nézve kötelező” – összhangban áll-e az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével?

41. A Bundesarbeitsgericht (Németország) által 2021. július 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-427/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Alkalmazni kell-e a munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzésről szóló, 2008. november 19-i 2008/104/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének (1) és (2) bekezdését, ha – a TVöD (közszolgálati kollektív szerződés) 4. § -ának (3) bekezdésében foglaltakhoz hasonlóan – harmadik személyhez telepítik át a munkavállaló feladatait, és e munkavállaló a korábbi munkáltatójával létesített munkaviszony fennmaradása mellett e munkáltató kérésére tartósan e harmadik személynél köteles végezni a munkaszerződés alapján végzendő munkát, és ennek során a harmadik személy szakmai és

szervezeti irányítása alatt áll?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén:

Összeegyeztethető-e a 2008/104/EK irányelv védelmi céljával, ha – az AÜG (a munkaerő-kölcsönzés szabályozásáról szóló törvény) 1. § -a (3) bekezdésének 2b. pontjában foglaltakhoz hasonlóan – kizárják a munkaerő-kölcsönzés esetén alkalmazandó nemzeti védelmi rendelkezések hatálya alól a személyzetnek a közszolgálati kollektív szerződés 4. § -ának (3) bekezdése értelmében vett rendelkezésre bocsátását, és e védelmi rendelkezések ezért nem alkalmazhatók a személyzet rendelkezésre bocsátásának eseteire?

42. A Miskolci Törvényszék (Magyarország) által 2021. augusztus 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-477/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkét, összhangban a Charta 31. cikkének (2) bekezdésével, hogy a heti pihenőidő részét képezi a 3. cikk szerinti napi pihenőidő?

2) Vagy úgy kell-e értelmezni az irányelv 5. cikkét, összhangban a Charta 31. cikkének (2) bekezdésével, hogy az – az irányelv céljával összhangban – csak a heti pihenőidő minimális időtartamát határozza meg, azaz a heti pihenőidőnek legalább 35 egybefüggő órának kell lenni, amennyiben nem állnak fent ezt kizáró objektív, műszaki vagy munkaszervezési feltételek?

3) Úgy kell-e értelmezni az irányelv 5. cikkét, összhangban a Charta 31. cikkének (2) bekezdésével, hogy ha a tagállami jog és az alkalmazandó kollektív szerződés minimálisan 42 óra egybefüggő heti pihenőidő kiadásáról rendelkezik, akkor is kötelező emellett a vonatkozó tagállami jogban és az alkalmazandó kollektív szerződésben garantált 12 órás napi pihenőidőt kiadni a heti pihenőidőt megelőző munkanapi munkavégzést követően, amennyiben nem állnak fent ezt kizáró objektív, műszaki vagy munkaszervezési feltételek?

4) Úgy kell-e értelmezni az irányelv 3. cikkét, összhangban a Charta 31. cikkének (2) bekezdésével, hogy a 24 órás időszakon belül kiadandó minimális pihenőidőre akkor is jogosult a munkavállaló, ha a következő 24 órás periódusban bármely okból nincs számára beosztva munkaidő?

5) Amennyiben a 4.) pontra igen a válasz, akkor úgy kell-e értelmezni az irányelv 3. cikkét és 5. cikkét, összhangban a Charta 31. cikkének (2) bekezdésével, hogy a napi pihenőidőt a heti pihenőidőt megelőzően kell kiadni?

43. A Cour de cassation (Franciaország) által 2021. szeptember 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-567/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 33. és 36. cikkét, hogy amennyiben a határozat kiadásának helye szerinti tagállam joga e határozatnak olyan hatást tulajdonít, hogy az akadályát képezi annak, hogy azonos felek új keresetet indíthassanak olyan kérelmek elbírálása érdekében, amelyeket az első eljárás során előterjeszthettek volna, az e határozat által a megkeresett tagállamban kiváltott hatások kizárják, hogy ez utóbbi állam bírósága az ilyen kérelmekről határozzon, amennyiben ezen állam időbeli hatály folytán alkalmazandó joga a munkajog területén a követelések koncentrációjára vonatkozóan hasonló kötelezettséget írt elő?

2) Az ezen első kérdésre adandó nemleges válasz esetén úgy kell-e értelmezni a 44/2001 tanácsi rendelet 33. és 36. cikkét, hogy valamely olyan keresetnek, mint az egyesült királysági „unfair dismissal” miatti keresetnek, megegyezik-e a jogalapja és a tárgya az olyan keresetével, mint a francia jog szerinti, valós és komoly ok nélküli elbocsátás miatti kereset, amely folytán elfogadhatatlanok a munkavállaló által azt követően, hogy tekintetében az Egyesült Királyságban az „unfair dismissal”-t megállapító és ennek alapján elbocsátásra tekintettel járó kártérítést (compensatory award) megítélő határozat került meghozatalra, a francia bíróság előtt előterjesztett, valós és komoly ok nélküli elbocsátás miatti kártérítés, felmondási idő megváltása és végkielégítés iránti kérelmek? Különbséget kell-e tenni e tekintetben a valós és komoly ok nélküli elbocsátás miatti kártérítés, amelynek jogalapja és tárgya azonos lehet a „compensatory award” tárgyával és jogalapjával, illetve a végkielégítés és a felmondási idő megváltása között, amelyek a francia jogban akkor járnak, ha az elbocsátás valós és komoly okon alapul, azonban nem járnak a súlyos kötelességszegésen alapuló elbocsátás esetén?

3) Hasonlóképpen, úgy kell-e értelmezni a 44/2001 tanácsi rendelet 33. és 36. cikkét, hogy egy, az egyesült királysági „unfair dismissal” miatti keresethez hasonló keresetnek, illetve a munkaszerződésben előírt bónuszok vagy jutalmak megfizetése iránti keresetnek azonos a jogalapja és a tárgya, amennyiben e keresetek a felek közötti ugyanazon szerződéses jogviszonyon alapulnak?

Polgári ügyszak

98. Az Oberster Gerichtshof (Ausztria) által 2021. július 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-426/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e az uniós joggal az olyan nemzeti rendelkezés, amely az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján lehetővé teszi az olyan kereskedelmi szolgáltató által rendelkezésre bocsátott online videofelvevő működtetését, amely:

- a) a műszakilag alkalmazott deduplikációs eljárás alapján nem készít minden egyes, felhasználó által kezdeményezett rögzítéskor a beállított műsortartalomról külön másolatot, hanem amennyiben az érintett tartalom már egy másik, elsőként rögzítést kezdeményező felhasználó kezdeményezésére tárolásra került – a felesleges adattöbbszörözés elkerülése érdekében – pusztán egy olyan hivatkozást tartalmaz, amely a következő felhasználó számára lehetővé teszi, hogy hozzáférjen a már tárolt tartalomhoz;
- b) visszajátszás funkcióval rendelkezik, amelynek keretében valamennyi kiválasztott műsorszolgáltató teljes televízió-műsorát folyamatosan rögzítik, és az hét napon keresztül lekérhető, amennyiben a felhasználó egy alkalommal az online videofelvevő menüjében az adott műsorszolgáltatónál a jelölőnégyzet bejelölésével kiválasztja a megfelelő opciót; és
- c) a felhasználónak (a szolgáltató felhőszolgáltatásának részeként vagy a szolgáltató által rendelkezésre bocsátott, teljes körű on-premises IPTV megoldás keretében) a jogosult engedélye nélkül is hozzáférést biztosít a védelem alatt álló műsortartalmakhoz?

2) Úgy kell-e értelmezni a „nyilvánossághoz közvetítésnek” az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében foglalt fogalmát, hogy a nyilvánossághoz közvetítést azon teljes körű (on-premises) IPTV megoldás kereskedelmi szolgáltatója végzi, amelynek keretében e szolgáltató a televíziós műsorok megtekintésére szolgáló szoftver és hardver mellett műszaki támogatást is nyújt, valamint a szolgáltatást folyamatosan testre szabja, a szolgáltatást azonban teljes egészében az ügyfél infrastruktúráján keresztül nyújtja, ha a szolgáltatás a felhasználónak nem csak azon műsortartalomhoz biztosít hozzáférést, amelynek online felhasználásához a jogosult hozzájárult, hanem védelem alatt álló olyan tartalmakhoz is, amelyek esetében a megfelelő jogi engedély megadására nem került sor, és a szolgáltató

- a) befolyással lehet arra, hogy a végfelhasználó a szolgáltatáson keresztül mely televíziós műsorokat tudja fogni,
- b) tudomása van arról, hogy a szolgáltatása védelem alatt álló műsortartalmak vételét is lehetővé teszi, a jogosultak hozzájárulása nélkül, azonban
- c) nem reklámozza szolgáltatása jogellenes felhasználásának ezen lehetőségét, és ezáltal érdemben nem ösztönöz a termék megszerzésére, hanem éppen ellenkezőleg, a szerződéskötéskor jelzi ügyfeleinek, hogy személyesen kell gondoskodniuk a jogok megszerzéséről, és
- d) tevékenysége révén nem nyújt konkrét hozzáférést olyan műsortartalmakhoz, amelyek a közreműködése nélkül nem, vagy csak nehezen lennének megtekinthetők?

99. A Tribunalul Olt (Románia) által 2021. július 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-455/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének b) pontját, hogy az a természetes személy, aki hidraulikus és pneumatikus gépekre szakosodott gépészmérnök (és nem folytat kereskedelmi tevékenységet e szakmai minőségében, és különösen nem folytat áruk és szolgáltatások beszerzésére irányuló tevékenységet viszonteladás és/vagy közvetítés céljából), és aki egy kereskedelmi társasággal (eladó vagy szolgáltató) csatlakozási megállapodást kötött, amelynek alapján e természetes személy részt vehet a fent említett társaság által létrehozott vásárlóközösségben a Lyoness rendszer formájában (ez a rendszer lehetővé teszi bevételek szerzését a vásárlások utáni visszatérítések, jutalékok és egyéb promóciós kedvezmények formájában), árukat és szolgáltatásokat vásárolhat azon kereskedőknél, akik e társasággal állnak szerződéses jogviszonyban (az ún. Lyoness kereskedelmi partnerek), és a Lyoness rendszer keretében más személyek vonatkozásában közvetítési tevékenységet végezhet (az ún. potenciális törzsvásárlók), e rendelkezés értelmében „fogyasztónak” tekinthető azon szerződési feltétel ellenére, amely előírja, hogy a Lyoness és az ügyfél közötti szerződéses jogviszonyra kizárólag a svájci jogot kell alkalmazni, függetlenül az ügyfél lakóhelyétől, a hatékony fogyasztóvédelem érdekében?

2) Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének b) pontját, hogy e rendelkezés értelmében „fogyasztónak” tekinthető az a személy, aki az eladóval vagy szolgáltatóval kettős célú szerződést kötött, nevezetesen [amikor] olyan célokból kötötték a szerződést, amelyek részben e természetes személy kereskedelmi, gazdasági vagy szakmai tevékenysége körébe, részben e tevékenységeken kívül esnek, és e természetes személy kereskedelmi, gazdasági vagy szakmai célja nem bír meghatározó súllyal a szerződések általános összefüggésében?

3) Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén melyek azok a fő szempontok, amelyeket annak meghatározása céljából kell alkalmazni, hogy e természetes személy kereskedelmi, gazdasági vagy szakmai célja meghatározó jelentőséggel bír-e a szerződés általános összefüggésében?

100. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2021. augusztus 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-472/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az alkotóelem, amelyben a formatervezési minta megtestesül, a 98/71/EK irányelv 3. cikkének (3) bekezdése értelmében akkor „látható”, ha a formatervezési minta az alkotóelem beépített állapotában objektív módon felismerhető, vagy az a fontos, hogy meghatározott felhasználási feltételek mellett vagy meghatározott nézőpontból legyen látható?

2) Amennyiben az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a láthatóság meghatározott felhasználási feltételek mellett vagy meghatározott nézőpontból valósul meg:

- a) Jelentősége van-e az összetett termék végső felhasználó részéről történő, a 98/71/EK irányelv 3. cikkének (3) és (4) bekezdése értelmében vett „rendeltetészerű használatának” megítélése szempontjából az alkotóelem vagy az összetett termék gyártója szerinti rendeltetési célnak, vagy az összetett termék végső felhasználó általi szokásos használatának?
- b) Milyen szempontok alapján kell értékelni, hogy valamely összetett termék végső felhasználó részéről történő használata a 98/71/EK irányelv 3. cikkének (3) és (4) bekezdése értelmében „rendeltetészerűnek” minősül-e?

101. A Högsta domstolen (Svédország) által 2021. szeptember 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-572/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: svéd

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Megőrzi-e a tagállami bíróság a „Brüsszel II” rendelet 8. cikkének (1) bekezdésén alapuló joghatóságát, ha az eljárásban érintett gyermek az eljárás során a valamely tagállamban fennálló szokásos tartózkodási helyét egy olyan harmadik államba helyezi át, amely az 1996. évi Hágai Egyezmény részes fele (lásd az említett rendelet 61. cikkét)?

102. A Nejvyšší soud České republiky (Cseh Köztársaság) által 2021. szeptember 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-574/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: cseh

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1986. december 18-i 86/653/EGK tanácsi irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának második franciabekezdése értelmében vett „jutalék[...], amelytől a kereskedelmi ügynök [...] esett el” kifejezést, hogy ilyen jutaléknak minősül az olyan szerződések megkötése utáni jutalék is, amelyeket a kereskedelmi ügynök a kereskedelmi képviselő folytatása esetén olyan vevőkkel kötött volna, akiket a képviselt gazdasági szereplőnek szerzett, vagy akikkel az üzlet nagyságrendjét jelentős mértékben növelte?

2) Igenlő válasz esetén milyen feltételek mellett vonatkozik ez a következtetés a szerződés megkötése utáni úgynevezett egyszeri jutalékokra?

103. Az Itä-Suomen hallinto-oikeus (Finnország) által 2021. szeptember 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-579/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: finn

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni az érintettet az általános adatvédelmi rendelet 15. cikkének (1) bekezdése alapján megillető hozzáférési jogot a rendelet 4. cikkének 1. pontja értelmében vett „személyes adat” [fogalmával] összefüggésben, hogy az adatkezelő által gyűjtött azon információk, amelyekből kiderül, hogy ki, mikor és milyen célból kezelte az érintett személyes adatait, nem minősülnek olyan információknak, amelyekhez az érintett jogosult hozzáférni, különösen azért, mert az adatkezelő munkavállalóira vonatkozó adatokról van szó?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén, és ha az érintett az általános adatvédelmi rendelet 15. cikkének (1) bekezdése alapján nem jogosult hozzáférni az első kérdésben említett információkhoz, mert azok nem minősülnek az érintettnek az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének 1. pontja szerinti „személyes adatának”, akkor a jelen ügyben azokat az információkat is figyelembe kell venni,

amelyekhez az érintett a 15. cikk (1) bekezdésének [a–h)] pontja alapján jogosult hozzáférni:

- a. Hogyan kell értelmezni az adatkezelésnek a 15. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett célját az érintett hozzáférési jogának terjedelmére tekintettel, azaz megalapozhatja-e az adatkezelés célja az adatkezelő által gyűjtött felhasználói naplódokumentumokhoz, például az adatokat kezelő személyes adataira vonatkozó információkhoz, valamint a személyes adatok kezelésének időpontjához és céljához való hozzáféréshez való jogot?
- b. Ebben az összefüggésben bizonyos feltételek mellett a személyes adatoknak az általános adatvédelmi rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerinti címzettjeinek tekinthetők-e a J. M. ügyfeladatait kezelő személyek, akiről az érintett jogosult tájékoztatást kapni?
3. Jelentőséggel bír-e az eljárás szempontjából, hogy egy szabályozott tevékenységet folytató bankról van szó, vagy hogy J. M. a bank alkalmazottja és ügyfele is volt egyidejűleg?
4. Jelentőséggel bír-e a fent megfogalmazott kérdések értékelése szempontjából, hogy J. M. adatait az általános adatvédelmi rendelet hatálybalépése előtt kezelték?

Gazdasági ügyszak

53. A Sofiyski rayonon sad (Bulgária) által 2021. augusztus 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-489/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni a 93/13/EGK irányelv 3. cikkének az ezen irányelv melléklete 1. pontjának e) és f) alpontjával összefüggésben értelmezett (1) bekezdését, hogy a jóhiszeműség követelményével ellentétes feltételek megalapozzák a fogyasztó kárára eső kötelezettséget, ha azok alapján a fogyasztót a hitelmegállapodás alapján terhelő költségek jelentősen megemelkednek abban az esetben, ha a fogyasztó munkabérét nem utalják havonta a hitelező banknál vezetett számlára, figyelemmel arra, hogy a fogyasztó a szerződéses feltételek alapján köteles a munkabér-követelésén zálogjogot alapítani?
- 2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén, úgy kell-e értelmezni a 93/13/EGK irányelv 3. cikkének az ezen irányelv melléklete 1. pontjának e) és f) alpontjával összefüggésben értelmezett (1) bekezdését, hogy a jóhiszeműség követelményével ellentétes feltételek megalapozzák a fogyasztó kárára eső kötelezettséget, ha azok alapján a fogyasztónak nemcsak az a kötelezettsége, hogy munkabérét a hitelező kereskedőnél vezetett számlára utalják át, hanem ténylegesen igénybe kell vennie a hitelező kereskedő más szolgáltatásait is?
- 3) A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén a nemzeti bíróságnak főszabály szerint milyen szempontok alapján kell értékelnie a tisztességtelen jelleget? Figyelembe kell-e venni különösen a hitelmegállapodás tárgya és a fogyasztó által igénybe veendő mellékszolgáltatások összekapcsolásának erősségét, a mellékszolgáltatások számát és az árukapcsolás korlátozására vonatkozó nemzeti jogszabályi rendelkezéseket?
- 4) Alkalmazandó-e a nemzeti jog uniós joggal összhangban álló értelmezésének a Von Colson ítélet (14/83) 26. pontjában meghatározott elve az uniós jogban bevezetettől eltérő, de a nemzeti bíróság által az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazott európai uniós jogi aktus (a jelen ügyben a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv) tárgyával rokon jogterületet (a jelen ügyben a tisztességtelen versenyre vonatkozó rendelkezések) szabályozó nemzeti jogszabályi rendelkezések értelmezésére is, és a nemzeti jog ilyen értelmezése során alkalmazni kell-e az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt előírásokat?
- 5) Úgy kell-e értelmezni a 2005/29/EK irányelv (2) 7. cikkének ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével és a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének f) pontjával összefüggésben értelmezett (2) bekezdését, hogy az megtiltja a fogyasztói hitelről szóló főszerződésben az alacsonyabb hitelkamatláb feltüntetését, ha a hitel ilyen kamatlábon történő nyújtása a szerződés mellékletében meghatározott feltételektől függ? Kell-e értékelnie e vizsgálat keretében a hitelkamatláb csökkentését lehetővé tevő feltételek megfogalmazásának módját, a szóban forgó csökkentés elvesztését, valamint az

újabb csökkentéshez vezető eszközöket?

6) Úgy kell-e értelmezni a 2005/29/EK irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját, hogy a fogyasztó gazdasági magatartása jelentős torzításának vizsgálata során figyelembe kell venni a fogyasztói hitelt nyújtó bank piaci részesedését, az ilyen terméket igénybe vevő fogyasztók igényeire tekintettel?

7) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 3. cikkének g) pontját, hogy a fogyasztói hitelmegállapodással összefüggő azon szerződések szerinti költségek, amelyek teljesítése esetén a fogyasztói hitelmegállapodás alapján kamatkedvezmény jár, a hitel teljeshiteldíj-mutatójának részét képezik, és azokat a teljeshiteldíj-mutató kiszámítása során figyelembe kell venni?

8) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 3. cikkének a 93/13/EGK irányelv 5. cikkével összefüggésben értelmezett g) pontját, hogy a hitelmegállapodással összefüggő szerződésekből eredő kötelezettségeknek a hitelkamatláb megemelésével járó nemteljesítése esetén a teljeshiteldíj-mutatót a nemteljesítés esetén irányadó magasabb hitelkamatláb alapján is ki kell számítani?

9) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének g) pontját, hogy a teljeshiteldíj-mutató nem szabályszerű feltüntetése a kereskedő és a fogyasztó mint hitelfelvevő közötti hitelmegállapodásban a teljeshiteldíj-mutató hitelmegállapodásban való feltüntetésének elmaradásával esik egy tekintet alá, és a nemzeti bíróságnak a teljeshiteldíj-mutató fogyasztói hitelmegállapodásban való feltüntetésének elmaradására vonatkozó jogkövetkezményeket kell alkalmaznia?

10) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 22. cikkének (4) bekezdését, hogy arányos a nemzeti jogalkotó által a fogyasztói hitelmegállapodás érvénytelensége formájában előírt szankció, amely szerint csak a nyújtott tőkeösszeget kell visszafizetni, ha a fogyasztói hitelmegállapodásban nincs pontosan feltüntetve a teljeshiteldíj-mutató?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

22. A Bíróság negyedik tanácsa elnökének 2021. augusztus 13-i végzése (a Najvyšší súd Slovenskej republiky [Szlovákia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-919/19. sz. ügy)³

A negyedik tanács elnöke elrendelte az ügy törlését.

23. A Bíróság második tanácsa elnökének 2021. szeptember 1-jei végzése (a Najvyšší súd Slovenskej republiky [Szlovákia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-78/20. sz. ügy)⁴

A második tanács elnöke elrendelte az ügy törlését.

24. A Bíróság (kilencedik tanács) 2021. szeptember 1-jei végzése (a Budai Központi Kerületi Bíróság [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – a KI elleni büntetőeljárás (C-131/21. sz. ügy)⁵

Az Európai Unió Bírósága nyilvánvalóan nem rendelkezik hatáskörrel a Budai Központi Kerületi Bíróság (Magyarország) 2021. február 10-i határozatával előterjesztett kérdés megválaszolására.

25. A Bíróság (negyedik tanács) 2021. szeptember 2-i ítélete (a Procura della Repubblica

³ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 4. szám, Büntető ügyszak, 11. szám alatt.

⁴ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 5. szám, Büntető ügyszak, 14. szám alatt.

⁵ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 6. szám, Büntető ügyszak, 12. szám alatt.

di Trento [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – XK-ra vonatkozó európai nyomozási határozat elismerésével és végrehajtásával kapcsolatos eljárás (C-66/20. sz. ügy)⁶

A Procura della Repubblica di Trento (trentói államügyészség, Olaszország) által a 2020. január 15-i határozattal előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

163. A Bíróság ötödik tanácsa elnökének 2021. július 19-i végzése (a Verwaltungsgericht Berlin [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-126/20. sz. ügy)⁷

Az ötödik tanács elnöke elrendelte az ügy törlését.

164. A Bíróság kilencedik tanácsa elnökének 2021. augusztus 9-i végzése (a Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-435/20. sz. ügy)⁸

A kilencedik tanács elnöke elrendelte az ügy törlését.

165. A Bíróság elnökének 2021. augusztus 10-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) (C-380/20–C-384/20. sz. egyesített ügyek)⁹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügyek törlését.

166. A Bíróság elnökének 2021. augusztus 18-i végzése (a Curtea de Apel Braşov [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-298/21. sz. ügy)

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

167. A Bíróság (nagytanács) 2021. szeptember 2-i ítélete (a Corte costituzionale [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – O. D. és társai kontra Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) (C-350/20. sz. ügy)¹⁰

A harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodására és munkavállalására vonatkozó összevont engedélyre irányuló összevont kérelmezési eljárásról, valamint a harmadik országból származó, valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó munkavállalók közös jogairól szóló, 2011. december 13-i 2011/98/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikke (1) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjában említett harmadik országbeli állampolgárokat kizárja az e szabályozásban előírt szülési támogatásra és anyasági támogatásra való jogosultságból.

168. A Bíróság (hatodik tanács) 2021. szeptember 2-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Peek & Cloppenburg KG

⁶ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 7. szám, Büntető ügyszak, 19. szám alatt.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 81. szám alatt.

⁸ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 10. szám alatt.

⁹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 1. szám, Gazdasági ügyszak, 2. szám alatt.

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 125. szám alatt.

(képviseli: a Peek & Cloppenburg Düsseldorf Komplementär BV) kontra Peek & Cloppenburg KG (képviseli: a Van Graaf Management GmbH) (C-371/20. sz. ügy)¹¹

A belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv I. melléklete 11. pontjának első mondatát úgy kell értelmezni, hogy valamely termék eladásának szerkesztői tartalom közzététele révén történő ösztönzését a kereskedő „fizette” e rendelkezés értelmében, ha e kereskedő a közzétételért – pénzösszeg megfizetése révén vagy bármely más formában – vagyoni értékkel bíró ellenszolgáltatást nyújtott, amennyiben egyértelmű kapcsolat áll fenn az említett kereskedő által ily módon teljesített fizetés és e közzététel között. Ez a helyzet többek között azon, szerzői jogi oltalom alatt álló fényképeknek ugyanezen kereskedő általi ingyenes rendelkezésre bocsátása esetén, amelyeken üzlethelyiségek és a kereskedő által értékesített termékek láthatók.

169. A Bíróság (első tanács) 2021. szeptember 2-i ítélete (az Østre Landsret [Dánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – B kontra Udlændingenævnet (C-379/20. sz. ügy)¹²

Az Európai Gazdasági Közösség és Törökország közötti társulás fejlesztéséről szóló, 1980. szeptember 19-i 1/80 társulási tanácsi határozat 13. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az olyan nemzeti intézkedés, amely a fogadó tagállam területén jogszerűen tartózkodó török munkavállaló gyermeke számára a családegyesítés iránti kérelem benyújtásának korhatárát 18 évről 15 évre szállítja le, az e rendelkezés értelmében vett „új korlátozásnak” minősül. Az ilyen korlátozás azonban igazolható az érintett harmadik országbeli állampolgárok sikeres beilleszkedésének biztosítására irányuló célkitűzéssel, amennyiben végrehajtásának részletei nem mennek túl azon a mértéken, amely az elérni kívánt cél megvalósításához szükséges.

170. A Bíróság (kilencedik tanács) 2021. szeptember 2-i ítélete (a Cour d'appel de Mons [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – TP kontra Institut des Experts en Automobiles (C-502/20. sz. ügy)¹³

A 2013. november 20-i 2013/55/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a szakmai képesítések elismeréséről szóló, 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes a fogadó tagállam e rendelkezés szerinti azon szabályozása, amely – e tagállam illetékes hatóságainak értelmezése szerint – azzal az indokkal nem teszi lehetővé a másik tagállamban letelepedett szakember számára, hogy átmeneti és alkalmi jelleggel gyakorolhassa szakmáját a fogadó tagállam területén, hogy e szakember korábban letelepedett volt e tagállamban, az általa nyújtott szolgáltatások bizonyos ismétlődő jelleggel bírnak, vagy hogy e tagállamban infrastruktúrával, például irodával rendelkezik.

171. A Bíróság (nagytanács) 2021. szeptember 7-i ítélete (a Lietuvos Aukščiausiasis Teismas [Litvánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – UAB „Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras” (C-927/19. sz. ügy)¹⁴

1) A közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 58. cikkét akként kell értelmezni, hogy a gazdasági szereplőket terhelő, a szóban forgó közbeszerzési szerződéssel érintett tevékenységi területen bizonyos átlagos éves árbevétel elérésének bizonyítására irányuló kötelezettség az e rendelkezés (3) bekezdése

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 135. szám alatt.

¹² A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 136. szám alatt.

¹³ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 3. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 40. szám alatt.

¹⁴ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 4. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 41. szám alatt.

értelmében vett, e gazdasági szereplők gazdasági és pénzügyi helyzetével kapcsolatos kiválasztási szempontot képez.

2) A 2014/24 irányelv 60. cikkének (3) bekezdésében szereplő rendelkezésekkel összefüggésben az ezen irányelv 58. cikkének (3) bekezdésében szereplő rendelkezéseket akként kell értelmezni, hogy abban az esetben, ha az ajánlatkérő szerv megkövetelte, hogy a szóban forgó közbeszerzési szerződéssel érintett területen a gazdasági szereplők meghatározott minimális árbevétellel rendelkezzenek, a gazdasági szereplő – gazdasági és pénzügyi helyzetének bizonyítása céljából – csak akkor hivatkozhat a vállalkozások azon ideiglenes társulásának bevételeire, amelynek a tagja volt, ha egy konkrét közbeszerzési szerződés keretében ténylegesen hozzájárult e társulás azon közbeszerzési szerződés tárgyát képezőhöz hasonló tevékenységének megvalósításához, amely vonatkozásában bizonyítani kívánja gazdasági és pénzügyi helyzetét.

3) A 2014/24 irányelv 58. cikkének (4) bekezdését, valamint 42. és 70. cikkét akként kell értelmezni, hogy azokat egyidejűleg lehet alkalmazni a hirdetményben szereplő valamely műszaki előírásra.

4) A 2014. február 26-i 2014/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaitélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1989. december 21-i 89/665/EGK tanácsi irányelv 1. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdését, 1. cikkének (3) és (5) bekezdését, valamint 2. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy keresettel megtámadható aktust képez az ajánlatkérő szerv azon határozata, amely megtagadja egy másik gazdasági szereplő részvételi jelentkezésében vagy ajánlatában szereplő bizalmasnak tekintett információk gazdasági szereplővel való közlését, valamint hogy – amennyiben a szóban forgó közbeszerzési eljárás lefolytatásának helye szerinti tagállam előírta, hogy az ajánlatkérő szerv által hozott határozatot vitatni szándékozók személyek kötelesek a bírósághoz fordulást megelőzően közigazgatási keresetet indítani – e tagállam azt is előírhatja, hogy a hozzáférést megtagadó e határozattal szembeni bírósági jogorvoslatot ilyen előzetes közigazgatási jogorvoslatnak kell megelőznie.

5) A 2014/23 irányelvvel módosított 89/665 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdését, valamint 1. cikkének (3) és (5) bekezdését, továbbá a megfelelő ügyintézéshez való uniós jogi általános elvvel összefüggésben a 2014/24 irányelv 21. cikkét akként kell értelmezni, hogy az az ajánlatkérő szerv, amelyhez egy gazdasági szereplő az azon versenytárs ajánlatában szereplő bizalmasnak tekintett információk közlése iránti kérelemmel fordult, akinek a közbeszerzési szerződést odaitélték, akkor sem köteles közölni ezeket az információkat, ha azok átadása a bizalmas információk védelmével kapcsolatos uniós jogi szabályok megsértését eredményezné, amennyiben a gazdasági szereplő ezt a kérelmet a versenytárs ajánlata ajánlatkérő szerv általi értékelésének jogszerűségével kapcsolatban e gazdasági szereplő által indított jogorvoslati eljárás keretében nyújtja be. Amennyiben az ajánlatkérő szerv megtagadja ezen információk átadását, illetve amennyiben – amellett, hogy ellenzi azok átadásának megtagadását – elutasítja a gazdasági szereplő által az érintett versenytárs ajánlata értékelésének jogszerűségével kapcsolatban benyújtott közigazgatási keresetet, az ajánlatkérő szerv köteles oly módon megteremteni az egyensúlyt a kérelmező megfelelő ügyintézéshez való joga és a versenytársnak a saját bizalmas információinak védelméhez való joga között, hogy indokolja a megtagadásról szóló határozatát vagy az elutasításról szóló határozatát, valamint hogy a hatékony jogorvoslatához való, az elutasított ajánlattevőt megillető jogot ne fosszák meg hatékony érvényesülésétől.

6) Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben a 2014/23 irányelvvel módosított 89/665 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdését, valamint 1. cikkének (3) és (5) bekezdését, továbbá a 2014/24 irányelv 21. cikkét akként kell értelmezni, hogy a hatáskörrel rendelkező azon nemzeti bíróság, amelyhez az ajánlatkérő szerv azon határozatával szemben indított jogorvoslattal fordultak, amely megtagadja az azon versenytárs által benyújtott dokumentációban szereplő bizalmasnak tekintett információk valamely gazdasági szereplővel való közlését, amely versenytársnak a közbeszerzési szerződést odaitélték, illetve amelyhez az ajánlatkérő szerv azon határozatával szemben indított jogorvoslattal fordultak, amely elutasítja a közlés megtagadásáról szóló határozattal szemben benyújtott közigazgatási keresetet, köteles megteremteni az egyensúlyt a kérelmezőt megillető hatékony jogorvoslatához való jog és a kérelmező versenytársának a saját bizalmas információinak és üzleti

titkaiknak védelméhez való joga között. E célból ennek a bíróságnak – amelynek feltétlenül rendelkeznie kell a szükséges információkkal, így a bizalmas információkkal és az üzleti titkokkal ahhoz, hogy az említett információk közölhetőségét az összes körülmény ismeretében bírálhassa el – el kell végeznie minden releváns ténybeli és jogi elem vizsgálatát. Ennek a bíróságnak emellett jogosultnak kell lennie arra, hogy megsemmisítse a megtagadásról vagy a közigazgatási kereset elutasításáról szóló határozatot, ha azok jogellenesek, és – adott esetben – arra, hogy visszautalja az ügyet az ajánlatkérő szerv elé, vagy akár arra, hogy ő maga hozzon új határozatot, ha erre a nemzeti jog feljogosítja.

7) A 2014/24 irányelv 57. cikkének (4) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a közbeszerzési eljárásban sikertelen gazdasági szereplő és az ajánlatkérő szerv közötti jogvitában eljáró nemzeti bíróság eltérhet az ajánlatkérő szerv azon gazdasági szereplő magatartásának jogszerűségével kapcsolatos értékelésétől, amelynek a közbeszerzési szerződést odaitélték, ekként pedig hogy határozatában ennek minden szükséges következményét alkalmazhatja. Ezzel szemben – az egyenértékűség elvének megfelelően – ez a bíróság csak akkor vizsgálhatja hivatalból az ajánlatkérő szerv által elkövetett értékelési hibára alapított jogalapot, ha ezt a nemzeti jog megengedi.

8) A 2014/24 irányelv 57. cikkének (4) és (6) bekezdésével összefüggésben ezen irányelv 63. cikke (1) bekezdésének második albekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amelynek értelmében amennyiben a gazdasági szereplők társulásában tagként részt vevő valamely gazdasági szereplő a társulás esetében a kizárási okok fennállása hiányának vagy a kiválasztási szempontok társulás általi teljesítésének ellenőrzéséhez szükséges információk szolgáltatása során anélkül tett hamis nyilatkozatot, hogy erről partnerei tudtak volna, e társulás összes tagjával szemben a teljes közbeszerzési eljárásból való kizárással irányuló intézkedést lehet hozni.

172. A Bíróság (negyedik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (a Bundesverwaltungsgericht [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Adler Real Estate AG, Petrus Advisers LLP, GM kontra Finanzmarktaufsichtsbehörde (FMA) (C-605/18. sz. ügy)¹⁵

A 2013. október 22-i 2013/50/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a szabályozott piacra bevezetett értékpapírok kibocsátóival kapcsolatos információkra vonatkozó átláthatósági követelmények harmonizációjáról és a 2001/34/EK irányelv módosításáról szóló, 2004. december 15-i 2004/109/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikke (1a) bekezdése negyedik albekezdésének iii. pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely a részvényesekre vagy a 2013/50 irányelvvel módosított 2004/109 irányelv 10. vagy 13. cikkében említett természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan e negyedik albekezdés értelmében vett, szigorúbb követelményeket ír elő a nagy értékpapír-állományok bejelentésére vonatkozóan azoknál, mint amelyeket a 2013/50 irányelvvel módosított 2004/109 irányelv ír elő, és amelyek a többek között a nyilvános vételi ajánlatokkal kapcsolatban elfogadott törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezésekből erednek, anélkül hogy e követelményeknek való megfelelés biztosítására irányuló hatáskört ruházna a nyilvános vételi ajánlatról szóló, 2004. április 21-i 2004/25/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének megfelelően kijelölt tagállami hatóságra.

173. A Bíróság elnökének 2021. szeptember 9-i végzése (a Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-419/19. sz. ügy)¹⁶

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

174. A Bíróság harmadik tanácsa elnökének 2021. szeptember 9-i végzése (a Consiglio di

¹⁵ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, 15. szám alatt.

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, 209. szám alatt.

Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-705/19. sz. ügy)¹⁷

A harmadik tanács elnöke elrendelte az ügy törlését.

175. A Bíróság (harmadik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (a Bundesverwaltungsgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Bundesrepublik Deutschland kontra SE (C-768/19. sz. ügy)¹⁸

1) A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke j) pontjának harmadik franciabekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha az olyan menedékkérő, aki beutazott azon fogadó tagállam területére, amelyben a kiskorú, nem házasságban élő gyermeke tartózkodik, az e gyermek által megszerzett kiegészítő védelmi jogálláshoz kapcsolódóan menedékjogot kíván szerezni e tagállam azon szabályozása alapján, amely az ilyen jogot megadja a 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontja harmadik franciabekezdésének hatálya alá tartozó személyeknek, az említett menedékkérő által benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálása keretében annak értékeléséhez, hogy az ilyen védelemben részesülő e rendelkezés értelmében „kiskorú”-e, az az időpont releváns, amikor e menedékkérő – adott esetben informálisan – előterjesztette a menedékjog iránti kérelmét.

2) A 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának a 23. cikkének (2) bekezdésével és az Európai Unió Alapjogi Chartája 7. cikkével összefüggésben értelmezett harmadik franciabekezdését úgy kell értelmezni, hogy a „családtag” fogalma nem követeli meg a családi élet tényleges folytatását a nemzetközi védelemben részesülő szülője és annak gyermeke között.

3) A 2011/95 irányelv 2. cikke j) pontjának a 23. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett harmadik franciabekezdését úgy kell értelmezni, hogy azok a jogok, amelyek a kiegészítő védelemben részesülő személy családtagjait a gyermekük által megszerzett kiegészítő védelmi jogálláshoz kapcsolódóan megilletik – többek között ideértve az ezen irányelv 24–35. cikkében említett előnyöket –, az említett, kiegészítő védelemben részesülő személy nagykorúvá válását követően is fennmaradnak a számukra az ezen irányelv 24. cikkének (2) bekezdése alapján megadott tartózkodási engedély érvényességi idején át.

176. A Bíróság (ötödik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (a Cour de cassation [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – FO elleni büntetőeljárás (C-906/19. sz. ügy)¹⁹

1) A közúti szállításra vonatkozó egyes szociális jogszabályok összehangolásáról, a 3821/85/EGK és a 2135/98/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 3820/85/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. március 15-i 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelet hatálya alá tartozó közúti szállítást végző járművezetőnek az ellenőrzést végző személy bármely kérésére be kell mutatnia a járművezetői kártyát, az adatrögzítő lapokat, és az adott napra, valamint az azt megelőző huszonnyolc napot magában foglaló időszakra vonatkozó valamennyi információt az 561/2006 rendelettel módosított, a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló, 1985. december 20-i 3821/85/EGK rendelet 15. cikke (2), (3) és (7) bekezdésének megfelelően, még akkor is, ha ezen időszak alatt e járművezető ugyanazzal a járművel menetrend szerinti szolgáltatás keretében 50 km-t meg nem haladó útszakaszokon is végzett személyszállítást.

2) Az 561/2006 rendelet 19. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy egy tagállam illetékes hatóságai szankciókkal sújthassák a járművezetőt vagy a fuvarozási vállalkozást

¹⁷ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 5. szám alatt.

¹⁸ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 18. szám alatt.

¹⁹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 3. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 28. szám alatt.

az 561/2006 rendelettel módosított 3821/85 rendeletnek egy másik tagállam vagy egy harmadik ország területén történt, de a saját területén megállapított és korábban nem szankcionált megsértéséért.

177. A Bíróság (harmadik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (a Verwaltungsgerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – XY (C-18/20. sz. ügy)²⁰

1) A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös szabályokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 40. cikkének (2) és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett, azon „új körülmények vagy tények” fogalma, amelyek „felmerültek”, vagy amelyeket „a kérelmező előadott”, azokat a körülményeket vagy tényeket foglalja magában, amelyek a nemzetközi védelem iránti korábbi kérelem tárgyában lefolytatott eljárás jogerős befejezését követően merültek fel, valamint azokat a körülményeket és tényeket is, amelyek az eljárás befejezését megelőzően már fennálltak, anélkül hogy a kérelmező azokra hivatkozott volna.

2) A 2013/32 irányelv 40. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a nemzetközi védelem iránti ismételt kérelem érdemi vizsgálata lefolytatható az első kérelmet érintő eljárás újbóli megnyitása keretében, amennyiben az ilyen újbóli megnyitásra vonatkozó szabályok összeegyeztethetők a 2013/32 irányelv II. fejezetével, és e kérelem benyújtására nem vonatkoznak jogvesztő határidők.

3) A 2013/32 irányelv 40. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem teszi lehetővé az e rendelkezést átültető különös jogi aktusok elfogadását elmulasztó tagállam számára, hogy az általános nemzeti közigazgatási eljárási szabályok alapján megtagadja az ismételt kérelem érdemi vizsgálatát, ha az e kérelem alátámasztása érdekében hivatkozott új körülmények vagy tények a korábbi kérelem tárgyában lefolytatott eljárás időpontjában már fennálltak, és azokat a kérelmezőnek felróható okból ezen eljárásban nem terjesztették elő.

178. A Bíróság (ötödik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (az Administratīvā rajona tiesa [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – AS „LatRailNet”, VAS „Latvijas dzelceļš” kontra Valsts dzelceļa administrācija (C-144/20. sz. ügy)²¹

1) Az egységes európai vasúti térség létrehozásáról szóló, 2012. november 21-i 2012/34/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 56. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az az igazgatási szervezetre arra kiterjedő hatáskört ruház, hogy saját kezdeményezésére olyan határozatot hozzon, amely a vasúti pályahálózat-működtetőnek a hivatkozott irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett alapvető feladatait ellátó vállalkozást arra kötelezi, hogy az infrastruktúra-használati díjakra vonatkozó díjképzési rendszert illetően bizonyos módosításokat hajtson végre, jóllehet ez a rendszer nem valósít meg hátrányos megkülönböztetést a kérelmezőkkel szemben.

2) A 2012/34 irányelv 56. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokat a díjképzési rendszerre vonatkozóan bevezetendő feltételeket, amelyeket az igazgatási szervezet a vasúti pályahálózat-működtető alapvető feladatait ellátó vállalkozással szemben előírhat, a 2012/34 irányelv megsértése kell, hogy indokolja, és e feltételek csupán az összeegyeztethetlenség orvoslására szolgálhatnak, nem pedig e szerv célszerűségi értékelésének figyelembevételére, ami sértené e pályahálózat-működtető mozgásterét.

3) A 2012/34 irányelv 32. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az a vasúti piaci szegmensek optimális versenyképességére vonatkozó kritériumot illetően azon piaci szegmensek kapcsán is alkalmazandó, amelyekben nem áll fenn verseny, például azért, mert egyetlen közszolgáltató működteti a közszolgáltatást, amelynek közszolgáltatási szerződés keretében a vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. október 23-i 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikkének f) pontja értelmében vett kizárólagos jogot biztosítottak.

²⁰ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 6. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 61. szám alatt.

²¹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 85. szám alatt.

179. A Bíróság (negyedik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (a Bundesverwaltungsgericht [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – FN, GM, Adler Real Estate AG, HL, Petrus Advisers LLP kontra Übernahmekommission (C-546/18. sz. ügy)²²

A 2014. május 15-i 2014/59/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a nyilvános vételi ajánlatról szóló, 2004. április 21-i 2004/25/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. és 17. cikkét az uniós jog által biztosított védelemhez való jog, különösen a meghallgatáshoz való jog, valamint a Charta 47. és 48. cikke fényében úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan tagállami gyakorlat, amelynek értelmében az ezen irányelv megsértését megállapító, véglegessé vált határozat köztörővel rendelkezik az említett irányelv rendelkezéseinek megsértése miatti büntető jellegű közigazgatási szankciók kiszabására irányuló későbbi eljárásban, amennyiben az ezen eljárásban érintett felek a jogsértés megállapítására irányuló előzetes eljárásban nem gyakorolhatták teljeskörűen a védelemhez való jogukat, különösen a meghallgatáshoz való jogot, és nem érvényesíthették a hallgatáshoz való jogot, és az ártatlanság vélelmében sem részesültek azon ténybeli elemek tekintetében, amelyeket később a vád alátámasztására használnak fel, vagy nem részesülhettek az ilyen határozattal szembeni hatékony jogorvoslathoz való joggal mind a ténybeli, mind pedig a jogi elemek elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróság előtt.

180. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2021. szeptember 30-i ítélete (a Centrale Raad van Beroep [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – K kontra Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv) (C-285/20. sz. ügy)²³

1) A 2012. május 22-i 465/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 65. cikkének (2) és (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az arra a helyzetre is alkalmazandó, amikor az érintett személy a teljes munkanélkülivé válását megelőzően az illetékes tagállamtól eltérő tagállamban rendelkezett lakóhellyel, és nem folytatott tényleges munkavállalói tevékenységet, hanem betegsége miatt szüneteltette a munkavégzést, és ezen a jogcímen az illetékes tagállam által folyósított egészségbiztosítási ellátásban részesült, feltéve azonban, hogy az illetékes tagállam nemzeti joga szerint az ilyen ellátások igénybevételét a munkavállalói tevékenységgel egyenértékű helyzetként kell kezelni.

2) A 465/2012 rendelettel módosított 883/2004 rendelet 65. cikkének (2) és (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés alkalmazása szempontjából nem kell figyelembe venni azokat a – például családi – okokat, amelyek miatt az érintett személy a lakóhelyét az illetékes tagállamtól eltérő tagállamba helyezte át.

181. A Bíróság (negyedik tanács) 2021. október 6-i ítélete (a Curtea de Apel Constanța [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – TS, UT, VU kontra Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Casa de Asigurări de Sănătate Constanța (C-538/19. sz. ügy)²⁴

A 2009. szeptember 16-i 988/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 20. cikkét az EUMSZ 56. cikkel összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az a biztosított személy, aki a lakóhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban vett igénybe olyan kezelést, amely szerepel a lakóhelye szerinti tagállam jogszabályaiban meghatározott ellátások között, jogosult e kezelés költségeinek az említett rendeletben előírt feltételek mellett történő teljes megtérítésére, amennyiben e személy azért nem kaphatta meg az említett rendelet 20. cikke (1) bekezdésének megfelelően az illetékes intézmény engedélyét, mert jöllehet a diagnózist és a sürgős ellátás szükségességét a lakóhely szerinti tagállam betegbiztosítási rendszeréhez tartozó orvos megerősítette, ezen orvos attól eltérő kezelést írt elő, mint amelyet az említett személy egy másik tagállam orvosa által

²² A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 12. szám, Közigazgatási újszak, 231. szám alatt.

²³ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Közigazgatási újszak, Általános közigazgatási jogterület, 114. szám alatt.

²⁴ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 11. szám, Munkajogi újszak, 59. szám alatt.

kiadott második orvosi véleménynek megfelelően választott, amely kezelés az elsőtől eltérően nem eredményez fogyatékoságot.

182. A Bíróság (első tanács) 2021. október 6-i ítélete (az Administrativen sad [Blagoevgrad – Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „ECOTEX BULGARIA” EOOD kontra Teritorialna direksia na Natsionalnata agentsia za prihodite – Sofia (C-544/19. sz. ügy)²⁵

1) Nem tartozik a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelv hatálya alá az olyan tagállami szabályozás, amely a nemzeti területen a meghatározott küszöbértéket elérő vagy meghaladó kifizetés esetén megtiltja a természetes és jogi személyeknek a készpénzben történő fizetést, és előírja számukra a fizetési számlára történő átutalást vagy befizetést.

2) Az EUMSZ 63. cikket az Európai Unió Alapjogi Chartája 49. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely az adócsalás és az adókikerülés elleni küzdelem érdekében egyrészt megtiltja természetes és jogi személyeknek, hogy a nemzeti területen készpénzfizetést teljesítsenek, ha annak összege eléri vagy meghaladja a meghatározott küszöbértéket, és amely e célból fizetési számlára történő átutalást vagy befizetést ír elő, ideértve a társasági osztalék kifizetését is, másrészt amely e tilalom megsértése esetére olyan szankciórendszert ír elő, amelynek keretében a kiszabható bírság összegét a tilalom megsértésével teljesített kifizetés teljes összegére alkalmazandó rögzített százalékos arány alapján kell kiszámítani, anélkül hogy e bírság az egyedi eset konkrét körülményei alapján módosítható lenne, feltéve hogy ezek a szabályok alkalmasak az említett célok elérésének biztosítására, és nem lépik túl az azok eléréséhez szükséges mértéket.

183. A Bíróság (nagytanács) 2021. október 6-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Consorzio Italian Management, Catania Multiservizi SpA kontra Rete Ferroviaria Italiana SpA (C-561/19. sz. ügy)²⁶

Az EUMSZ 267. cikket úgy kell értelmezni, hogy az olyan nemzeti bíróságnak, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, teljesítenie kell az uniós jog értelmezését érintő, előtte felmerült kérdésnek a Bíróság elé terjesztésére vonatkozó kötelezettségét, kivéve ha megállapítja, hogy e kérdés nem releváns, vagy a szóban forgó uniós jogi rendelkezést a Bíróság már értelmezte, vagy az uniós jog helyes értelmezése olyan nyilvánvaló, hogy az minden észszerű kétséget kizár.

E helyzet fennállását az uniós jog jellemzőire, értelmezésének sajátos nehézségeire és az Unión belüli ítélkezési gyakorlat eltéréseinek kockázatára figyelemmel kell értékelni.

Az ilyen bíróság nem mentesülhet az említett kötelezettség alól önmagában amiatt, hogy ugyanazon nemzeti ügyben már előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz. Ugyanakkor az előtte folyamatban lévő eljárást érintő elfogadhatatlansági indokok alapján – az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét tiszteletben tartva – eltekinthet attól, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesszen a Bíróság elé.

184. A Bíróság (ötödik tanács) 2021. október 6-i ítélete (a Tribunal Superior de Justicia del País Vasco [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Confederación Nacional de Centros Especiales de Empleo (Conacee) kontra Diputación Foral de

²⁵ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 243. szám alatt.

²⁶ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 245. szám alatt.

Guipúzcoa (C-598/19. sz. ügy)²⁷

A közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 20. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam az e rendelkezésben foglaltakhoz képest további feltételeket ír elő, ezáltal kizárva a fenntartott közbeszerzési eljárásokból bizonyos olyan gazdasági szereplőket, amelyek az említett rendelkezésben előírt feltételeknek megfelelnek, feltéve, hogy e tagállam tiszteletben tartja az egyenlő bánásmód és az arányosság elvét.

Pénzügyi jogterület

85. A Bíróság (tizedik tanács) 2021. szeptember 3-i végzése (a First-tier Tribunal (Tax Chamber) [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Amoena Ltd kontra The Commissioners for Her Majesty’s Revenue & Customs (C-706/20. sz. ügy)²⁸

1) A 2019. december 19-i Amoena-ítélet (C-677/18, EU:C:2019:1142) 53. pontját az ítélet angol nyelvi változatában úgy kell értelmezni, hogy:

- *e pont első mondatában a „them” és „their” kifejezések a mellet formázó betétekre, a „they” kifejezés pedig a protézistartó melltartókra vonatkozik, és*
- *az említett pont második mondatában a „their”, valamint a „they” kifejezés első két előfordulása a protézistartó melltartókra, míg e „they” kifejezés utolsó előfordulása a mellet formázó betétekre vonatkozik.*

2) A 2019. december 19-i Amoena-ítélet (C-677/18, EU:C:2019:1142) 53. pontjának második mondatában a Bíróság annak érdekében, hogy meghatározza azt, hogy a protézistartó melltartókat az említett formázó betétek „tartozékainak” lehet-e tekinteni a 2016. október 6-i (EU) 2016/1821 bizottsági végrehajtási rendelettel módosított, a vám- és statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében szereplő Kombinált Nomenklatúra 90. árucsoportjának értelmében, csupán annyit tett, hogy alkalmazta az ezen ítélet 51. pontjában meghatározott kritériumot, amely szerint az említett árucsoport értelmében vett „tartozéknak” kell minősíteni az olyan cserélhető felszerelési eszközt, amely lehetővé teszi valamely berendezés számára, hogy a fő funkciójával összefüggő különös feladatot lásson el.

86. A Bíróság (ötödik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (a Naczelný Sąd Administracyjny [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – G. Sp. z o.o. kontra Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Bydgoszczy (C-855/19. sz. ügy)

A 2010. július 13-i 2010/45/EU tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 69., 206. és 273. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti jogi rendelkezés, amely a Közösségen belüli üzemanyag-beszerzést terhelő hozzáadottérték-adó (héta) azt megelőzően való megfizetésének kötelezettségét írja elő, hogy e 69. cikk értelmében héafizetési kötelezettség keletkezett volna.

87. A Bíróság (ötödik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (a Bundesfinanzhof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – XY kontra Hauptzollamt B (C-100/20. sz. ügy)²⁹

Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy az megköveteli, hogy az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről szóló, 2003. október 27-i 2003/96/EK tanácsi irányelv által a tagállamok számára biztosított lehetőség alapján elfogadott nemzeti rendelkezés téves

²⁷ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 248. szám alatt.

²⁸ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 4. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 35. szám alatt.

²⁹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 54. szám alatt.

alkalmazása miatt jogosulatlanul beszedett villamosenergia-adó összegének visszatérítése esetén ezen összeg után kamatot kell felszámolni.

88. A Bíróság (tizedik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (az Audiencia Nacional [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – GE Auto Service Leasing GmbH kontra Tribunal Económico Administrativo Central (C-294/20. sz. ügy)³⁰

1) A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – a hozzáadottérték adónak az ország területén nem letelepedett adóalanyok részére történő visszatérítésének szabályairól szóló, 1979. december 6-i 79/1072/EGK nyolcadik tanácsi irányelv rendelkezéseit és az uniós jog elveit, különösen az adósemlegesség elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a hozzáadottérték-adó (héta) visszatérítése iránti kérelem elutasítása, ha az adóalany az előírt határidőn belül nem nyújtotta be az illetékes adóhatósághoz – annak felszólítására sem – a héa-visszatérítéshez való jogának bizonyításához szükséges valamennyi dokumentumot és információt, függetlenül attól, hogy az adóalany ezeket a dokumentumokat és információkat az e visszatérítési jogot elutasító határozat elleni panasz vagy bírósági felülvizsgálat keretében önként benyújtotta, feltéve hogy tiszteletben tartják az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét, aminek ellenőrzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

2) Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy nem minősül joggal való visszaélésnek, ha a hozzáadottérték-adó (héta) visszatérítését igénylő adóalany nem a közigazgatási eljárás során nyújtja be az adóhatóság által kért dokumentumokat, hanem ezt önkéntes módon a későbbi eljárások során teszi meg.

89. A Bíróság (hetedik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (a Finanzgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Phantasialand kontra Finanzamt Brühl (C-406/20. sz. ügy)³¹

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 98. cikkét ezen irányelv III. mellékletének 7. pontjával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében egyrészt a nem helyhez kötött mutatóanyagok által nyújtott szolgáltatások, másrészt pedig a helyhez kötött mutatóanyagok által nyújtott és szabadidőparkok formáját öltő szolgáltatások eltérő – az egyik kedvezményes, a másik általános – hozzáadottértékadó-mérték alá tartoznak, feltéve, hogy az adósemlegesség elvét tiszteletben tartják. Az uniós joggal nem ellentétes az, ha a kérdést előterjesztő bíróság, amikor az adósemlegesség elve tiszteletben tartásának ellenőrzése során különös nehézségekkel szembesül, a nemzeti jogban előírt feltételek mellett az ítéletének meghozatalához szakértői véleményt kér.

90. A Bíróság (hetedik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (a Supremo Tribunal Administrativo [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Real Vida Seguros SA kontra Autoridade Tributária e Aduaneira (C-449/20. sz. ügy)³²

Az EUMSZ 63. cikket és az EUMSZ 65. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes valamely tagállam azon adózási gyakorlata, amely szerint az adóalany jövedelemadó-alapjának meghatározásakor az e tagállam értéktőzsdéjén jegyzett részvények utáni osztalékoknak csak az 50 %-át, míg a más tagállamok értéktőzsdéin jegyzett részvények utáni osztalékoknak a teljes összegét kell számításba venni.

91. A Bíróság (negyedik tanács) 2021. szeptember 16-i ítélete (az Administrativen sad Sofia-grad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Balgarska natsionalna

³⁰ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 79. szám alatt.

³¹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 4. szám alatt.

³² A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 7. szám alatt.

televízia kontra Direktor na Direksia „Obzhalvane i danachno-osiguritelna praktika” – Sofia pri Tsentralno upravlenie na NAP (C-21/20. sz. ügy)³³

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az országos közszolgálati televíziós műsorszolgáltatónak a médiaszolgáltatások nézők részére való nyújtásából álló tevékenysége, amelyet az állam támogatás formájában finanszíroz, és amely után a nézők a műsorsugárzásért semmilyen díjat nem fizetnek, nem minősül az e rendelkezés értelmében vett ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtásnak.

2) A 2006/112 irányelv 168. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az országos közszolgálati televíziós műsorszolgáltató jogosult arra, hogy levonja a hozzáadottérték-adó (héta) levonására jogosító tevékenységeihez felhasznált termékek és szolgáltatások beszerzése után előzetesen felszámított héát, és nem jogosult arra, hogy levonja a héa hatálya alá nem tartozó tevékenységeihez felhasznált termékek és szolgáltatások beszerzése után előzetesen felszámított héát. A tagállamok feladata, hogy figyelemmel ezen irányelv céljára és szerkezetére, az arányosság elvének tiszteletben tartásával meghatározzák az előzetesen felszámított héaösszegek adóköteles és a héa hatálya alá nem tartozó ügyletek közötti megosztásának módszereit és feltételeit.

92. A Bíróság (tizedik tanács) 2021. szeptember 30-i ítélete (a Najvyšší súd Slovenskej republiky [Szlovákia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – HYDINA SK s.r.o. kontra Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (C-186/20. sz. ügy)³⁴

A hozzáadottérték-adó területén történő közigazgatási együttműködésről és csalás elleni küzdelemről szóló, 2010. október 7-i 904/2010/EU tanácsi rendeletnek a (25) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 10. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem ír elő olyan határidőket, amelyek túllépése sértheti a jogszerűségét valamely adóellenőrzés felfüggesztésének, amelyet a megkereső tagállam joga ír elő mindaddig, amíg a megkeresett tagállam nem közli az e rendelet által bevezetett közigazgatási együttműködési mechanizmus keretében kért információkat.

93. A Bíróság (első tanács) 2021. szeptember 30-i ítélete (a Conseil d'État [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Icade Promotion SAS, korábban Icade Promotion Logement SAS kontra Ministère de l'Action et des Comptes Publiques (C-299/20. sz. ügy)³⁵

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 392. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az akkor is lehetővé teszi az árrés adóztatására vonatkozó szabályozásnak az építési telkek értékesítésére irányuló ügyletekre való alkalmazását, ha a megszerzésük hozzáadottérték-adó (héta) hatálya alá tartozott, anélkül hogy az azokat továbbértékesítő adóalany jogosult lett volna ezen adó levonására, és akkor is, ha a megszerzésük nem volt héaköteles, jóllehet a viszonteladó által e termékek megszerzése után fizetett ár az eredeti eladó által előzetesen felszámított héaösszeget foglal magában. Ugyanakkor e rendelkezés ezen eseten kívül nem alkalmazandó az olyan építési telkek értékesítésére irányuló ügyletekre, amelyek eredeti megszerzése nem volt héaköteles, akár azért, mert az nem tartozik ezen adó hatálya alá, akár azért, mert az mentesül ezen adó alól.

2) A héairányelv 392. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az kizárja az árrés adóztatására vonatkozó szabályozás építési telkek értékesítésére irányuló ügyletekre való alkalmazását, ha az ilyen, beépítetlenként megszerzett földterületek a megszerzésük és az adóalany általi továbbértékesítésük időpontja között építési telekké váltak, azonban nem zárja ki e rendszer építési telkek értékesítésére irányuló ügyletekre való alkalmazását, ha e földterületek jellemzőit a megszerzésük és az adóalany általi

³³ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 4. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 47. szám alatt.

³⁴ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 61. szám alatt.

³⁵ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 80. szám alatt.

továbbértékesítésük időpontja között megváltoztatták, így például azokat parcellákra osztották fel, vagy azokon az említett földterületet kiszolgáló különböző közműhálózatok, többek között gáz- vagy elektromos hálózat kiépítését lehetővé tévő munkákat végeztek.

Munkaügyi ügyszak

41. A Bíróság (tizedik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (az Obvodní soud pro Prahu 9 [Cseh Köztársaság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – XR kontra Dopravní podnik hl. m. Prahy, akciová společnost (C-107/19. sz. ügy)³⁶

1) *A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a munkavállaló számára a napi munkaideje alatt biztosított szünetet, amely alatt szükség esetén két percen belül bevetésre készen kell állnia, e rendelkezés értelmében vett „munkaidőnek” kell minősíteni, amennyiben a releváns körülmények összességének átfogó értékeléséből az következik, hogy az említett munkaközi szünet alatt a munkavállalóval szembeni kööttségek objektív módon és igen jelentős mértékben korlátozhatják a munkavállaló arra vonatkozó lehetőségét, hogy azt az időt, amely alatt nem hívják fel munkavégzésre, szabadon beossza és személyes szükségleteire fordítsa.*

2) *Az uniós jog elsőbbségének elvét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a nemzeti bíróság, amely azt követően jár el, hogy a határozatát felsőbb szintű bíróság hatályon kívül helyezte, a nemzeti eljárási jog szerint kötve van a felsőbb szintű bíróság által tett jogi megállapításokhoz, amennyiben ezen megállapítások nem egyeztethetők össze az uniós joggal.*

42. A Bíróság (nagytanács) 2021. október 6-i ítélete (a Sąd Najwyższy [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – W.Ż. által indított eljárás (C-487/19. sz. ügy)³⁷

Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint az uniós jog elsőbbségének elvét úgy kell értelmezni, hogy az olyan jogorvoslati kérelemhez kapcsolódó kizárás iránti kérelem tárgyában eljáró nemzeti bíróságnak, amellyel az adott esetben az uniós jogot értelmező és alkalmazó bíróságon belül tisztséget betöltő bíró a hozzájárulása nélküli áthelyezéséről szóló határozatot vitatja, semmisnek kell tekintenie – ha az ilyen következmény a szóban forgó eljárási helyzetre tekintettel elengedhetetlen az uniós jog elsőbbsége elvének biztosítása érdekében – azon végzést, amellyel a végső fokon, egyesbíróként eljáró fórum az említett jogorvoslati kérelmet elutasította, ha azon feltételek és körülmények összességéből, amelyek között ezen egyesbíró kinevezési eljárására sor került, az derül ki, hogy e kinevezésre az érintett bírósági rendszer kialakításának és működésének szerves részét képező alapvető szabályok nyilvánvaló megsértésével került sor, és hogy veszélybe került az említett kinevezési eljárás eredményének tisztességessége, ezáltal jogos kétségeket ébresztve a jogalanyokban az érintett bíró függetlenségét és pártatlanságát illetően, ezért az említett végzést nem lehet úgy tekinteni, mint amelyet az említett EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság hozott.

Polgári ügyszak

49. A Bíróság elnökének 2021. augusztus 24-i végzése (az Oberster Gerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-500/19. sz. ügy)³⁸

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

50. A Bíróság (hatodik tanács tanács) 2021. szeptember 1-i végzése (a Justyna Gawlica, Notariusz w Krapkowicach nevében eljáró Zastępca notarialny w Krapkowicach Marcin

³⁶ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 5. szám, Munkaügyi ügyszak, 28. szám alatt.

³⁷ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 235. szám alatt.

³⁸ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 10. szám, Polgári ügyszak, 67. szám alatt.

Margoński – Krapkowice [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Az OKR által indított eljárás (C-387/20. sz. ügy)³⁹

A Zastępca notarialny w Krapkowicach (Krapkowicében működő közjegyzőhelyettes, Lengyelország) által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

51. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2021. szeptember 2-i ítélete (az Oberlandesgericht Düsseldorf [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. kontra Vodafone GmbH (C-5/20. sz. ügy)⁴⁰

A nyílt internet-hozzáférés megteremtéséhez szükséges intézkedések meghozataláról, továbbá az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló 2002/22/EK irányelv és az Unión belüli nyilvános mobilhírközlő hálózatok közötti barangolásról (roaming) szóló 531/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2120 európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az internetmegosztás valamely „nullás díjszabású” tarifaopció igénybevétele miatti korlátozása összeegyeztethetetlen az e cikk (3) bekezdéséből eredő kötelezettségekkel.

52. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2021. szeptember 2-i ítélete (a Verwaltungsgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Telekom Deutschland GmbH kontra Bundesrepublik Deutschland, képviseli: Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen (C-34/20. sz. ügy)⁴¹

A nyílt internet-hozzáférés megteremtéséhez szükséges intézkedések meghozataláról, továbbá az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló 2002/22/EK irányelv és az Unión belüli nyilvános mobilhírközlő hálózatok közötti barangolásról (roaming) szóló 531/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2120 európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a sávzélességnek valamely „nullás díjszabású” tarifaopció választása miatt az akár partnerszolgáltatók, akár egyéb tartalomszolgáltatók által sugárzott videostreaminget illetően történő korlátozása összeegyeztethetetlen az e cikk (3) bekezdéséből eredő kötelezettségekkel.

53. A Bíróság (ötödik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (az Audiencia Provincial de Barcelona [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne kontra GB (C-783/19. sz. ügy)⁴²

1) A mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 103. cikke (2) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy az az oltalom alatt álló eredetmegjelöléseket (OEM) mind a termékekhez, mind pedig a szolgáltatásokhoz kapcsolódó cselekményekkel szemben oltalomban részesíti.

2) Az 1308/2013 rendelet 103. cikke (2) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „idézés” egyrészt nem követeli meg előfeltételként, hogy az OEM-mel ellátott termék és a vitatott megjelöléssel ellátott termék vagy szolgáltatás azonos vagy hasonló legyen, másrészt pedig az idézés megállapítást nyer akkor, ha e megnevezés használata a szokásosan tájékozott,

³⁹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 2. szám, Polgári ügyszak, 16. szám alatt.

⁴⁰ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 5. szám, Polgári ügyszak, 25. szám alatt.

⁴¹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 5. szám, Polgári ügyszak, 26. szám alatt.

⁴² A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 2. szám, Polgári ügyszak, 10. szám alatt.

észszerűen figyelmes és körültekintő európai átlagátlagfogyasztó képzetében kellően közvetlen és egyértelmű kapcsolatot teremt e megnevezés és az OEM között. Az ilyen kapcsolat több tényezőtől is eredhet, különösen az oltalom alatt álló megjelölés részleges beépítéséből, a két megnevezés közötti hangzásbeli és vizuális rokonságból, valamint az ebből eredő hasonlóságból, és – még ezen elemek hiányában is – az OEM és a szóban forgó megnevezés közötti fogalmi közelségből, vagy akár az ugyanezen OEM hatálya alá tartozó áruk és szolgáltatások és az ugyanezen megnevezéssel jelölt áruk vagy szolgáltatások közötti hasonlóságból.

3) Az 1308/2013 rendelet 103. cikke (2) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „idézésnek” nem feltétele a tisztességtelen versenymagatartás fennállásának megállapítása, mivel e rendelkezés különös és saját oltalmat vezet be, amely a tisztességtelen versenyre vonatkozó nemzeti jogi rendelkezésektől függetlenül alkalmazandó.

54. A Bíróság (hatodik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (a Sofiyski rayonon sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – „Toplofikatsia Sofia” EAD, „CHEZ Elektro Bulgaria” AD, „Agentsia za control na prosrrocheni zadalzhenia” EOOD (C-208/20. sz. ügy), és „Toplofikatsia Sofia” EAD (C-256/20. sz. ügy)⁴³

1) A polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről [helyesen: együttműködésről] szóló, 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendelet 1. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó az olyan helyzetre, amelyben valamely tagállam bírósága egy másik tagállamban olyan személy címét tudakolja meg, aki részére bírósági határozatot kell kézbesíteni.

2) A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha az adóssal szemben kibocsátott, cselekvésre felszólító meghagyás végrehajthatóvá válik, és e rendelkezés nem írja elő az ilyen meghagyás hatályon kívül helyezését.

55. A Bíróság (első tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (az Oberster Gerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – UM által indított eljárás (C-277/20. sz. ügy)⁴⁴

1) Az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett öröklési szerződésnek minősül az a szerződés, amelynek értelmében egy személy halála esetén ingatlana tulajdonjogának más szerződő felekre való jövőbeli átruházásáról rendelkezik.

2) A 650/2012 rendelet 83. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az nem alkalmazható az alkalmazandó jog 2015. augusztus 17. előtt történő megválasztása érvényességének vizsgálatára, mivel az kizárólag az e rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett, az örökös által valamely vagyontárgya tekintetében kötött öröklési szerződésre, nem az öröklés egészére irányadó.

56. A Bíróság (hatodik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (az Oberlandesgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – RK kontra CR (C-422/20. sz.)

⁴³ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Polgári ügyszak, 45. szám alatt.

⁴⁴ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Polgári ügyszak, 52. szám alatt.

ügy)⁴⁵

1) Az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy ahhoz, hogy az ugyanezen rendelet 6. cikkének a) pontja értelmében vett joghatóság hiányának azon tagállam bíróságai javára történő megállapításáról lehessen beszélni, amelynek jogát az örökhagyó választotta, nem szükséges, hogy a korábban eljáró bíróság kifejezetten kizárja a joghatóságát, de szükséges, hogy e szándék egyértelműen kitűnjön abból a határozatból, amelyet e tekintetben hozott.

2) A 650/2012 rendelet 6. cikkének a) pontját, 7. cikkének a) pontját és 39. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a joghatóság hiányának megállapítását követően eljáró tagállami bíróság nem jogosult annak vizsgálatára, hogy az e rendelkezésekben megállapított feltételek teljesültek-e ahhoz, hogy a korábban eljáró bíróság megállapíthassa joghatósága hiányát.

3) A 650/2012 rendelet 6. cikkének a) pontját és 7. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésekben előírt joghatósági szabályokat abban az esetben is alkalmazni kell, ha az örökhagyó a 2015. augusztus 17. előtt készített végrendeletében nem választotta meg az öröklésre alkalmazandó jogot, és e jog kijelölése kizárólag e rendelet 83. cikkének (4) bekezdéséből következik.

57. A Bíróság elnökének 2021. szeptember 15-i végzése (a Hoge Raad der Nederlanden [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-442/19. sz. ügy)⁴⁶

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

58. A Bíróság (negyedik tanács) 2021. szeptember 16-i ítélete (a Supreme Court of the United Kingdom [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – The Software Incubator Ltd kontra Computer Associates (UK) Ltd (C-410/19. sz. ügy)⁴⁷

A tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1986. december 18-i 86/653/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében szereplő „árak értékesítésének” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalhatja számítógépes szoftvernek egy vevő részére vételár megfizetése fejében, elektronikus úton történő szolgáltatását, amennyiben e szolgáltatást az említett szoftverre vonatkozó, időbeli korlátozás nélküli felhasználási engedély nyújtása kíséri.

59. A Bíróság (hatodik tanács) 2021. szeptember 30-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Commerzbank AG kontra E. O. (C-296/20. sz. ügy)⁴⁸

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2007. október 30-án aláírt, az Európai Közösség nevében a 2008. november 27-i 2009/430/EK tanácsi határozattal jóváhagyott egyezmény 15. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés határozza meg a joghatóságot abban az esetben, ha az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó, mint a fogyasztói szerződés felei e szerződés megkötésének időpontjában ugyanabban az ezen egyezmény által kötelezett államban rendelkeztek székhellyel, illetve lakóhellyel, és a jogviszony határokön átnyúló eleme csak az említett szerződés megkötését követően, a fogyasztó lakóhelyének az egyezmény által kötelezett másik államba történő későbbi áthelyezésével jelent meg.

⁴⁵ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 1. szám, Polgári ügyszak, 5. szám alatt.

⁴⁶ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 11. szám, Polgári ügyszak, 71. szám alatt.

⁴⁷ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 8. szám, Polgári ügyszak, 54. szám alatt.

⁴⁸ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 11. szám, Polgári ügyszak, 56. szám alatt.

54. A Bíróság (negyedik tanács) 2021. szeptember 2-i ítélete (a Cour de cassation [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – DM, LR kontra Caisse régionale de Crédit agricole mutuel (CRCAM) – Alpes-Provence (C-337/20. sz. ügy)⁴⁹

1) *A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 97/7/EK, a 2002/65/EK, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról és a 97/5/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. november 13-i 2007/64/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 58. cikkét és 60. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha valamely pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője az e szolgáltatások nyújtóját felelősségre vonhatja az e rendelkezésekben előírt rendszertől eltérő felelősségi rendszer alapján is, amennyiben ezen igénybe vevő nem tett eleget az említett 58. cikkben előírt bejelentési kötelezettségének.*

2) *A 2007/64 irányelv 58. cikkét és 60. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, ha a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének kezeése azon okból, hogy a pénzforgalmi szolgáltató nem teljesítette valamely nem engedélyezett művelethez kapcsolódó kötelezettségeit, az általános jog szerinti szerződéses felelősségi rendszernek megfelelően az ilyen szolgáltatónak – a kezességvállalás kedvezményezettjének – a polgári jogi felelősségére hivatkozik annak érdekében, hogy vitassa a biztosított tartozás összegét.*

55. A Bíróság (hatodik tanács) 2021. szeptember 9-i ítélete (a Landgericht Ravensburg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – UK kontra Volkswagen Bank GmbH (C-33/20. sz. ügy)⁵⁰, RT, SV, BC kontra Volkswagen Bank GmbH, Skoda Bank, a Volkswagen Bank GmbH leányvállalata (C-155/20. sz. ügy)⁵¹, JL, DT kontra BMW Bank GmbH, Volkswagen Bank GmbH (C-187/20. sz. ügy)⁵²

1) *A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikke (2) bekezdésének a), c) és e) pontját úgy kell értelmezni, hogy a hitelmegállapodásnak adott esetben világos és egyértelmű módon tájékoztatást kell nyújtania arról, hogy az ezen irányelv 3. cikkének n) pontja értelmében vett „kapcsolt hitelmegállapodásról” van-e szó, és hogy e szerződés zárt végű-e.*

2) *A 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem követeli meg, hogy az ezen irányelv 3. cikkének n) pontja értelmében vett „kapcsolt hitelmegállapodásnak”, amely kizárólag valamely áru értékesítésére irányuló szerződés finanszírozására irányul, és úgy rendelkezik, hogy a hitelösszeget ezen áru eladója részére fizetik ki, fel kell tüntetnie, hogy a fogyasztó a kifizetett összeg erejéig mentesül a vételár megfizetésére vonatkozó kötelezettsége alól, és az eladónak – a vételár teljes kiegyenlítése esetén – a megvásárolt terméket ki kell adnia a fogyasztó részére.*

3) *A 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének l) pontját úgy kell értelmezni, hogy a hitelmegállapodásnak konkrét százalékos mérték formájában kell közölnie az e szerződés megkötésének időpontjában alkalmazandó késedelmi kamatlábat, és konkrétan ismertetnie kell a késedelmi kamatláb kiigazításának mechanizmusát. Abban az esetben, ha a szóban forgó hitelmegállapodás felei megállapodtak abban, hogy a késedelmi kamatláb a tagállam központi bankja által meghatározott és könnyen hozzáférhető hivatalos lapban kihirdetett alapkamatláb változásától függően módosul, elegendő e szerződésben az említett alapkamatlábra hivatkozni, feltéve hogy a késedelmi kamatlábnak az alapkamatláb alapján történő kiszámításának módját e szerződés ismerteti. E tekintetben két feltételnek kell teljesülnie. Először is, e számítási módszer bemutatásának könnyen érthetőnek kell lennie a pénzügyi szakismeretekkel nem rendelkező átlagfogyasztó számára, és lehetővé kell tennie számára, hogy az ugyanezen szerződésben nyújtott tájékoztatás alapján kiszámítsa a késedelmi kamatlábat.*

⁴⁹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 11. szám, Gazdasági ügyszak, 58. szám alatt.

⁵⁰ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 6. szám, Gazdasági ügyszak, 33. szám alatt.

⁵¹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 8. szám, Gazdasági ügyszak, 42. szám alatt.

⁵² A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Gazdasági ügyszak, 45. szám alatt.

Másodszor, a nemzeti rendelkezések által meghatározott, fent említett alapkamatláb módosítása gyakoriságának szintén szerepelnie kell a szóban forgó hitelmegállapodásban.

4) A 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontját úgy kell értelmezni, hogy a hitelmegállapodásnak világos és egyértelmű módon tartalmaznia kell a kölcsön határidő előtti visszafizetése esetén fizetendő ellentételezés kiszámítására szolgáló, az átlagfogyasztó számára könnyen érthető konkrét számítási módot annak érdekében, hogy a fogyasztó az e szerződésben adott tájékoztatás alapján meghatározhassa a fizetendő ellentételezés összegét.

5) A 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem követeli meg, hogy a hitelmegállapodás rendelkezzen valamennyi olyan helyzetről, amikor a hitelmegállapodás felei nem az említett irányelvben, hanem kizárólag a nemzeti szabályozásban előírt felmondási joggal rendelkeznek.

6) A 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a hitelező a fogyasztó elállási jogának e rendelkezés szerinti gyakorlása során jogvesztésre hivatkozik, ha az ezen irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében említett kötelező adatok egyike nem szerepel a hitelmegállapodásban, és azt utólagosan sem közölték megfelelően, függetlenül attól, hogy e fogyasztó az elállási jogáról önhibáján kívül nem bírt tudomással.

7) A 2008/48 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a hitelező érvényesen úgy tekinthesse, hogy a fogyasztó visszaélt az ezen irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási jogával, amennyiben az ezen irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében említett kötelező adatok egyike nem szerepelt a hitelmegállapodásban, és azt utólagosan sem közölték megfelelően, függetlenül attól, hogy a fogyasztó az elállási jogáról önhibáján kívül nem bírt tudomással.

8) A 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének t) pontját úgy kell értelmezni, hogy a hitelmegállapodásnak fel kell tüntetnie a fogyasztó rendelkezésére álló valamennyi peren kívüli panasz- vagy jogorvoslati eljárásra vonatkozó lényeges információkat és adott esetben az egyes eljárások költségeit, azt, hogy a panaszt vagy jogorvoslati kérelmet postai úton vagy elektronikus úton kell-e benyújtani, azt a fizikai vagy elektronikus címet, amelyre az ilyen panaszt vagy jogorvoslati kérelmet el kell küldeni, valamint azon egyéb alaki feltételeket, amelyeknek e panasz- vagy jogorvoslati kérelemnek meg kell felelnie. Ezen információkat illetően nem elegendő, ha a hitelmegállapodás csupán az interneten hozzáférhető eljárási szabályzatra vagy a peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárások részletes szabályaira vonatkozó más jogi aktusra vagy dokumentumra hivatkozik.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

XXIX. A Törvényszék 2021. szeptember 8-i ítélete – Qx World kontra EUIPO – Mandelay (EDUCTOR) (T-85/20. sz. ügy)⁵³

1. A Törvényszék az EUIPO ötödik fellebbezési tanácsának 2019. december 2-án hozott határozatát hatályon kívül helyezi.

2. A Qx World Kft., az EUIPO és a Mandelay Kft. maga viseli saját költségeit.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Bfv.I.482/2021/5.

Az alapügyben eljáró bíróság a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem alkalmazott foglalkozástól eltiltást, ezért a Kúria a terheltet végleges hatállyal eltiltotta bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését,

⁵³ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 5. szám, Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bírósága előtt, XIX. szám alatt.

felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll.

A 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) – a bűncselekmények elkövetésekor és az elbírálásakor hatályos – 52. § (3) bekezdése szerint a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény elkövetőjét, ha a bűncselekményt tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére követte el, végleges hatállyal el kell tiltani bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll.

A Btk. – Európai Parlament és Tanács 2011/92/EU irányelvén is alapuló – 52. § (3) bekezdését az Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni védelméről szóló Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) kihirdetéséről, valamint ezzel összefüggésben egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi XCII. törvény 6. §-a iktatta törvénybe. Az Egyezmény 20. cikke határozza meg a gyermekpornográfiával kapcsolatos bűncselekményeket.

Jelen ügyben a felülvizsgálati indítvány alapját képező terhelt terhére rótt cselekmény mindenben megfelel a fentebb hivatkozott egyezmény 20. cikk 1. bekezdés d) és e) pontjában meghatározott magatartásnak. A Nemzetközi Egyezményben a magyar állam e cselekményre (is) vállalta a foglalkozástól eltiltás alkalmazhatóságának lehetővé tételét, annak érdekében alkotta meg a Btk. 52. § (3) bekezdését, de – a törvényben való kihirdetésével – a Nemzetközi Egyezményt is a belső jog részévé tette.

A Btk. 52. § (3) bekezdésébe foglalt foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabását a 2017. évi CXLIX. törvény az egyes törvényeknek a gyermekek fokozottabb védelme érdekében szükséges módosításáról emelte – 2017. december 1-jei hatállyal – kógens, mérlegelést nem tűrő szabállyá. Így az mind a felülvizsgálati indítvánnyal érintett bűncselekmények elkövetésekor, mind az elbírálásakor hatályos volt.

A 2017. évi CXLIX. törvény miniszteri indokolása értelmében „A foglalkozástól való végleges eltiltás erősíti az elrettentésre vonatkozó szándékot, valamint a kiszolgáltatott, illetve védekezésre képtelen gyermekek védelmét is. A törvény kizárja annak a lehetőségét is, hogy azok az elkövetők, akik ilyen súlyú bűncselekményt követnek el kiskorúak sérelmére később a foglalkozásukból kifolyólag ismételten közvetlen kapcsolatba kerülhessenek gyermekekkel. Ezeknél a különösen visszataszító, gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekményeknél mind az elrettentés, mind pedig a fokozott védelem a társadalom egészének egyetértésével találkozik”.

A miniszteri indokolásból a jogalkotói szándék egyértelműen megállapítható, mely szerint a Btk. 52. § (3) bekezdésében meghatározott jogkövetkezmény alkalmazását a jogalkotó kizárólag a „kiskorú sérelmére” a Btk. XIX. fejezetében meghatározott bűncselekmények elkövetése esetére írta elő.

A bűncselekmény tárgyi oldalának eleme az elkövetési tárgy (ha személy, akkor passzív alanya), melynek fogalmát a Btk. nem határozza meg, azt a joggyakorlat, illetve a jogtudomány fogalmazta meg. Elkövetési tárgy az a dolog vagy személy, akire vagy amire nézve a bűncselekményt elkövetik. Így passzív alany az, akin vagy aki ellen a bűncselekményt elkövetik. A Btk. 52. § (3) bekezdése szerinti „sérelmére követte el” megfogalmazás a passzív alany fogalmának felel meg.

Mindezek alapján a Btk. 52. § (3) bekezdése – a jogalkotói jogértelmezés alapján – abban az esetben kerülhet alkalmazásra, ha a Btk. XIX. fejezetében meghatározott bűncselekménynek van passzív alanya, azaz olyan kiskorú személy, akinek a „sérelmére” elkövetették a bűncselekményt [1/2021.(V.13.) BK vélemény].

A Btk. 52. § (3) bekezdése alapján – a törvényi feltételek fennállta esetén – kivételt nem tűrően kötelező a foglalkozástól eltiltás büntetés alkalmazása. A Kúria megállapította, hogy a jogerős ügydöntő határozat a kötelezően kiszabandó foglalkozástól eltiltás hiányában – a büntető anyagi jog szabályának megsértése miatt – törvénytört.

A felülvizsgálati eljárásban, a terhelt terhére előterjesztett indítvány esetén a törvény súlyosítási tilalmat nem ír elő, illetve súlyosabb büntetés kiszabását vagy intézkedés alkalmazását tilalmazó rendelkezést nem tartalmaz, sőt a terhelt terhére bejelentett felülvizsgálat jogintézménye a súlyosítási tilalmat feloldja

(BH 2017.256.), így éppen a törvénysértés orvoslásának a lehetőségét teremti meg [2/2021.(V.13.) BK vélemény].

A felülvizsgálati eljárásban a törvénysértő büntetés kiküszöbölése és a törvénynek megfelelő határozat meghozatala a főszabály [Be. 662. § (2) bekezdés b) pont]. A jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezésére és az első-, vagy másodfokú bíróság új eljárásra utasítására akkor nyílik csak törvényes lehetőség, ha az érdemi határozat meghozatala az ügyiratok alapján nem lehetséges [Be. 662. § (2) bekezdés b) pont].

A Btk. 52. § (3) bekezdése szerint a kötelezően kiszabandó végleges hatályú foglalkozástól eltiltás feltétele kizárólag az, hogy a terhelt terhére tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett, a Btk. XIX. Fejezetében szabályozott bűncselekményt állapít meg. Ezek az adatok az irányadó tényállásból és a jogi minősítésből egyértelműen megállapíthatóak, a megismételt eljárástól e körben más eredmény nem várható, így a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére nincs ok, ezért a Kúria a törvénysértést érdemben orvosolta [2/2021.(V.13.) BK vélemény].

Bfv.I.531/2021/7.

Az elsőfokú bíróság a szexuális erőszak és más bűncselekmény miatt folyamatban volt eljárásban a fiatalokú terhelttel szemben nem alkalmazta a Btk. 52. § (3) bekezdésében meghatározott - és kötelezően alkalmazandó - foglalkozástól eltiltás büntetést, mely büntetés a javítóintézeti nevelés intézkedés mellett is alkalmazandó.

A 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 52. § (3) bekezdése szerint a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény elkövetőjét, ha a bűncselekményt tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére követte el, végleges hatállyal el kell tiltani bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll.

A Btk. 52. § (3) bekezdésének – 2017. december 1. napjától hatályos – szövege az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelvén alapul. Eszerint a foglalkozástól eltiltás alkalmazásának nem feltétele az, hogy a bűncselekményt valamely foglalkozási szabály megszegésével vagy foglalkozás felhasználásával kövessék el. E törvényi szabályozást az egyes törvényeknek a gyermekek fokozottabb védelme érdekében szükséges módosításáról szóló 2017. évi CXLIX. törvény állapította meg és 2017. december 31. napján lépett hatályba. Ezért mind az eljárás tárgyát képező bűncselekmények elkövetésekor, mind az elbíráláskor hatályos.

A 2017. évi CXLIX. törvény Miniszteri indokolása értelmében „A foglalkozástól való végleges eltiltás erősíti az elrettentésre vonatkozó szándékot, valamint a kiszolgáltatott, illetve védekezésre képtelen gyermekek védelmét is. A törvény kizárja annak a lehetőségét is, hogy azok az elkövetők, akik ilyen súlyú bűncselekményt követnek el kiskorúak sérelmére, később a foglalkozásukból kifolyólag ismételten közvetlen kapcsolatban kerülhessenek gyermekekkel. Ezeknél a különösen visszatartó, gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekményeknél mind az elrettentés, mind pedig a fokozott védelem a társadalom egészének egyetértésével találkozhat.”.

A miniszteri indokolásból egyértelműen megállapítható a jogalkotói szándék, mely szerint a Btk. 52. § (3) bekezdésében meghatározott jogkövetkezmény alkalmazását a jogalkotó a „kiskorú sérelmére” a Btk. XIX. Fejezetében meghatározott bűncselekmények elkövetése esetére írta elő.

A sértett fogalmát a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 51. § (1) bekezdése határozza meg. Így a sértett nem büntető anyagi jogi, hanem büntető eljárásjogi kategória. A Be. 51. § (1) bekezdése értelmében a sértett az a természetes vagy nem természetes személy, akinek vagy amelynek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény közvetlenül sértette vagy veszélyeztette.

A Btk. XIX. Fejezetében meghatározott „A nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények” jogi tárgya a nemi szabadság és a nemi kapcsolatoknak a társadalomban elfogadott rendje, a gyermekek egészséges nemi fejlődésének biztosítása.

A Btk. 52. § (3) bekezdése kógens, eltérést nem tűrő szabályként írja elő a törvényi feltételek megléte esetén a foglalkozástól eltiltás alkalmazását. E szankció alkalmazásának nem feltétele, hogy a terhelt szakképzettséget igénylő foglalkozása szabályainak megszegésével vagy foglalkozásának felhasználásával kövesse el a szándékos bűncselekményt.

A Btk. 52. § (3) bekezdésében foglalt foglalkozástól eltiltás alkalmazásának kizárólag két feltétele van: az egyik az, hogy az elkövető a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekményt kövessen el, a második pedig az, hogy a bűncselekményt tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére kövesse el.

A felülvizsgálattal támadott ítéletben a terhelt terhére megállapított bűncselekmények megalapozzák a Btk. 52. § (3) bekezdésében meghatározott foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabását is.

A Kúria az 1/2021. (V. 13.) BK véleményben kifejtette, a Btk. 52. § (3) bekezdése szerinti foglalkozástól eltiltás a Btk. XIX. Fejezetének bármely bűncselekménye, bármely elkövetési magatartása és bármely elkövetője (tettes, részes) esetében alkalmazható, a Btk. 202. §-ába ütköző kitartottság kivételével. A Kúria álláspontja szerint, e rendelkezés a büntetés kiszabása körében kategorikus, mérlegelést nem engedő kötelezettséget ró a bíróságra. A törvényhelyben megjelölt feltételek teljesülése esetén a végleges hatályú, fenti tartalmú foglalkozástól eltiltást a bíróságnak a terhelttel szemben ki kell szabnia. A büntetési nem kötelező kiszabását megalapozó feltételek objektívek; pusztán annak kell teljesülnie, hogy a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény miatt kerüljön sor és azt a terhelt tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére kövesse el.

A 2/2021. (V. 13.) BK vélemény szerint, ha a jogerős ítéletben kiszabott büntetés a törvény szerint kivételt nem tűrően kötelező büntetési nem kiszabásának elmulasztása miatt törvénysértő, a Kúria azt a felülvizsgálati eljárásban a terhelt terhére érdemben orvosolhatja akkor is, ha a bíróság ítéletét a terhelt beismerő vallomásának elfogadásával hozta meg, és az ügyészi indítvány a kötelezően alkalmazandó büntetés kiszabására nem terjed ki.

Egyetértett a Kúria a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakkal abban, hogy ha a Btk.-nak a fiatalkorúakra vonatkozó XI. Fejezete valamely büntetés vagy intézkedés alkalmazásra nézve nem ír elő eltérő szabályokat, az általános büntetékiszabási rendelkezések a fiatalkorú tekintetében is irányadóak.

Bfv.II.896/2021/8.

Az ügyészség által a terhelt terhére bejelentett felülvizsgálati indítvány alapján mivel a jogerős döntést meghozó bíróságok a szexuális erőszak büntette miatt bűnösnek kimondott terhelttel szemben a foglalkozástól eltiltásról nem rendelkeztek a Kúria a jogerős ítéletet megváltoztatta. A terheltet végleges hatállyal eltiltja bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll. Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában fenntartotta.

A 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 52. § (3) bekezdése szerint a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény elkövetőjét, ha a bűncselekményt tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére követte el, végleges hatállyal el kell tiltani bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll.

A törvényhely módosításáról rendelkező 2017. évi CXLIX. törvényhez fűzött miniszteri indokolás szerint a jogalkotói szándék a kiszolgáltatott, védekezésre képtelen gyermekek védelme a sérelmükre a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekményt elkövető terheltekkel szemben.

A törvény hatályos szövege az Európa Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelvén alapul, amely az abban felsorolt bűncselekmények miatti elítélés esetén nem szabja a foglalkozástól eltiltás alkalmazásának feltételül, hogy a bűncselekmény megvalósítására a foglalkozási szabályok megszegésével, vagy a foglalkozás felhasználásával kerüljön sor.

A Kúria az 1/2021. (V.13.) BK véleményében is rögzítette, hogy a Btk. XIX. Fejezetében írt valamennyi bűncselekmény esetében – így a szexuális erőszak büntette esetében is – alkalmazni kell a végleges hatályú foglalkozástól eltiltást, ha a bűncselekmény passzív alanya – ideértve gyermekpornográfia esetén a felvételen szereplő személyt – a tizennyolcadik életévét nem töltötte be.

A Btk. XIX. Fejezetében meghatározott bűncselekmény miatt marasztalás esetén a Btk. 52. § (3) bekezdésének alkalmazása csupán a Btk. 202. §-ban írt kitartottság tekintetében kizárt, mivel az tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére fogalmilag nem követhető el.

A törvényi feltételek teljesülése esetén a végleges hatályú foglalkozástól eltiltás – értelemszerűen és törvényi megszorítás hiányában – attól függetlenül kiszabandó, illetve alkalmazandó, hogy az elkövető a bűncselekményt milyen elkövetői alakzatban (tettesként vagy részesként) valósította meg.

A terhelt a terhére rótt nemi erkölcs elleni bűncselekményt tizennyolcadik életévét be nem töltött sértett sérelmére követte el, így a bíróság a törvénybe ütköző módon járt el, amikor jogerős ítéletében a szexuális erőszak büntette miatt elmarasztalt terheltet nem ítélte el foglalkozástól eltiltásra olyan munkakörök tekintetében, amelyek gyakorlása során tizennyolcadik életévét be nem töltött személlyel hatalmi vagy befolyási viszonyba kerülne.

Bfv.III.907/2021/4.

A Btk. 52. § (3) bekezdés szerinti foglalkozástól eltiltás a Btk. XIX. Fejezetének bármely bűncselekménye, bármely elkövetési magatartása és bármely elkövetője (tettes, részes) esetében alkalmazható, a Btk. 202. §-ba ütköző kitartottság kivételével. E rendelkezés a büntetés kiszabása körében kategorikus, mérlegelést nem engedő kötelezettséget ró a bíróságra. A törvényhelyben megjelölt feltételek teljesülése esetén a végleges hatályú, fenti tartalmú foglalkozástól eltiltást a bíróságnak a terhelttel szemben ki kell szabnia. A büntetési nem kötelező kiszabását megalapozó feltételek objektívek; pusztán annak kell teljesülnie, hogy a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény miatt kerüljön sor, és azt a terhelt tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére kövesse el [1/2021. (V. 13.) BK vélemény]. A jogerős ítélet e tekintetben törvénysértő, mivel a bíróság a Btk. 52. § (3) bekezdésében foglalt kötelező rendelkezés ellenére a terhelttel szemben nem szabott ki foglalkozástól eltiltást.

A 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 52. § (3) bekezdését az Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni védelméről szóló Egyezménye kihirdetéséről, valamint ezzel összefüggésben egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi XCII. törvény 6. §-a iktatta be – 2015. december 1-jei hatállyal – a magyar jogrendszerbe. Az ekkor beiktatott és 2017. november 30. napjáig hatályos normaszöveg a foglalkozástól eltiltás alkalmazását lehetőségként szabályozta.

2017. december 1. napjától a Btk. 52. § (3) bekezdése kötelezővé tette a foglalkozástól eltiltás alkalmazását a törvényben meghatározott bűncselekmények elkövetői tekintetében. A jogszabály módosításának (szigorításának) célja a gyermekek fokozott büntetőjogi védelme. A törvény a foglalkozástól való végleges eltiltás kötelező előírásával kívánja erősíteni a kiszolgáltatott, illetve védekezésre képtelen gyermekek védelmét. Erre tekintettel zárja ki annak a lehetőségét, hogy azok az elkövetők, akik a törvényben meghatározott súlyú és jellegű bűncselekményt követnek el kiskorúak sérelmére, később a foglalkozásukból kifolyólag ismételten közvetlen kapcsolatba kerülhessenek gyermekekkel.

Nem helytálló az ítéletábra álláspontja, mely szerint a Btk. 52. § (3) bekezdésében meghatározott kötelező és egyben végleges hatályú eltiltás alkalmazásának is kizárólag akkor van helye, ha az elkövető a szakképzettséget igénylő foglalkozása szabályainak megszegésével vagy foglalkozásának felhasználásával szándékosan valósítja meg a törvény szerint meghatározott bűncselekményt.

A törvény hatályos szövege az Európa Parlament és Tanács 2011/93/EU irányelvén alapul, amely az abban felsorolt bűncselekmények miatti elítélés esetén nem szabja a foglalkozástól eltiltás alkalmazásának feltételül, hogy a bűncselekmény megvalósítására a foglalkozási szabályok megszegésével, vagy a foglalkozás felhasználásával kerüljön sor.

A foglalkozástól eltiltás Btk. 52. § (1) bekezdése alapján történő kiszabása esetén az eltiltás törvényi előfeltétele a bűncselekmény szakképzettséget igénylő foglalkozás szabályainak megszegésével vagy a terhelt foglalkozásának felhasználásával történő elkövetése, amely bírói mérlegelés tárgyát képezi, ehhez képest a (3) bekezdésben meghatározott esetben a törvény a szabályszegésre vonatkozóan ilyen feltételt nem állít, kiszabása nem mérlegelhető, az a törvény erejénél fogva kötelező, tartama pedig végleges.

A Btk. 52. § (3) bekezdés szerinti foglalkozástól eltiltás a Btk. XIX. Fejezetének bármely bűncselekménye, bármely elkövetési magatartása és bármely elkövetője (tettes, részes) esetében alkalmazható, a Btk. 202. §-ba ütköző kitartottság kivételével. E rendelkezés a büntetés kiszabása körében kategorikus, mérlegelést nem engedő kötelezettséget ró a bíróságra. A törvényhelyben megjelölt feltételek teljesülése esetén a végleges hatályú, fenti tartalmú foglalkozástól eltiltást a bíróságnak a terhelttel szemben ki kell szabnia. A büntetési nem kötelező kiszabását megalapozó feltételek objektívek; pusztán annak kell teljesülnie, hogy a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény miatt kerüljön sor, és azt a terhelt tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére kövesse el [1/2021. (V. 13.) BK vélemény].

Következésképpen a jogerős ítélet e tekintetben törvénysértő, mivel a bíróság a Btk. 52. § (3) bekezdésében foglalt kötelező rendelkezés ellenére a terhelttel szemben nem szabott ki foglalkozástól eltiltást.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

Kfv.VII.37.194/2021/4.

Ha a felperes kérelmét a korhatártól függetlenül nők kedvezményes nyugdíja jogosultsági feltételek vizsgálatával bírálta el a tb. szerv, nem utasíthatja vissza érdemi vizsgálat nélkül a felperes kérelmét, ha utóbb korbetöltésére tekintettel kéri a nyugdíja ismételt megállapítását a nyugdíj összegének újraszámítását.

A felperes 2013. november 11. napján kelt igénybejelentésében öregségi típusú nyugdíj megállapítását kérte. A Nyugdíjfolyósító Igazgatóság megállapította, hogy a felperes az öregségi nyugdíjkorhatárt még nem töltötte be, elegendő magyarországi biztosítási idővel, ezért öregségi teljes és öregségi résznyugdíjra nem volt jogosult, független ellátás a 883/2004/EK rendelet 52. cikk (1) bekezdés 1. pontja szerint nem volt megállatható, azonban a nők kedvezményes öregségi nyugdíjához szükséges feltételek teljesültek, hiszen életkorától függetlenül rendelkezett a szükséges legalább 40 év jogosultsági idővel és biztosítással járó jogviszonya 2013. december 10. napján megszűnt, ezért a nyugdíjának összegét a közösségi jogszabályok alkalmazásával arányos (pro-ráta) számítás alapján határozták meg. A felperes újabb igényét azért terjesztette elő, mert úgy ítélte meg, hogy mivel a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt 2018. május 31. napján betöltötte, ezért a 883/2004/EK rendelet 52. cikk (1) bekezdés 1. pontja szerinti független ellátásra jogosult, amely rá nézve kedvezőbb, mint a pro-ráta számítás szerinti résznyugdíj összeg, ezért kérte a nyugdíjának a nemzeti jogszabályok alkalmazásával való újraszámítását.

A felperes a nyugdíja újraszámítását, a független ellátás megállapítását korbetöltésére tekintettel kérte. Nem vitásan 2013-ban ilyen igényt nem terjeszthetett elő, hiszen a reá irányadó nyugdíjkorhatárt nem töltötte be, az alperes így ezen jog érvényesítésének megalapozottsága vagy alaptalansága felől sem dönthetett. A felperes öregségi nyugdíjigényét az alperes 2013-ban a korhatártól független nők kedvezményes nyugdíjra jogosultsága alapján bírálta el, amelynek jogosultsági feltételei nem egyeznek meg a korbetöltés alapján igényelhető öregségi nyugdíjra jogosultsági feltételeivel, ezért az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a felperes kérelmét a hatóság által érdemben már elbírált ügyben, ugyanazon jog érvényesítése iránt nyújtotta be 2018. és 2020. években, azaz, hogy a felperes kérelme

ítélt dolognak minősül és az Ákr. 46. § (1) bekezdés b) pontja alapján a kérelem visszautasításának volt helye.

Knk.III.40.647/2021/18.

A népszavazásra javasolt kérdés akkor felel meg a választópolgári egyértelműség követelményének, ha az világos, egyértelműen eldönthető, egyféleképpen értelmezhető és megfelel a magyar nyelv szabályainak. A jogalkotói egyértelműség körében kritérium, hogy az Országgyűlés el tudja dönteni, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség, és ha igen, milyen jogalkotásra köteles.

I. A 2010/13/EU irányelve (a továbbiakban: Irányelv) 6a. cikk (1) bekezdése alapján a tagállamok meghozzák a megfelelő intézkedéseket annak biztosítására, hogy a joghatóságuk alá tartozó médiaszolgáltatók által nyújtott olyan audiovizuális médiaszolgáltatások, amelyek károsíthatják a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődését, csak olyan módon legyenek elérhetők, amely biztosítja azt, hogy a kiskorúak rendes körülmények között nem hallhatják vagy láthatják azokat. Ezen intézkedések magukban foglalhatják a műsorszolgáltatás megválasztásának időpontját, az életkor ellenőrzését szolgáló eszközöket, vagy egyéb műszaki intézkedéseket. Az ilyen intézkedéseknek arányosnak kell lenniük a műorszám által okozható kárral. A legkárosabb tartalmak esetében – pl. az öncélú erőszak és a pornográfia – a legszigorúbb intézkedéseket kell alkalmazni. A 6a. cikk (3) bekezdése kimondja, a tagállamok biztosítják, hogy a médiaszolgáltatók kellő tájékoztatást nyújtsanak a nézőknek az olyan tartalmakról, amelyek károsíthatják a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődését. Ennek érdekében a médiaszolgáltatóknak olyan rendszert kell alkalmazniuk, amely leírással szolgál az audiovizuális médiatartalmának potenciálisan káros jellegéről.

A Kúria hangsúlyozza, az Országgyűlés az „igen” szavazatok többsége esetén sem szabályozhatja a gyermekek és kiskorúak védelmét a médiaszolgáltatások tartalma körében oly módon, hogy azzal károsodjon a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődése. A legkárosabb tartalmak esetén – pl. a pornográfia vonatkozásában – továbbra is a legszigorúbb intézkedések tartandók fenn.

Az Irányelv 27. cikke 2018. december 18-i hatállyal hatályon kívül helyezésre került, így az jelen eljárásban nem irányadó.

II. A II. rendű kérelmező felülvizsgálati kérelme [21] pontjában az Alaptörvény 8. § (1) bekezdés d) pontjához kapcsolódóan visszautal a [2] pontban írtakra, ahol az Európai Bizottságnak más mellett a 2021. évi XXXIX. törvénnyel (a továbbiakban: Mód.tv.) miatt Magyarország ellen indított kötelezettségszegési eljárása alapjául szolgáló – az EUMSZ-t, az EUSZ-t, a GDPR-t, az Alapjogi Chartát, az Irányelvet és az elektronikus kereskedelemről szóló irányelvet érintő – sérelmeket sorolja fel.

A Kúria rámutatott, jelen eljárás tárgya a népszavazásra feltett kérdés hitelesíthetősége, nem pedig a Mód.tv. uniós jognak való megfelelésének vizsgálata. A II. rendű kérelmező nem adta indokát annak, hogy milyen összefüggés áll fenn az Európai Bizottság által indított kötelezettségszegési eljárás indokai és a népszavazásra javasolt kérdés hitelesíthetősége között. Ennek hiányában a Kúria a II. rendű kérelmező ezirányú kérelmét érdemben nem tudta megvizsgálni.

A Kúria a fentiekre tekintettel megállapította, hogy a népszavazási kérdés nem ellentétes az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés d) pontjával.

Knk.IV.40.648/2021/23.

Népszavazási kérdés választópolgári és jogalkotói egyértelműségének vizsgálata

A felülvizsgálati kérelmek az Európai Unió jogának megfelelés körében megjelölték a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU Európai Parlament és a Tanács irányelvének (a továbbiakban: AVMS irányelv) (41) preambulumbekendését és 4. cikk (1) bekezdését.

A (41) preambulumbekendés és a 4. cikk (1) bekezdés szövegében közel hasonló, de tartalmában azonos

rendeleteket tartalmaz. Ezek szerint a tagállamoknak lehetőséget kell adni arra, hogy az irányelvvel összehangolt területeken a joghatóságuk alá tartozó médiaszolgáltatókra szigorúbb vagy részletesebb szabályokat alkalmazzanak, biztosítva egyúttal, hogy e szabályok az uniós jog elveivel összhangban vannak.

A Kúria megállapította, hogy az AVMS irányelv kifejezett felhatalmazást ad a tagállamoknak a szigorúbb szabályozásra. Bármilyen válasz is születik a népszavazás során, annak eredménye e jelölt rendelkezéseket nem sértheti, az irányelv jelölt rendelkezéseivel – mint felhatalmazó rendelkezésekkel – való összefüggés nem áll fenn. Megjegyzendő, hogy a Kúria az összefüggés hiánya miatt nem vizsgálta azt a kérdést, hogy egy érvényes és eredményes tagállami népszavazás eredménye minként viszonyul (egyáltalán viszonyulhat-e) egy közvetlen hatállyal nem rendelkező uniós aktushoz.

Az I., II. és III.r. kérelmezők szerint sérül az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikke, az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Alapjogi Charta) 1. cikke, 11. cikke és 21. cikke, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 34. cikke, 56. cikke.

Az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikke szerint az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában. Az Alapjogi Charta 1. cikke szerint az emberi méltóság sérthetetlen. Tiszteletben kell tartani, és védelmezni kell. A 11. cikk a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát rögzíti, a 21. cikk pedig a megkülönböztetés tilalmát.

Az Európai Unióról szóló szerződés és az Alapjogi Charta jelölt rendelkezései az Alaptörvényben is megtalálhatóak, az Európai Unió tagállamainak közös alkotmányos hagyományának része a jelölt emberi jogok tagállamok általi tiszteletben tartása és védelme.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 34. cikke szerint a tagállamok között tilos a behozatalra vonatkozó minden mennyiségi korlátozás és azzal azonos hatású intézkedés; az 56. cikke értelmében tilos az Unión belüli szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó minden korlátozás a tagállamok olyan állampolgárai tekintetében, akik nem abban a tagállamban letelepedettek, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy.

A Kúria megítélése szerint az a népszavazási kérdés, hogy a kiskorú gyermekeknek a nem megváltoztatását bemutató médiatartalmak megjeleníthetők legyenek vagy sem, nincs összefüggésben az EUMSZ 34. és 56. cikkeivel, semmiképpen nem jelentheti annak felmondását, bármilyen szavazatok is kerülnek többségbe egy esetleges érvényes és eredményes népszavazás során.

Knk.IV.40.669/2021/2.

Kiüresíti a népszavazás ügydöntő jellegét, és a választópolgárok számára megtévesztő az a kérdés, amely valamely cél elérését olyan pontosan meghatározott jövőbeli időpontra határozza meg, amikor már a népszavazás kötelező ereje (rég) megszűnt.

A szóban forgó kérdés kapcsán az egyértelműség hiányának indoka nem a kérelmező által megjelölt időszak, és az ezt tartalmazó jogszabályok választópolgári ismeretének esetleges hiányából fakad. A 2030-as viszonyítási évet számos nemzetközi jogi környezetvédelmi dokumentum, illetve hazai jogszabály tartalmazza. Így az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményben Részes Feleinek 21. Konferenciáján elfogadott Párizsi Megállapodás (amelyet Magyarország a 2016. évi L. törvénnyel hirdetett ki) 4. cikk (2) bekezdése; a 2003/87/EK irányelvnek a költséghatékony kibocsátáscsökkentés és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba történő beruházások növelése érdekében történő módosításáról és az (EU) 2015/1814 határozat módosításáról szóló (EU) 2018/410 európai parlamenti és tanácsi irányelve (2018. március 14.); az Európai Unió Nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programjára vonatkozó európai bizottsági javaslat [COM(2020)652]; a Nemzeti Energiastratégiáról szóló 77/2011. (X. 14.) OGY határozat, továbbá a 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiáról szóló 23/2018. (X. 31.) OGY határozat is. A klímavédelemről szóló 2020. évi XLIV. törvény (a továbbiakban: Klímavédelmi

tv.) 3. § (1) bekezdése pedig 2030-ra tűz ki legalább 40%-os kibocsátáscsökkentést az 1990-es szinthez képest.

A kérelmező a jogorvoslati kérelmében a fenti időszak megjelölésének indokoltágát támasztotta alá, amely nem volt vita tárgya. Arra vonatkozó jogi érveivel azonban adós maradt, hogy a hitelesítés megtagadásáról szóló döntés jogalapja tekintetében a határozatot miért tartja megalapozatlannak. Nem cáfolta, hogy a kérdéssel elérhető eredmény (törvényalkotás három évre vonatkozó kötőereje) és a kérdésre adott válaszokból következő választópolgári akarat (2030-ra a kitűzött célok teljesülése) összhangjának hiánya éppen a népszavazás ügydöntő és kötelező jellegét kérdőjelezi meg. Ebből azonban a kérelmező állításával ellentétben sem az nem következik, hogy a kérelmezett döntése a kibocsátáscsökkentési célokról történő népszavazást kizárja, sem nem kérdőjelezi meg az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése szerinti természeti erőforrások, a biológiai sokféleség, valamint a kulturális értékek megőrzésének kötelezettségét.

Kpkf.IV.40.824/2021/4.

Ha az alperes döntése végrehajtható rendelkezést (magatartásra, cselekvésre, tűrésre kötelezést) nem tartalmaz, azonnali jogvédelem keretében a végrehajtás felfüggesztésnek nincs helye.

A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 42. § (1) bekezdése szerint – összhangban az Európai Parlament és a Tanács a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló 2008/115/EK irányelv 6. cikkében foglaltakkal – amennyiben az idegenrendészeti hatóság megállapítja, hogy a Magyarország területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár tartózkodásra a továbbiakban már nem jogosult, a tartózkodási engedély kérelmét elutasító vagy a tartózkodásra jogosító okmányát visszavonó határozatában, a harmadik országbeli állampolgárt – az e törvényben meghatározott esetek kivételével – az Európai Unió tagállamainak területéről kiutasítja. A harmadik országbeli állampolgár a kiutasítással szemben jogorvoslattal a tartózkodási engedély kérelmet elutasító vagy a tartózkodásra jogosító okmányt visszavonó határozattal szembeni jogorvoslat során élhet.

A Kúria megállapította, hogy a felperes által az azonnali jogvédelem tárgyában előadottak a kiutasításáról rendelkező határozattal szembeni jogorvoslati eljárásban értékelhetőek.

Pénzügyi jogterület

Kfv.I.35.085/2021/13.

Áfalevonási ügyekben az adóhatóság feladata, hogy bizonyítsa az objektív körülmények fennálltát. A hiányos bizonyítékértékelés, az adózó javára szolgáló bizonyítékok értékelésének elmulasztása a döntés megalapozatlanságát eredményezi.

Nem ellentétes az uniós joggal, ha azt követelik meg a gazdasági szereplőktől, hogy tegyenek meg minden tőlük észszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az általuk segített ügylet ne vezessen adókiadáshoz. Az észszerűen elvárható intézkedések köre azonban mindig az adott ügy egyedi körülményeitől függ, melynek elbírálása a nemzeti bíróság feladata (Mahagében és Dávid ügy C-80/11 és C-142/11 (Indokolás [54., 59.] ; C-18/13. Maks Pen ügy (Indokolás [39]), C-610/19. Vikingo-ügy (Indokolás [46,54,56])). Az előterjesztett kérdésekre adott válasz alapvetően levezethető az ítélkezési gyakorlatból. Az Európai Unió Bírósága a felhívott döntésekben is emlékeztetett arra, hogy az adóköteles ügylet vizsgálatát a nemzeti jog bizonyítási szabályainak megfelelően kell elvégezni. A nemzeti bíróságok feladata az adólevonási jog csalárd vagy visszaélészerű módjának értékelése során, hogy a lehető legteljesebb mértékig a 2006/112/EK tanácsi irányelv szövegét és célját figyelembe véve értelmezzék a nemzeti jogot az irányelv eredményének elérése érdekében, ami megköveteli, hogy

hatáskörük keretei között tegyenek meg mindent a belső jog egészére tekintettel és az általuk elfogadott értelmezési módszerek alkalmazásával. A levonási jogával élni kívánó adóalany részéről a megkövetelt gondosság elvárt szintjét, az arányos és észszerűen elvárható intézkedéseket mindig az adott ügy körülményeitől függően kell megítélni.

Munkaügyi ügyszak

Polgári ügyszak

Pfv.I.20.955/2020/19.

Nem áll rendelkezésre a felperes aláírásával ellátott, külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat, ugyanakkor önmagában a kölcsönszerződés V.2. pontjába foglalt tájékoztatás nem alkalmas a fogyasztó kellő informálására.

Az árfolyamkockázati tájékoztató megfelelőségét az eljáró bíróságok részletesen, mind a nemzeti, mind az uniós jogforrásokra kiterjedően vizsgálták, a felperes felvetéseire megfelelően reagáltak és a szerződésbe foglalt, valamint a szerződéskötést megelőzően nyújtott, a devizahitelezés általános kockázatairól szóló írásbeli tájékoztatást együttesen helytállóan tekintették kielégítőnek. Ez a két írásbeli tájékoztatás mind a jogszabályi követelménynek [a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203.§ (6) bekezdés, valamint (7) bekezdés a) pontja], mind az Európai Unió Bírósága döntéseiben kifejtett szempontoknak megfelelt: annak alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes fogyasztó felmérhette, hogy az árfolyamkockázat veszélye reális, mértéke jelentős lehet, a fizetéseképtelenség következményével is járhat és e következmények korlátozás nélkül őt terhelik. Ez a tartalom a 2/2014. PJE-ben kifejtetteknek és az árfolyamkockázati tájékoztatás tartalmával részletesen foglalkozó C-51/17. számú Európai Unió Bírósága határozatban foglaltaknak is eleget tesz, azt a Kúria maga is több alkalommal vizsgálta és elégségesnek találta (Pfv.I.20.125/2021/3.; Gfv.VII.30.371/2020/7.; Pfv.I.20.521/2020/9.).

Az „átlagos fogyasztó” típusát az Európai Unió Bírósága határozataiban kidolgozta, ahonnan a meghatározás átkerült a másodlagos uniós joganyagba, a 2008. évi XLVII. törvény 4.§ (4) bekezdésén keresztül pedig a nemzeti jogforrásoknak is a részévé vált. E szerint a kereskedelmi gyakorlat megítélése során az olyan fogyasztó magatartását kell alapul venni, aki észszerű tájékozottsággal, az adott helyzetben általában elvárható figyelemmel és körültekintéssel, az adott kereskedelmi gyakorlat, áru, nyelvi, kulturális és szociális vonatkozásait is figyelembe véve jár el. Az I. rendű alperes által szerződésbe foglalt és előzetesen a II. rendű alperes aláírásával ellátott általános tájékoztatók együttesen e fogyasztói típus információs szükségleteinek az ügyletkötés céljára is kiterjedően – ami a készpénzfelvétel, nem pedig a törlesztőrészletek változatlansága volt – megfelelt, az árfolyamváltozás lehetséges irányát, illetve mértékét pedig a bankok sem tudták prognosztizálni, az ezzel kapcsolatos adatok utóbb, a szerződéskötéshez képest évekkel később váltak csak ismertté.

A konkrét esetben azonban az árfolyamkockázati tájékoztatás és azon keresztül az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel vizsgálata körében egy lényeges körülményt az eljáró bíróságok nem értékelték: a rHpt. 203.§ (6) bekezdése értelmében a kockázatfeltárás tudomásulvételét az ügyfélnek aláírásával kell igazolnia. Az adott esetben a felperes alappal sérelmezte, hogy a hiteligénnyel egyidejűleg nyújtott, külön okiratba foglalt kockázatfeltárást kizárólag a II. rendű alperes írta alá, a felperes aláírásával ellátott tájékoztató nem áll rendelkezésre, előadása szerint tájékoztatót nem is kapott. A kifejtettek miatt ezért a felperes esetében kizárólag a szerződés VII. pont 2. pontjába foglalt, úgynevezett CHF klauzula alapján vizsgálható a tájékoztatás megfelelősége. Ez a szerződéses rendelkezés pedig – bár rögzíti, hogy az árfolyamkockázat jelentős lehet – az árfolyamváltozás mechanizmusáról és a fogyasztó fizetőképességére, gazdasági körülményeire

gyakorolt hatásáról nem tájékoztatott, ezért önmagában, a külön okiratba foglalt általános tájékoztató nélkül nem alkalmas az átlagos fogyasztó megfelelő informálására, ami az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel, mint főszoolgáltatás tisztességtelenségén keresztül a szerződés egészének érvénytelenségére vezet.

Pfv.I.21.338/2020/8.

A világos és érthető árfolyamkockázati tájékoztatás nem tisztességtelen.

A perben vizsgált kockázatteljesítő nyilatkozatból és a szerződés VII. pontjából megállapíthatóan a II. rendű alperes tájékoztatást adott arról, hogy a felperesnek és adóstársának jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik és a kölcsön fedezete nem CHF forrás, továbbá arról is, hogy egy kedvezőtlen árfolyamváltozás előre nem látható, előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. Érthető volt, hogy a kamatszint a finanszírozás devizanemében többnyire különbözik a forint kamatszintjétől és teljesen más tendenciát követhet, a piac kedvezőtlen alakulása miatt bekövetkező többlet terhet a II. rendű alperes átvállalni nem tudja, az a felperest és adóstársát fogja terhelni.

Az rPtk. 205.§ (3) bekezdése értelmében a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget „fogyasztónak” minősülő ügyféllel kötendő devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az rHpt. 203.§-a akként konkretizálta, hogy a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja.

Az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: Európai Unió Bírósága) az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszere szerint a tájékoztatásnak ki kell térnie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. A II. rendű alperes árfolyamkockázati tájékoztatása ezen feltételeknek megfelelt.

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, a Tanács 93/13/EGK irányelve megfogalmazza azt a követelményt, hogy a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani a szerződés összes feltételének megismerésére. Az Európai Unió Bírósága a C-26/13. számú ügyben meghozott határozatában kifejtette: a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az, hogy a szerződéskötést megelőzően a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit megismerhesse. Többek között ezen ismeret alapján dönti el a fogyasztó, hogy az eladó, vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeket elfogadva szerződéses kapcsolatba lép-e vele.

Az Európai Unió Bírósága a C-51/17. számú ügyben hozott ítélete szerint a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szerződés összes feltételét megismerhesse. A szerződési feltételekről és a szerződéskötés következményeiről a szerződés megkötése előtt időben nyújtott tájékoztatás ugyanis alapvető jelentőségű a fogyasztó számára annak eldöntéséhez, hogy szándékában áll-e az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeket elfogadva az eladóval, vagy a szolgáltatóval szerződéses kapcsolatba lépni.

A perbeli esetben a II. rendű alperes úgynevezett „CHF klauzulát” foglalt a szerződés VII. pontjába, amely szerint tájékoztatta a felperest és adóstársát, hogy jelentős árfolyamkockázatuk keletkezhet, az adósok pedig kijelentették, hogy a tájékoztatást megértették, ezen információ ismeretében is igénybe kívánják venni a kölcsön összeget és igénylik a CHF nyilvántartást.

Ezen túlmenően a szerződéskötés napján, de a szerződés szövegezéséből kitűnően: a szerződés aláírását

megelőzően a II. rendű alperes külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozattal ismertette meg az ügyfeleit: a felperest és adóstársát a megkötendő ügylet kockázataival. A lefolytatott bizonyítási eljárás során a perben eljáró bíróságok megállapították, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás megelőzte a szerződés megkötését. Attól függetlenül, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás és a szerződés megkötése ugyanazon a napon történt, kellő idő állt a felperes és adóstársára rendelkezésére annak eldöntéséhez, hogy a II. rendű alperes által előzetesen meghatározott feltételeket elfogadva szerződéses kapcsolatba lépnek vele. Abban az esetben, ha a felperesnek és adóstársának ennek kapcsán kétségei lettek volna, nem voltak elzárva annak lehetőségétől, hogy további információt kérjenek a II. rendű alperestől, azonban a felperes nem tett olyan nyilatkozatot, nem állította azt, hogy további adatokat, információkat kért volna a II. rendű alperestől és a II. rendű alperes ez elől elzárkózott volna.

Pfv.I.20.115/2021/5.

A világosság és érthetőség követelményének megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatást tartalmazó szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen. A végrehajtást kérő a végrehajtási záradék Vht. 23/C.§-a szerinti kiállításánál a közjegyzőkről szóló 1991. évi LXI. törvény 136.§ (1) bekezdés e) vagy g) pontjának megfelelően kiállított közjegyzői tanúsítvánnyal igazolhatja, hogy a záradékolni kívánt okiratba foglalt kötelezettséget egyoldalú nyilatkozatával lejárttá tette. Nem jelenti banktitok kiadását a pénzügyi intézmény azon eljárása, melynek során az adós tartozására vonatkozó adatokat ezen közjegyzői tanúsítványt elkészítő közjegyző tudomására hozott.

A felperesek 2008. augusztus 18-án igényelték a kölcsönt, ekkor nem írtak alá árfolyamkockázati tájékoztatást, de az I. rendű felperes személyes meghallgatása szerint (melyet a 2019. február 25-ei tárgyalási jegyzőkönyv 2-3. oldala tartalmaz) a kölcsön igénylését megelőzően hitelügyintézővel konzultáltak, tőle részletes tájékoztatást kaptak. A hitelügyintéző javasolta a bankot, mint a legjobb feltételek mellett devizaalapú kölcsönt nyújtó hitelintézetet. A felperesek ezt követően 2008. szeptember 4-én kötötték meg a kölcsönszerződést.

A szerződés VII. pontjának szövegezése alapján (amely múlt időben tartalmazza a külön tájékoztatás aláírásának tényét) az állapítható meg, hogy a felperesek ugyan a szerződéskötés napján, de a szerződés megkötését megelőzően írták alá a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól szóló tájékoztatást. A Kúria a Gfv.VII.30.286/2020/5. számú és a Gfv.VI.30.467/2020/9. számú határozataiban kifejtette, hogy ha a kölcsönfelvevő a szerződéskötéskor – nem korábban – kapott tájékoztatást az árfolyamkockázatról, ez a körülmény nem feltétlenül jelenti azt, hogy a tájékoztatás nem felelt meg a tisztességes tájékoztatás követelményének. Ilyen esetben a szerződéskötéssel, a tájékoztatással összefüggésben minden körülményt vizsgálni és értékelni kell, annak megállapítása érdekében, hogy a kölcsönt adó eleget tett-e törvényi kötelezettségének a tájékoztatást illetően.

A külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól szóló tájékoztatás mellett a szerződő felek szerződésük VII. pontjába a „svájci frank klauzulát” is beiktattak. A szerződés VII. pontjának 2. alpontja szerint a felperesek kijelentették: a bank felvilágosítását, mely szerint a kölcsönt érintően jelentős árfolyamkockázatok keletkezhetnek abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás, megértették, és ezen információ tudatában is igénybe kívánják venni a szerződésben meghatározott kölcsön összeget.

Mindezek alapján az állapítható meg, hogy a felperesek a szerződéskötést megelőzően kaptak tájékoztatást az árfolyamkockázatról, az árfolyamkockázati tájékoztatást a szerződéskötést megelőzően írták alá, ezt követően pedig megkötötték a szerződést, ami tartalmazta a svájci frank klauzulát. Ezek ellenkezőjére utaló adat nincsen, a jogerős ítéletben foglaltak szerint sem vitatták ezt a körülményt a felperesek (másodfokú bíróság ítélete 13. oldal 4. bekezdés: „A felperesek nem vitatták azon alperesi tényelődést, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás aláírása időben megelőzte a szerződéskötést.”). A bank által adott tájékoztatás tehát amiatt nem tisztességtelen, hogy a felperesek a szerződés megkötésének napján (a szerződés aláírását megelőzően) írták alá az árfolyamkockázatról szóló külön okiratba foglalt tájékoztatást.

Az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205.§-ának (3) bekezdése értelmében a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő

szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget a fogyasztónak minősülő ügyféllel megkötésre kerülő devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetében az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203.§-a akként konkretizálja, hogy a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja.

Az Európai Unió Bíróságának az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszere szerint a tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, a árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A Kúria irányadó gyakorlatát az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozat összegzi. Eszerint az árfolyamkockázati tájékoztatás akkor felel meg nem csupán a 6/2013. és a 2/2014. PJE jogegységi határozatokban, hanem az Európai Unió Bírósága döntéseiben megfogalmazott követelményeknek is, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a szerződéskötéskor fel tudta ismerni annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós, a kölcsön futamideje alatt bekövetkezhet, akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. Azaz az árfolyamváltozás következtében a pénzügyi kötelezettségvállalása esetleg jelentős, súlyos következménnyel jár.

A perbeli esetben – ahogyan arra a felperesek felülvizsgálati kérelmükben helyesen hivatkoztak is – az alperesnek kellett bizonyítania, hogy megfelelő tájékoztatást adott a bank a felpereseknek az árfolyamkockázatról, hiszen amennyiben a pénzügyi intézmény igazolja, hogy a megfelelő tájékoztatást megadta ügyfele részére, aki a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta, ezt a körülményt úgy kell értékelni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül a fogyasztót terhelő volta, a fogyasztó számára világos és érthető volt. Ebben az esetben már a fogyasztónak kell bizonyítania, hogy nem megfelelő tájékoztatást kapott.

A bank az rHpt. 203.§-ának megfelelően – írásban – feltárta a felperesek előtt a szerződéses ügyletben őket érintő kockázatot, hiszen a felperesek aláírták a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól szóló tájékoztatást. A külön tájékoztatás mellett a szerződő felek szerződésükbe, annak VII. pontjába beiktatták a már említett svájci frank klauzulát is, azaz két írásos dokumentum igazolja, hogy a bank eleget tett a tájékoztatási kötelezettségének.

A dokumentumokból megállapíthatóan a felperesek tisztában voltak azzal, hogy az általuk választott idegen deviza átváltási aránya (az árfolyam) a napi piaci mozgások hatására változhat, egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás előre nem látható, előre ki nem számítható többletköltséget okoz. A bank arról is tájékoztatta a felpereseket, hogy a kölcsön kamatait a kiválasztott deviza iránti nemzetközi kereslet-kínálat alapján alakuló elszámoló árak (LIBOR, EURIBOR) határozzák meg. A kamatláb rendszeres időközönként változik, igazodik a kiválasztott deviza mindenkori piaci viszonyaihoz. A felperesek sem vitatták azt, hogy a kölcsön kamatának hatása van a törlesztő részletekre, a kölcsön kamatát pedig befolyásolják a kiválasztott deviza iránti nemzetközi kereslet-kínálat alapján alakuló elszámoló árak, azaz a felperesek alappal nem hivatkozhatnak arra, hogy a bank a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatásáról nem tájékoztatta őket.

A kockázatfeltáró nyilatkozatban szerepel, hogy a bank nem vállalt kötelezettséget a kamat- és az árfolyamváltozás következtében a felpereseknél jelentkező többletteleher átvállalására, ami azt jelenti, hogy minden többletteleher viselésére a felperesek kötelesek, tehát az esetlegesen bekövetkező változások következtében a pénzügyi kötelezettségvállalásuk jelentős, súlyos következménnyel jár, ami a gazdasági helyzetüket súlyosan érintheti.

A szerződés VII. pontjába foglalt svájci frank klauzulában szerepel, hogy a felperesek megértették azt a felvilágosítást, mely szerint „jelentős” árfolyamkockázatuk keletkezhet abban az esetben, ha az

árfolyam jelentősen változik és a kölcsön fedezete nem CHF forrás. A felperesek ezen információ ismeretében is igénybe kívánták venni a szerződésben meghatározott kölcsön összeget. Eszerint a bank a „jelentős” mértékű változásra is felhívta a felperesek figyelmét, figyelmeztette a felpereseket arra, hogy a szerződésben foglaltak vállalása esetleg súlyos gazdasági következményekkel is járhat. Így a felperesek valós képet tudtak alkotni az őket esetlegesen terhelő pénzügyi kötelezettség mértékéről, reálisan fel tudták mérni az általuk vállalt kockázatot és annak lehetséges következményeit is. A külön árfolyamkockázati tájékoztató minden pontja arra utal, hogy az árfolyamkockázat valós.

Mindezek szerint a bank által adott árfolyamkockázati tájékoztatás tartalma megfelel a 2/2014. PJE jogegységi határozatban, a C-26/13., a C-186/16., a C-51/17. számú előzetes döntéshozatali ügyekben született határozatokban foglaltaknak.

Pfv.I.20.171/2021/6

A devizaalapú kölcsönszerződés felmondásának időpontjában a tisztességtelenül felszámított összegek levonása után fennmaradó tartozás tényének és mértékének meghatározására általában szakértő igénybevételével kerülhet sor.

A szerződésbe foglalt tájékoztatás, valamint a hiteligényléskor aláírt általános tájékoztató együttesen elegendő információt tartalmazott a kockázat mibenlétéről, esetlegesen jelentős mértékéről és a felperesek gazdasági helyzetére gyakorolt hatásáról, az így megfogalmazott tájékoztatás eleget tett a hazai és az uniós előírásoknak, valamint a gyakorlat által megfogalmazott tartalmi elvárásoknak is (2/2014. PJE; C-51/17. számú Európai Unió Bírósága határozat). A megfelelő tartalommal, kellő időben közölt tájékoztató hatását nem rontja le az alperes által a hiteligénylés során tájékoztató jelleggel ismertetett törlesztési modell, utóbbi funkciója nem is az árfolyamkockázat megismerését, hanem a rendszeres, egyenletes törlesztési módozat bemutatását szolgálta.

Pfv.I.20.185/2021/8.

I. Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezés tisztességtelen, ha nem felel meg a világosság és érthetőség követelményének.

II. A 2014. évi LXXVIII. törvény nem zárja ki az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés tisztességtelenségének vizsgálatát.

A 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: DH3 törvény) – a 20.§ (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon, azaz 2014. december 6-án lépett hatályba, a törvény 1.§ (1) bekezdésének a) és b) pontja szerinti fogyasztói kölcsönszerződések a 3.§ (3) bekezdése szerinti időpontokban a törvény erejénél fogva módosultak.

A DH3 törvénnyel elrendelt forintra átváltás azonban nem szüntette meg a fogyasztó fizetési kötelezettségét érintő további szerződéses feltételek – így az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés – érvénytelensége vizsgálatának lehetőségét, az érvénytelenség jogkövetkezményeire – a jelen esetben a végrehajtás megszüntetésére – kiterjedően. A DH3 törvény 1. § (1) bekezdésének a) és b) pontjából, 2.§ (1) bekezdésének j) pontjából, 3.§ (1) és (3)-(4) bekezdéseiből, 10.§-ából és 15.§-ából következően a törvény a jövőre nézve rendelkezett a hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződések törvény erejénél fogva bekövetkező módosulásáról, illetve a tartozás adott devizaárfolyamon forint követelésre való átváltásáról.

A DH3 törvény a fogyasztókat terhelő árfolyamkockázatot a hatálya alá tartozó szerződések tekintetében az elszámoláshoz igazított fordulónap szerinti hatállyal a jövőre nézve szüntette meg, de nem küszöbölte ki a szerződéskötés és a törvényben meghatározott fordulónap között eltelt időben keletkező árfolyamváltozás hatását és nem rendezte a hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződések megkötésének időpontjára visszamenőleg az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó – esetlegesen érvénytelen szerződéses kikötések joghatását, ez nem volt a jogszabály megalkotásának célja. Ebből következően a jelen perben a kereset ezen indokára tekintettel vizsgálnia kellett a bíróságoknak, hogy a szerződések megkötésekor kapott-e a felperes az árfolyamkockázatról tájékoztatást, fel tudta-e mérni ez

alapján az általa vállalt kockázat gazdasági következményeit, minden körülményt ismert-e ahhoz, hogy döntsön: megköti a szerződéseket, vállalja-e svájci frankban az eladósodást.

II. A felperes két, egymáshoz kapcsolódó szerződést kötött a bankkal, mindkét szerződés megkötését megelőzően árfolyamkockázati tájékoztatást írt alá, a bank árfolyamkockázati tájékoztatója azonban egyik esetben sem felelt meg a világosság és érthetőség követelményének.

Az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205.§-ának (3) bekezdése értelmében a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget a fogyasztónak minősülő ügyféllel megkötésre kerülő devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203.§-a akként konkretizálja, hogy a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.

Az Európai Unió Bírósága az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszere szerint a tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A Kúria a Pfv.I.20.067/2021/5. számú ítélettel befejezett felülvizsgálati ügyben vizsgálta a banknak a perbelivel hasonló tartalommal megfogalmazott árfolyamkockázati tájékoztatóját, és arra a következtetésre jutott, hogy az nem felelt meg a világosság és érthetőség követelményének. A jelen perben nem merültek fel olyan körülmények, melyek indokolnák, ettől a megállapítástól az eltérést.

A Kúria irányadó gyakorlatát az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozat összegzi. Eszerint az árfolyamkockázati tájékoztatás akkor felel meg nemcsak a 6/2013. és a 2/2014. PJE jogegységi határozatokban, hanem az Európai Unió Bírósága döntéseiben megfogalmazott követelményeknek is, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a szerződéskötéskor fel tudja ismerni annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós, a kölcsön futamideje alatt bekövetkezhet, akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. Azaz az árfolyamváltozás következtében a pénzügyi kötelezettségvállalása esetleg jelentős, súlyos következménnyel jár. Ez a figyelemfelkeltés hiányzik a perben vizsgált árfolyamkockázati tájékoztatókból, melyekben csupán az szerepel, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön kockázatot jelenthet, az árfolyamváltozások hatásaként a deviza alapú kölcsönök havi törlesztő részlete a forint kölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhat. A törlesztőrészlet ingadozása a kamat és az árfolyamváltozás irányának függvényében kedvezően és kedvezőtlenül is érintheti a felperest és ha a forint árfolyama gyengül a svájci frankkal szemben, akkor a törlesztő részlet növekedik.

Az rHpt. 203.§-ában foglaltak értelmében a fogyasztónak minősülő ügyféllel kötendő devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a pénzügyi intézménynek fel kellett tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfél az „aláírásával” igazolta. A jogszabályi rendelkezésből következően a banknak mindkét szerződés esetén írásban kellett tájékoztatnia a felperest az árfolyamkockázatról. Az adott árfolyamkockázati tájékoztatások a világosság és érthetőség követelményének nem feleltek meg, ezt a hiányt nem pótolta, nem pótolhatta volna a felperes személyes meghallgatása és a személyes meghallgatásakor tett nyilatkozata az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben. A felperes személyes meghallgatása nem maradt el a perben, azonban az rHpt.-nek megfelelően – az írásbeliség követelménye miatt – az árfolyamkockázati tájékoztatást illetően a tájékoztatást tartalmazó okiratoknak, az okiratok tartalma értelmezésének van döntő jelentősége annak megítélése szempontjából, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás a világosság és érthetőség követelményének megfelelt-e.

A 2007. június 12-én megkötött szerződés 5.3. pontjában az szerepel, hogy a felperes viseli a tartozás megfizetéséhez szükséges deviza átváltásából eredő valamennyi árfolyamkockázatot, de a „jelentős” vagy „súlyos” mértékű árfolyamromlásra utaló figyelmeztetés mind a szerződésből, mind az árfolyamkockázati tájékoztatóból hiányzik, a 2010. április 30-án megkötött szerződésből az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezés is hiányzik. A jelentős árfolyamromlásra utaló figyelmeztetés mellőzése, az arra vonatkozó figyelemfelhívás hiánya, hogy ennek esetlegesen súlyos gazdasági következményei lehetnek, arra vezetett, hogy a felperes nem tudott valós képet alkotni az őt esetlegesen terhelő pénzügyi kötelezettség mértékéről, nem tudta reális felmérni az általa vállalt kockázatot, annak lehetséges következményeit.

A tájékoztatás emiatt egyik szerződés esetében sem felel meg a tisztességes árfolyamkockázati tájékoztatással szemben támasztott követelményrendszernek. A nem megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatás következtében az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezés tisztességtelen, ennek következménye, hogy érvénytelen a szerződések azon rendelkezése, melyek szerint a fogyasztó, jelen esetben a felperes viseli az árfolyamkockázatot. Ez a szerződések fő tárgyára vonatkozó rendelkezés, amiből pedig az következik, hogy a szerződések teljes mértékben érvénytelenek, ezért a felperes elleni végrehajtás megszüntetése indokolt volt.

Pfv.III.20.264/2021/7. szám

Termékfelelősség esetén a kárt, a termék hibáját és a kettő közötti okozati összefüggést a károsult köteles bizonyítani. A termék akkor hibás, ha nem nyújtja azt a biztonságot, amely általában elvárható, figyelemmel különösen a termék rendeltetésére, észszerűen várható használatára, a termékkel kapcsolatos tájékoztatásra, a termék forgalomba hozatalának időpontjára, a tudomány és a technika állására.

A felperes az I. rendű alperessel szemben érvényesített kártérítési igényét a termékfelelősség szabályaira alapította, és a perben eljáró bíróságok azok alapján, a keresetnek nagyobb részt helyt adva marasztalták az I. rendű alperest. A keresetben állított károkozaskor hatályban volt, a hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1985. július 25-i 85/374/EGK tanácsi irányelvnek a magyar jogba való átvételét megvalósító 1993. évi X. törvény (a továbbiakban: Tftv.) 3. § (1) bekezdése – főszabályként – a termék hibája által okozott kárért való felelősség alanyaként a termék gyártóját jelöli meg. A termékhiba fogalmát a Tftv. 2. § (1) bekezdése határozza meg. E szerint a termék akkor hibás, ha nem nyújtja azt a biztonságot, amely általában elvárható, figyelemmel különösen a termék rendeltetésére, észszerűen várható használatára, a termékkel kapcsolatos tájékoztatásra, a termék forgalomba hozatalának időpontjára, a tudomány és a technika állására. Az általában elvárható biztonság kritériuma tehát az, amelynek a terméknek meg kell felelnie, és az ennek megállapításához támpontként szolgáló kiegészítő szempontokat a törvény példalózó jelleggel felsorolja. Az utóbbi jogszabályhelyhez fűzött miniszteri indokolás is kiemeli az általában elvárható biztonság kategóriájának objektív természetét, s így azt, hogy az „[...] nem maga a gyártó által megfogalmazott elvárhatóságot, biztonsági követelményeket tükrözi”. A Tftv. 6. §-a pedig a perbeli bizonyítási feladatok egyértelmű meghatározásával rögzíti: a kárt, a termék hibáját és a kettő közötti okozati összefüggést a károsult köteles bizonyítani. Ebben a körben a miniszteri indokolás utal arra, hogy „[a] károsultnak a kárt okozó termék hibáját kell bizonyítania és nem azt a tényt, hogy a gyártó által történő forgalomba hozatalakor már hibás volt a termék”.

Az elsőfokú bíróság az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 164. § (1) bekezdésének és a Tftv. 6. §-ának megfelelően, a bizonyítási érdek figyelembevételével osztotta meg a bizonyítási feladatokat a felek között. Helyesen állapította meg, hogy az I. rendű alperes által gyártott gépnek az I. rendű alperes részéről vitatott hibáját a felperesnek kellett bizonyítania.

Az I. rendű alperes kártérítési felelősségét megalapozó termékhiba fennállása szempontjából a következő szakértői megállapításoknak volt jelentősége. Az írásbeli szakvélemény szerint a szakértő által véletlenszerűen kiválasztott edzőmellény szigetelési ellenállásával kapcsolatban mért értékek megfelelőek voltak. Ugyanitt a szakértő nem tartotta tisztázhatónak azokat az üzemállapotokat, amelyek akkor állnak elő, ha a mellényt üzemelő vezérlővel kapcsolják össze, vagy a meglévő kapcsolatot

működés közben megbontják, és/vagy az valamilyen más hatás (pl. mozgás) következtében megbomlik. Mivel a szakértő a gépet – a vonatkozó szabvány besorolására tekintettel – orvostechnikai berendezésnek minősítette, ezért a meglévő tápegység helyett az ilyen készülékek áramellátására alkalmas tápegység használatát tartotta volna indokoltnak. Ehhez kapcsolódóan az írásbeli kiegészítő szakvéleményében azt állapította meg, hogy a nem megfelelő minőségű tápegység – akár csak esetlegesen jelentkező – hibás működése okozhatta a berendezés használatjának súlyos fiziológiai károsodással is járó áramütését. A nyomozó hatóság általi tanúkénti kihallgatásakor a nem megfelelő tápegység használatának veszélyét abban jelölte meg, hogy az nem csökkenti a hálózat felőli áramütés bekövetkezésének valószínűségét. A tanúvallomásaiban ugyan előfordulhatónak tartott olyan üzemi állapotot, amelynek során a sportolón véletlenszerűen, előre nem láthatóan akkora áram halad keresztül, amelyet károsodás nélkül már nem képes elviselni; de hangsúlyozta, hogy az ilyen meghibásodás „[...] valószínűsége gyakorlatilag azonban nulla, amennyiben mégis bekövetkezik, az nem a gép és nem a gép kezelőjének, vagy konstruktőrjének a hibája”.

A szakértő a perbeli személyes meghallgatása során a kiegészített írásbeli szakvéleményében foglaltakat fenntartotta. Megismételte, hogy mivel a berendezés orvostechnikai eszköznek minősül, a használt tápegység nem volt megfelelő, aminek a tranzienst jellegű (nagyon rövid ideig tartó, hirtelen fellépő és nem ismétlődő) túlfeszültség szempontjából tulajdonított jelentőséget. Kitért azonban arra is, hogy a konkrét tápegység kettős szigetelésű, az emberi életet nem veszélyezteti, és a tervező a „legjobb érintésvédelmi megoldást” választotta a 230 voltos hálózatról való áramütés elkerülése érdekében. Kijelentette, hogy a berendezést megvizsgálta, és az teljes mértékben működőképes volt, nem volt hibás. Az áramütésnek négy lehetséges okát ismertette, amelyek közül a tápegység meghibásodását és a túlfeszültséget az adott esetben kizárhatónak tartotta. A földelés hiánya miatt az elektrosztatikus feltöltődést is számításba vette, ugyanakkor kifejtette, hogy ilyen esetben a fémtárggyal való érintkezés az áramütés kis töltésmennyiségére tekintettel sérülést nem okoz. Mindezek mellett a szakértő a berendezés rendeltetésszerű használata során bekövetkezett áramütés lehetőségéről is nyilatkozott. Ezzel kapcsolatban előadta: a használat során előállhat egy olyan rövid ideig tartó hiba, hogy a mozgás hatására az összeköttetés megszakad, emiatt megváltozik az áram iránya, és az már nem merőlegesen halad át a gerincen. Az áramütés hatását pedig abban az esetben írta le a legnagyobbként, ha az áram a gerinccel párhuzamosan halad át az emberi testen. Ehhez képest kiemelte: az adott esetben a mellényt úgy alakították ki, hogy az áram a gerincre merőlegesen halad át a testen, és ezt a „legjobb megoldásként”, illetve „nagyon jó konstrukcióként” jellemezte. A nyilatkozata szerint „[u]tólag nem lehet azt megállapítani, hogy a perbeli esetben bekövetkezett-e egy ilyen rövid idejű megszakadás vagy sem”. Bírói kérdésre ezt csupán „feltételezésnek” nevezte, amelyre csak azért hivatkozott, mert „[...] ez is lehet oka a károsodásnak”. Egyértelművé tette továbbá, hogy a tanúvallomásának a fentiekben idézett, a véletlenszerű, előre nem látható áramütést előidéző üzemi állapotra vonatkozó része arra az esetre vonatkozik, amikor az áramütés pillanatnyi vezetékszakadás folytán, nem kívánt módon történik, és ezt a tárgyaláson felvázolt negyedik lehetséges okkal azonosította.

Mindezekből a termékhiba fennállására vonatkozóan okszerű következtetés nem volt levonható. A szakértő a tápegységet csak azért nem tartotta megfelelőnek, mert a berendezést orvostechnikai eszköznek minősítette. Az utóbbi kérdésnek azonban – az ezzel ellentétes, a jogszabályokon és a szakhatósági állásfoglaláson alapuló jogi álláspontjának kifejtése ellenére – helyesen az elsőfokú bíróság sem tulajdonított jelentőséget, tekintettel arra, hogy a túlfeszültség lehetőségét a szakértő kizárta. Egyébként pedig a tápegység kialakítását a szakértő biztonságosnak találta, azt a „legjobb érintésvédelmi megoldásként” jellemezte. A mellény esetében abból kellett kiindulni, hogy a szakvélemény szerint az – a testen áthaladó áram irányának meghatározásával – az esetleges áramütés hatását képes minimalizálni, az áram erősségét és irányát úgy szabályozták, hogy csak stimulálja a kívánt izmokat. Ezt a szakértő szintén a „legjobb” választott megoldásként, „nagyon jó konstrukcióként” írta le. Ehhez képest az áramütés egyik lehetséges okaként vázolta fel azt a helyzetet, amikor a rendeltetésszerű használat során az összeköttetés megszakad, s emiatt az áram iránya megváltozik, de ennek a konkrét esetben való bekövetkeztét megállapítani nem tudta, és mindezt csupán feltételezésnek tekintette. Ennek a pillanatnyi vezetékszakadásnak, meghibásodásnak a valószínűségét „gyakorlatilag nullának” nevezte. Az I. rendű alperes által gyártott termék egyéb hibáját pedig a szakértő nem állapította meg. A termék hibájának bizonyítottsága hiányában az I. rendű alperest termékfelelősség a felperessel szemben nem terhelte.

Pfv.VIII.20.265/2021/7.

I. A végrehajtás megszüntetése iránti perekben az adós az a személy, aki ellen a megszüntetni kért végrehajtás folyik, amely nem feltétlenül esik egybe azzal a személlyel, aki a végrehajtásra alapot adó szerződés kötelezettje. Ha a végrehajtás a zálogkötelezettel szemben indult meg, a végrehajtás megszüntetése iránti - az 1952. évi Pp. hatálya alatt indult - perben hivatkozhat arra, hogy a végrehajtás tárgyát képező zálogkötelezettsége azért nem jött létre érvényesen, mert a zálogjoggal biztosított kölcsönszerződés érvénytelen.

II. A DH 3 törvény a fogyasztókat terhelő árfolyamkockázatot a hatálya alá tartozó szerződések tekintetében az elszámoláshoz igazított fordulónap szerinti hatállyal a jövőre nézve szüntette meg, tehát nem küszöbölte ki a szerződéskötés és a törvényben meghatározott fordulónap között eltelt időben jelentkező árfolyamváltozás hatását és nem volt célja az sem, hogy a hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződések megkötésének időpontjára visszamenőleg rendezze az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó - esetleg - érvénytelen szerződéses kikötések joghatását.

III. A világosság és az érthetőség követelményének az az árfolyamkockázatról tájékoztatás felel meg, amely nemcsak azt tartalmazza, hogy a törlesztőrészek mértéke - az árfolyamváltozástól függően - csökkenhet vagy emelkedhet, hanem arra is felhívja a figyelmet, hogy az árfolyamemelkedésnek esetlegesen jelentős gazdasági következményei is lehetnek.

I. Azt, hogy milyen feltételek mellett minősíthető egy árfolyamkockázati tájékoztatás világosnak és érthetőnek, jogszabály nem rendezi, ezt a kérdést – az Európai Unió Bírósága és a Kúria által kidolgozott szempontoknak megfelelően – minden ügyben egyedi bírói mérlegelés alapján kell eldönteni. Alap nélkül hiányolta tehát az I. rendű alperes a jogerős ítéletből annak a jogszabálynak megjelölését, amely alapján a másodfokú bíróság elégtelennek minősítette az árfolyamkockázati tájékoztatást.

Ahogy arra a jogerős ítélet is helytállóan utalt: az Európai Unió Bírósága – egyebek mellett – a C-186/16., C-51/17. és C-228/18. számú határozataiban rögzítette azt, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás mely esetben minősíthető világosnak és érthetőnek. Eszerint az árfolyamkockázati tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

Az Európai Unió Bírósága idézett döntéseinek tükrében a Kúria a BH2021.141. szám alatt közzétett Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozatában összegezte az árfolyamkockázati tájékoztatással kapcsolatos gyakorlatát. Eszerint a tájékoztatás akkor minősíthető világosnak és érthetőnek, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a szerződéskötéskor fel tudja ismerni annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós kockázat, amely akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. Ennek a követelménynek pedig az a tájékoztatás felel meg, amely nemcsak azt tartalmazza, hogy a törlesztőrészek mértéke – az árfolyamváltozástól függően – csökkenhet vagy emelkedhet, hanem arra is felhívja a figyelmet, hogy az árfolyamemelkedésnek esetlegesen jelentős gazdasági következményei is lehetnek.

Ez a figyelemfelhívás hiányzik a perrel érintett árfolyamkockázati tájékoztatásból, mert abban csupán az szerepel, hogy a törlesztőrészlet ingadozása a kamat és az árfolyamváltozás irányának függvényében akár kedvezően, akár kedvezőtlenül is érintheti az adóst, azt viszont nem tartalmazza, hogy mindez az adós számára jelentős gazdasági nehézségeket is okozhat. Az árfolyamváltozás esetlegesen súlyos gazdasági következményeire történt kifejezett figyelemfelhívás a kölcsönszerződésben sem szerepel. Azok a kikötések ugyanis, amelyek csupán az árfolyamkockázat adós általi viselését (5.3. pont), a folyósítási és törlesztési árfolyamokat (5. és 8. pontok), valamint a hitelezők többletbefizetéssel és a

tartozás forintra történő átváltásával kapcsolatos jogait szabályozták (7. és 12.4. pontok) – egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára átlátható, kifejezett módon –, valóban nem figyelmeztették az adóst arra, hogy az esetleges árfolyamromlásból eredő hátrányos gazdasági következmények számára tényleges és valós kockázatot jelentenek.

Alap nélkül hivatkozott az I. rendű alperes arra is, hogy az adós – a perben előadott nyilatkozata szerint – tisztában volt az árfolyamemelkedés gazdasági következményeinek esetlegesen jelentős mértékével és reális jellegével. Épp ellenkezőleg: az adós azt nyilatkozta, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás alapján nem tartotta valószínűnek a törlesztőrészletek mértékének lényeges változását, amely még „részleges elismerésnek” sem tekinthető.

Erre tekintettel a másodfokú bíróság a 1952. évi III. törvény 206. §-ának, a 2/2014. Polgári jogegységi határozatnak, az 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdésének, valamint az Európai Unió Bírósága C-227/18. és C-51/17. számú határozatainak sérelme nélkül jutott arra a következtetésre, hogy a jelentős árfolyamromlásra és az ebből eredő esetlegesen súlyos gazdasági következményekre történt figyelmeztetés hiánya miatt az adós nem tudta reálisan felmérni az általa vállalt kockázatot, annak lehetséges következményeit. Ezért a kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötése tisztességtelen, amely e megállapodás teljes érvénytelenségét eredményezi. Érvényes alapjogviszony hiányában nem jött létre érvényesen a felperest terhelő zálogjog, ezért a jogerős ítélet a Pp. 369. § a) pontja alapján jogszerűen szüntette meg a perrel érintett végrehajtást.

Pfv.V.20.270/2021/11.

Az 1991. évi XLIX. törvény 40. § alapján indított perben érdemben vizsgálható, hogy az adós vagyontárgyainak más gazdasági társaságban történő apportálása sérti-e a hitelezők érdekét.

A 68/151/EGK első tanácsi irányelv pedig – mindamellet, hogy hatályon kívül helyezte az Európai Parlament és a Tanács 2009/101/EK irányelve 16. cikke –, az Európai Unió olyan jogi aktusa, amely a nemzeti bíróságok által nem közvetlenül alkalmazandó, nem általánosan kötelező magatartási szabály [Magyarország Alaptörvénye E) cikk (3) bekezdése], a jogalanyok számára közvetlenül nem teremt jogokat és kötelezettségeket, az elérendő célokat illetően a címzett tagállamra kötelező (az Európai Unió működéséről szóló szerződés 288. cikke). Tény azonban mindezek mellett az is, hogy a jogerős ítélet a cégalapítás érvényességét nem érinti.

Pfv.V.20.371/2021/5.

A szerződés tartalmává válnak a szerződésekre vonatkozó kógens, jogszabály által kötelezővé tett szerződési kikötések és a felek eltérő megállapodása hiányában érvényesülő diszpozitív jellegű, szerződésekre vonatkozó általános és az egyes szerződésekre irányadó különös szabályok. A szerződő feleket terhelő tájékoztatási kötelezettség az információs egyensúlytalanság kiküszöbölésének módja, a nem szerződésszerű teljesítése, alapuljon az akár a jogviszonyra irányadó, alkalmazási elsőbbséget élvező különös jogszabály rendelkezésein, akár a Ptk. általános szabályain, a szerződésszegés külön nem szabályozott, nem nevesített esete. Miután minden szerződésszegés jogellenes, az kártérítési kötelezettséggel jár.

A Kúria figyelmen kívül hagyta a felperes hivatkozását a 2004/39/EK irányelv (MiFID) és a Bizottság 2006/73/EK rendelet – helyesen bizottsági irányelv – megsértésére. Az irányelv az Európai Unió olyan jogi aktusa, amely a nemzeti bíróságok által nem közvetlenül alkalmazandó, nem általánosan kötelező magatartási szabály [Magyarország Alaptörvénye E) cikk (3) bekezdése], a jogalanyok számára közvetlenül nem teremt jogokat és kötelezettségeket, az elérendő célokat illetően a címzett tagállamra kötelező [az Európai Unió működéséről szóló szerződés 288. cikke]. A két irányelvet, valamint a végrehajtási, az 1287/2006/EK bizottsági rendeletet a 2007. évi CXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bszt.) implementálta, az indokolása szerint is a rendelettel kell együtt alkalmazni.

Pfv.IV.20.571/2021/6.

1. Magánfelek polgári jogi szerződésének a megszűnése esetén harmadik személy személyes adatainak az átadása az rPtk. 479. § (2) bekezdése alapján általánosságban nem vonható a felek közötti elszámolási kötelezettségek körébe. A közreműködői szerződés nem "magánjogi" szerződés, a felperes jogszabály alapján minősül egészségügyi szolgáltatónak, a szerződés tárgya a felperes által végzett egészségügyi közszolgáltatás részben közreműködő (alperes) bevonásával történő ellátása.

2. A közreműködői szerződés alapján az egészségügyi szolgáltató által érvényesített adat igény (adatok átadása) megítéléséhez az egészségügyi szolgáltatókra és az adatvédelemre vonatkozó jogszabályok vizsgálata is szükséges, önmagában az rPtk. 479. § (2) bekezdésére hivatkozással ez az igény nem érvényesíthető.

A felek önálló adatkezelői a szerződés teljesítése során keletkezett betegadatoknak. A közreműködői szerződés tartalmát részben a megkötéskor hatályos jogszabályok, így az egészségügyi szolgáltatás gyakorlásának általános feltételeiről, valamint a működési engedélyezési eljárásról szóló 96/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.), illetve az azt kiegészítő rendelkezései (Vhr.12-12/C. §) és a felek szerződésben rögzített megállapodása határozza meg. A szerződés megkötésekor a 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) és a 2016/679/EU rendelet (a továbbiakban: GDPR) még nem volt hatályban, az ezekben rögzített adatkezelési kérdésekre a szerződésük nem térhetett ki, míg a Vhr. 12. § (3) bekezdés j) pontja alapján 2020. június 1-jétől kellett volna megállapodniuk a közreműködői szerződés további kötelező tartalmi eleméről, az adatszolgáltatási kötelezettségükről, erre azonban a szerződés megszűnése miatt már nem került sor.

A másodfokú bíróság – a felek megállapodásának elmaradása miatt – jogszabályt sértve mellőzte az adatvédelemre vonatkozó jogszabályok figyelembe vételét és kizárólag az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 479. § (2) bekezdését vizsgálta, holott a felperes fellebbezésében és az alperes fellebbezési ellenkérelmében nemcsak ezt a jogszabályi rendelkezést jelölte meg. A felperes fellebbezésében a megváltoztatott keresete jogalapjának (I.1.pont) megjelölése mellett arra is hivatkozott, hogy a szerződés megszűnése miatt adatkezelőként jogosult illetve köteles is a perben érvényesített jogra (a betegek adatainak az átadására). A felperes fellebbezési állítása szerint az 1997. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Eüak.) 30. § -a és az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X.20.) ESzCsM rendelet 1. melléklet 2.1.pont d) alpontja és a 2.2. pont e) alpontja előírja számára az adatmegőrzési kötelezettséget, mivel fekvő- és járóbeteg-ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató. A másodfokú bíróságnak ez a mulasztása azonban a felülvizsgálati eljárásban orvosolható volt, mivel az elbíráláshoz szükséges tényállítások, nyilatkozatok rendelkezésre állnak.

A „Szolgáltatási szerződés” olyan atipikus szerződés, amelyre a benne meghatározott főszolgáltatás (egészségügyi betegellátás), mint jellegadó sajátosság miatt az rPtk.-nak a megbízási szerződésre vonatkozó rendelkezései is alkalmazandóak, attól függetlenül, hogy a szerződés a főszolgáltatáson kívül, a szerződés céljának megvalósításához további feladatokról, tevékenységekről (pl. referenciaközpont működtetése, üzemeltetés, helyiségbérlés, kivitelezési munkálatok) is rendelkezik, lehetőséget nyújt azokra. A Kúria jogértelmezése szerint a beteg és az egészségügyi szolgáltató közötti szerződés olyan gondossági kötelem, amely megbízási típusú (Pfv. VIII. 20. 465/2019/6.).

A felperes egészségügyi szolgáltatóként e jogviszony ellátására kötött közreműködői szerződést, az általa érvényesített igény (a társadalombiztosítási rendszeren keresztül jelentkező betegekre vonatkozó egészségügyi adatok, dokumentációk átadása) közvetlenül ehhez az egészségügyi szolgáltatói tevékenységhez kapcsolódik. Az alperes a felperes egészségügyi szolgáltatóként végzett tevékenységéhez kapcsolódóan, azt elősegítve végezte közreműködőként a képalotó, diagnosztikai szolgáltatási tevékenységet, a szerződés teljesítéséhez szükséges feladatként. Ezért az e tevékenység során keletkezett adatok átadásának a kötelezettségét – az adatvédelmi jogszabályok mellett – a szerződés megszűnése miatt az rPtk. 479. § (2) bekezdése is megalapozza: az alperes köteles átadni azokat az adatokat, amelyekhez a közreműködői szerződés teljesítése céljából és annak eredményeképpen jutott.

Magánfelek polgári jogi szerződésének a megszűnése esetén harmadik személy személyes adatainak az

átadása az rPtk. 479. § (2) bekezdése alapján általánosságban nem vonható a felek közötti elszámolási kötelezettségek körébe. A Kúriának azonban nem azt a kérdést kellett megítélnie, hogy egy szerződés (nem teljesítéssel történő) megszűnése esetén a feleket terhelő, a már teljesített szolgáltatásokkal való, a Ptk.-ból fakadó elszámolási kötelezettség kiterjed-e a szerződésben nem részes harmadik személyek személyes adatainak kiadására is. A peres felek ugyanis nem ilyen „magánjogi” szerződést kötöttek, a felperes jogszabály alapján minősül egészségügyi szolgáltatónak, a szerződés tárgya a felperes által végzett egészségügyi közszolgáltatás [Vhr. 2. § (1) bekezdés b) pont] részben közreműködő alperes bevonásával történő ellátása. A szerződésük tartalmát részben jogszabályok határozzák meg a betegek adatainak a kezelésére és az alperes mint közreműködő tevékenységére is kiterjedően. Az alperes a szerződés alapján a felperes feladatainak ellátásához végzett adatkezelést, hajtott végre adatkezelési műveleteket. Ezért a felperes által érvényesített igény megítéléséhez az egészségügyi szolgáltatókra és az adatvédelemre vonatkozó jogszabályok vizsgálata is szükséges, önmagában az rPtk. 479. § (2) bekezdésére hivatkozással ez az igény nem érvényesíthető. A felperes azonban ezeket a keresete jogalapját alátámasztó jogszabályokat megjelölte, mivel hivatkozott az Eüak. 5. § (1) bekezdésére, 30. § (1) és (2) bekezdésére, valamint a 32. § (1) – (3) bekezdésére is, állítva, hogy az egészségügyi szolgáltatási feladatai megfelelő ellátásához szükséges a betegek adatainak megfelelő formában való átadása, és a felhívott jogszabályok alapján jogosult az alperestől kért adatok kezelésére.

Az alperes által „hiányolt” Eüak. 4. § (1) bekezdés a) és c) pontját, a 10. § (1) és (2) bekezdését, a GDPR 6. cikk (1) bekezdés b) pontját és a 9. cikket ugyan konkrétan külön nem jelölte meg, de keresetében az Infotv., az Eüak. és a GDPR alapján kérte az alperes adatok kiadásra kötelezését és hivatkozott az adatkezelés céljára is a betegellátás érdekében, a szerződés egyes rendelkezéseit is megjelölve. E jogszabályi rendelkezések jogalapként való külön megjelölésére az adott ügyben azért nem volt szükség, mert az alperes nem vitatta, hogy a felperes adatkezelőként a szerződés megszűnése után is – a GDPR 6. cikk (1) bekezdés b) pontja és a 9. cikk (2) bekezdés h) pontja és (3) bekezdése alapján – jogszerűen kezelheti az átadni kért adatokat.

Az alperes e jogszabályi rendelkezések alapján maga is indokoltnak tartotta az adatok másolatának kiadását. Perbeli álláspontja szerint a kiadni kért adatok vonatkozásában nem adatfeldolgozó, hanem adatkezelő, továbbá a jogviszony megszűnését követő elszámolási jogviszony nem terjed ki az általa kezelt személyes adatok átadására, különösen nem az ingyenes kiadásra. Ebből következően az alperes védekezése nem érintette a felperes adatkezelésének jogszerűségét.

Pfv.IV.20.839/2021/5.

Az Európai Parlament és Tanács 2019. május 30-i 1049/2001/EK rendeletének hatálya alá tartozó adatigénylés körében a megtagadás jogszerűségének mérlegeléséről az uniós intézmény helyett - a Rendeletben meghatározott célok és szempontok alapján - nem a tagállam közfeladatot ellátó szerve köteles, illetve jogosult dönteni. Ezért, ha közfeladatot ellátó szerv elmulasztja az Infotv. 29. § (2a) bekezdésében előírt konzultációs kötelezettségét, ez a mulasztás nem eredményezi az Infotv. 30. § (5) bekezdésében meghatározott "érdekmérlegelés" alkalmazását.

A felperes igénylése olyan közérdekű adat kiadására vonatkozott, amelyek az EU intézménye állított elő, az alperes (adatkezelő) az 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 29. § (2a) és a rendelet 5. cikke alapján nem kereste meg az Európai Unió érintett intézményét, a Bizottságot.

Az Infotv. 31. § (2) bekezdése értelmében a megtagadás jogszerűségét és a megtagadás indokait az adatkezelőnek kell bizonyítania. Az Alkotmánybíróság a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog korlátozását érintően levezette, hogy az olyan szabályok, amelyek diszkrecionális jogkört adnak az adatkezelő szervnek a közérdekű adatokhoz való hozzáférés megtagadására, önmagukban alapjogsértők {21/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [41]}. Ez a feltétel azonban a felperes által kiadni kért adatok (a Bizottság által előállított adatok) vonatkozásában azért nem merül fel, mert az uniós intézmények irataihoz való hozzáférésre a 1049/2001/EK rendelet (a továbbiakban: Rendelet) szabályait kell alkalmazni, az Infotv. 29.§ (2a) bekezdése a Rendelet 5. cikkében meghatározott kötelezettség teljesítésének a közérdekűadat-igénylés keretébe illeszkedő részletszabályairól rendelkezik, azt egészíti ki.

A Rendelet az (1) preambulumbekzdésének megfelelően az uniós jogalkotónak az EUSZ 1. cikk második albekezdésében kifejezett szándékának kereteibe illeszkedik, amely rendelkezés új szakaszt kíván jelenteni az Európa népei közötti egyre szorosabb egység létrehozásának folyamatában, amelyben a döntéseket a lehető legnyilvánosabban és az állampolgárokhoz a lehető legközelebb eső szinten hozzák meg (2018. szeptember 4-i ClientEarth kontra Bizottság ítélet, C-57/16 P, EU:C:2018:660, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Rendelet 4. cikke kimerítően felsorolja az intézmények dokumentumaihoz való hozzáférési jog alóli kivételeket, amelyek alapján az intézmények megtagadhatják a dokumentumokhoz való hozzáférést, mégpedig annak elkerülése érdekében, hogy a hozzáférhetővé tétel a 4. cikk által védett valamely érdeket sértse (lásd ebben az értelemben: 2013. november 28-i Jurašinović kontra Tanács ítélet, C-576/12 P, EU:C:2013:777, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

A Kúria nem értett egyet azzal a felülvizsgálati állásponttal, hogy a Rendelet 5. cikke és az Infotv. 30. § (5) bekezdése oly módon értelmezhető, hogy a Rendelet hatálya alá tartozó adatigénylés körében a megtagadás jogszerűségének mérlegeléséről az uniós intézmény helyett – a Rendeletben meghatározott célok és szempontok alapján – a tagállam közfeladatot ellátó szerve köteles, illetve jogosult dönteni. A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy bár az alperes megszegte az Infotv. 29. § (2a) bekezdésében előírt törvényi kötelezettségét, a konzultáció elmaradása nem eredményezi az Infotv. 30. § (5) bekezdésében meghatározott „érdekmérlegelés” alkalmazását. A Kúria nem kíván eltérni attól, a jogértelmezésétől (Pfv.IV.20.948/2020/6., Pfv.IV.20.867/2019/6., Pfv.IV.20.448/2018/6.), hogy az Infotv. 30. § (5) bekezdése a felperes adatigénylésére azért nem alkalmazható, mert az adatok kiadhatóságáról a Bizottság és nem az alperes jogosult dönteni a Rendelet 6. cikke szerinti eljárásban. A Rendelet 5. cikke is lehetőségként és nem kötelezettségként írja elő a tagállami szerv számára a kérelem átirányítását.

Pfv.VI.20.862/2021/10.

Az eredeti gazdagodás növekményeként elérhető és a gazdagodónál meglévő hasznoknak akkor van jelentősége, ha a gazdagodó a nála természetben még meglévő eredeti gazdagodás birtokában van, minél fogva helyzetére a jogalap nélküli birtoklás szabályai vonatkoznak.

Az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 2013. július 1-jével módosult kamatszabályai sem térítették el a feleknek a törvényes késedelmi kamat felől vizsgált helyzetét: a 2013. évi XXXIV. törvény ugyanis az uniós jognak (a hatályon kívül helyezett 2000/35/EK irányelvet felváltó 2011/7/EU irányelvnek) való megfelelés érdekében úgy változtatta meg az rPtk. 301. §-ban és a 301/A. §-ban írt szabályait a perben releváns körben, hogy a 301/A. § speciális rendelkezését – a jegybanki alapkamat megemelt, a továbbiakban nyolc százalékponttal növelt összegében meghatározott kamat szabályával – gazdálkodó szervezetek kötözött egyedül a szerződéses kapcsolatra hagyta meg; mégpedig a törvény indoklásából kitűnően az irányelvben előírt felmenő rendszert követve, a későbbiekben kötött szerződésekre. Figyelemmel a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 15. §-ára is, az rPtk.-t módosító 2013. évi XXXIV. törvény átmeneti rendelkezése hiányában, a gazdálkodó szervezetek egymás között az rPtk. vizsgált módosítását követően, a megelőzően létrejött – akár szerződéses, akár szerződésen kívüli – jogviszonyukból eredő követeléseik után az rPtk. 301. § (1) bekezdésében írt kamatmértékben támaszthattak egymással szemben törvényes mértékű késedelmikamat-igényt.

Pfv.VIII.21.139/2021/4.

I. A bonyolult szerződési konstrukció mögötti pénzügytechnikai műveletek és közgazdasági elméletek feltárása nem eleme a szerződés létrejöttének.

II. Önmagában a deviza alapú szerződések megkötése nem valósítja meg a hitelintézetek részéről a joggal való visszaélést, tekintettel arra, hogy a pénzügyi intézmények nem láthatták előre a jövőbeni árfolyamváltozások irányát és mértékét.

III. Nem tekinthető egyoldalú szerződésmódosításnak, így önmagában nem tisztességtelen, ha a pénzügyi intézmény a szerződés megkötésekor előre meghatározott időszakra adott kamatkedvezményt

megszüntetve a kedvezményes időszak lejártát követően a kamatot egyoldalúan a szerződésben meghatározott mértékre emeli.

I. A szerződés megfelel a 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés a) pontjának, mivel konkrétan és egyértelműen rögzíti a szerződés tárgyát, a kölcsön kirovó pénznemben meghatározott összegét. Megfelel ugyanis a 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 523. § (1) bekezdésének, ha a szerződésben a kölcsönt devizában határozzák meg, és a szerződés egyéb rendelkezései szerint azt a szerződésben meghatározott időpontban, a szerződésben meghatározott devizaárfolyamon kell átszámítani forintra, mely forintösszeget folyósít ténylegesen a pénzügyi intézmény; az adósnak pedig a kölcsönadott devizának megfelelő, a szerződésben meghatározott devizaárfolyamon átszámított forintösszeget és annak járulékait kell visszafizetnie az egyes törlesztési időpontokban [6/2013. Polgári jogegységi határozat III/2. a) pont]. A Kúria a szerződés érvényességét a kölcsön összegének és a törlesztőrészek összegének meghatározottsága szempontjából az 1/2016. Polgári jogegységi határozatban is vizsgálta, éppen a joggyakorlatban mutatkozó ellentmondások feloldása érdekében. A perbeli szerződéses konstrukció az itt kifejtetteknek is megfelel: rögzíti a kölcsön összegét a kirovó pénznemben meghatározva, és a szerződés részét képező Hirdetményben (4. oldal) akként rendelkezik, hogy az alkalmazott folyósítási árfolyam a folyósítás napján érvényes számlakonverziós devizavételi árfolyam. Ennek alapján az átlagos fogyasztó számára is egyszerű matematikai művelettel (szorzással) megállapítható volt a folyósítás napján a folyósítandó kölcsön forintösszege. A szerződés tárgyának ilyen módon történt meghatározása a 93/13 EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdésének és 5. cikkének is megfelel [C-126/17. alatti ítélet].

II. A 6/2021. Polgári jogegységi határozat a 93/13 EGK Irányelv, a 2008/48/EK irányelv és az Európai Unió Bírósága irányadó döntéseire is figyelemmel kimondta, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján csak akkor semmis, ha az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót egyáltalán nem tartalmazza. A valósnál alacsonyabb mértékű THM megjelölése egyéb jogkövetkezmények alkalmazására ad lehetőséget, a valósnál magasabb mérték esetén a pénzügyi intézmény kerülhet hátrányos helyzetbe, ami a fogyasztó érdekében előírt jogkövetkezmény levonásának nem lehet alapja. Ennek megfelelően jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős ítélet, hogy a szerződés ez okból sem érvénytelen.

III. A felperesek megalapozatlanul állították a Vht. 23/C. § rendelkezéseinek sérelmét is. A kölcsönszerződéstől elkülönülő, önálló kötelezettséget keletkeztető egyoldalú nyilatkozat; az alapjául szolgáló kölcsönszerződésbe foglalt kötelezettségek elismerését jelenti (Kúria Pfv.I.20.431/2021/5.). A kölcsönszerződést nem kell egyetlen dokumentumba foglalni (Európai Unió Bírósága C-42/15. számú ítélet), az üzletszabályzat, hirdetmény rendelkezéseit sem szükséges azok teljes terjedelmében a közjegyzői okiratba foglalni, a közvetlen végrehajtás feltételei ennek hiányában is fennállnak. A követelés összegét (a kölcsönösszeget kirovó pénznemben meghatározva) a felperesek közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozata rögzíti, a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott, a szerződés felmondása esetén az adósok végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozatával jogosult megjelölni, függetlenül attól, hogy a szerződés úgynevezett ténytanúsítványra vonatkozó rendelkezést rögzít-e (EBH2018.G.1.). Az egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adósok tartozásának már lejárt részleteire további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. A végrehajtási záradék kiállítása során nem vizsgálható a tartozás tényleges összege, megalapozatlanul hivatkoztak ezért arra a felperesek, hogy a végrehajtási záradék kiállításához közjegyzői okiratnak kellene tanúsítania a tartozás azon időpontban fennálló összegét is.

Pfv.VIII.21.143/2021/6.

I. Önmagában az a körülmény, hogy a hitelezők a felmondást nem a kölcsönszerződés meghatározott rendelkezésére, hanem az 1959. évi Ptk. 525.§ (1) bekezdés e) pontjára alapították, nem minősül jogszabály megkerülésének és nem teszi a felmondást érvénytelenné.

II. Azt, hogy a kölcsönszerződésben a kezelési költségre vonatkozó kikötés tisztességtelen-e, a bíróságnak erre irányuló kereseti kérelem nélkül, hivatalból nem kell megvizsgálnia.

A felperesek mindenekelőtt azt sérelmezték, hogy az eljáró bíróságok nem bíralták el a kezelési költségre vonatkozó kikötés érvénytelenségére alapított keresetüket. E kikötés érvénytelenségére azonban a felperesek a per során nem hivatkoztak, így erre az érdemi döntésnek nem kellett kiterjednie. Azt, hogy ez a kikötés tisztességtelen-e, a per során erre irányuló kereseti kérelem nélkül, azaz hivatalból sem kellett megvizsgálni. Az Európai Unió Bírósága C-621/17. számú ítélete szerint (ECLI:EU:C:2019:820) ugyanis a kezelési költségre vonatkozó szerződési feltétel, amely nem teszi lehetővé az e költség ellenében nyújtott konkrét szolgáltatások egyértelmű azonosítását, a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára a jóhiszeműség követelményével ellentétben. Ezért az eljáró bíróságoknak nem állt a rendelkezésükre olyan adat, amelyből az következett volna, hogy a kezelési költséggel kapcsolatos kikötés tisztességtelen, így – az Európai Unió Bírósága C-511/17. szám alatt meghozott ítéletének megfelelően (ECLI:EU:C:2020:188) – e körben nem kellett hivatalból vizsgálniuk.

Pkk.III.24.896/2021/2. szám

Az európai fizetési meghagyás esetén az azt kibocsátó közjegyző rendelkezik hatáskörrel az ideiglenes biztosítási intézkedés meghozatalára.

A közjegyző európai fizetési meghagyást bocsátott ki az adóssal szemben, melyet az 1896/2006/EK rendelet (a továbbiakban: Fmh. rendelet) vonatkozó szabályainak megfelelően végrehajthatónak nyilvánított.

A 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmhtv.) 59. § (1) bekezdésének első mondata szerint az Fmh. rendeletben meghatározott európai fizetési meghagyás kibocsátására a közjegyző rendelkezik hatáskörrel. Az Fmh. rendelet 5. cikk 3. pontja értelmében a tagállamban az európai fizetési meghagyás kibocsátására hatáskörrel rendelkező közjegyző eljárása a bíróság eljárásával azonos hatályú. Az említett 5. cikkben foglalt fogalom meghatározás szerint ugyanis bíróság alatt bármely hatóságot érteni kell, amely a tagállamban az európai fizetési meghagyás vagy bármely más ahhoz kapcsolódó ügy tekintetében hatáskörrel rendelkezik.

Az Fmh. rendelet preambuluma (27) bekezdése szerint az európai fizetési meghagyás végrehajtását szolgáló eljárásokra – a rendelet rendelkezéseinek sérelme nélkül – továbbra is a nemzeti jog alkalmazandó. Az Fmh. rendelet 21. cikk (1) bekezdése egyértelműen rámutat arra, hogy a végrehajthatóvá vált európai fizetési meghagyást ugyanolyan feltételek mellett kell végrehajtani, mint a végrehajtás szerinti tagállamban kibocsátott végrehajtható határozatokat.

Mindezek alapján az állapítható meg, hogy az Fmh. rendelet helyes értelmezése szerint a magyar közjegyző által kibocsátott európai fizetési meghagyás végrehajtására – az Fmh. rendelet rendelkezéseinek sérelme nélkül – a magyar végrehajtásra vonatkozó jogszabályok az irányadóak.

Az Fmhtv. 59. § (1) bekezdésének második mondata szerint, ha az Fmh. rendelet eltérően nem rendelkezik, az európai fizetési meghagyásos eljárásra megfelelően alkalmazni kell e törvény szabályait.

Az Fmhtv. 59. § (9) bekezdése alapján az európai fizetési meghagyás végrehajtásának magyar közjegyző általi elrendelése iránti eljárásra e törvénynek a végrehajtás elrendelésére vonatkozó, 51-55. §-iában foglalt szabályait kell alkalmazni. Azok közül az Fmhtv. 52. § (2) bekezdése értelmében a végrehajtás elrendelésére a fizetési meghagyást kibocsátó közjegyző jogosult.

Mindezek alapján helytállóan állapította meg a járásbíróság, hogy az európai fizetési meghagyás esetén az ideiglenes biztosítási intézkedés elrendelésére a közjegyző jogosult.

A kifejtettekkel összhangban rendelkezik az 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 16. § i) pontja, amely szerint az európai fizetési meghagyást kibocsátó közjegyző állítja ki a végrehajtási lapot; a végrehajtás elrendelésére a 31/E. § (1) és (2) bekezdése értelmében a közjegyző rendelkezik hatáskörrel, eljárása pedig a bíróság eljárásával azonos hatályú.

A Vht. 185. § a) pontja alapján, ha a követelés teljesítése érdekében a 13. § alapján végrehajtható okiratot

még nem lehet kiállítani, a végrehajtást kérő azonban valószínűsítette, hogy a követelés későbbi kielégítése veszélyben van, a végrehajtást kérő kérelmére a bíróság biztosítási intézkedésként elrendeli a pénzkövetelés biztosítását.

A Vht. 186. § (2) bekezdése alapján a biztosítási intézkedést az a bíróság rendeli el, amely a határozat alapján – a megfelelő feltételek esetén – a végrehajtási lap kiállítására jogosult lenne. Tekintettel arra, hogy a Vht. 31/E. § (1) bekezdés alapján a bíróság eljárása alatt a közjegyzőt is érteni kell, a biztosítási intézkedés megtételére, az adott esetben az ideiglenes számlázárolás elrendelésére a közjegyző jogosult.

A 655/2014/EU rendelet (a továbbiakban: Számlázárolási rendelet) 5. cikk b) pontjának értelmében számlázárolási végzés iránt azt követően folyamodhat a hitelező, hogy valamely tagállamban olyan bírósági határozathoz vagy közokirathoz jutott, amelynek értelmében az adós köteles megfizetni a hitelező követelését. Az 5. cikk b) pontjában foglalt közokirat alatt pedig a 4. cikk 8. pontjában írt fogalommeghatározás alapján az európai fizetési meghagyás is értendő.

A járásbíróság a fenti végrehajtási szabályok értelmezésével helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a közjegyző rendelkezik hatáskörrel az ideiglenes számlázárolást elrendelő európai végzés meghozatalára.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VI.30.021/2021/10.

A felperesek részéről a devizaalapú kölcsönszerződést megelőzően átvett kockázatfeltáró nyilatkozat és a kölcsönszerződés vonatkozó rendelkezései alapján világosan kitűnt az árfolyamkockázat mibenléte, összefüggései és korlátlan viselése is.

A 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: DH3 tv.) rendelkezéseinek nem tulajdonítható az a joghatás, hogy a törvénnyel elrendelt forintra átváltás megszüntette a fogyasztó fizetési kötelezettségére vonatkozó további szerződéses feltételek – idetartozóan az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés – érvénytelensége vizsgálatának lehetőségét az érvénytelenség jogkövetkezményeire kiterjedően. A DH3. tv. 1. § (1) bekezdés a) és b) pontjából, 2. § (1) bekezdés j) pontjából, 3. § (1), (3) és (4) bekezdéséből, 10. §-ából, 15. §-ából egyértelműen kitűnően, a törvény a jövőre nézve rendelkezett a hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződésekkel kapcsolatban, illetve a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 tv.) szerint érvénytelen szerződési feltételekkel összefüggésben [DH1 tv. 3. § (1) bekezdés, 4. § (1) és (2) bekezdés], a DH1 tv.-ben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) alapján teljesített elszámolás eredményeként kimutatott és még fennálló tartozás tekintetében a meg nem szűnt szerződések törvény erejénél fogva bekövetkező módosulásáról és a DH2. tv. alapján kimutatott tartozás adott devizaárfolyamon forintkövetelésre való átváltásáról. A DH3 tv. a fogyasztói kölcsönszerződésekben eredő követelések közül a DH1 és DH2 tv.-ekkel rendezett két tisztességtelen szerződési feltétel elhagyásával, a pénzügyi intézmények számára előírt elszámolás eredményeként kimutatott tartozás – ideértve a még meg nem szűnt szerződésekben eredő törlesztőrészlet-fizetési kötelezettség – árfolyamkockázatnak kitettséget szüntette meg a jövőre nézve, a megjelölt fordulónappal. A törvény tehát a fogyasztókat terhelő árfolyamkockázatot a hatálya alá tartozó szerződések tekintetében az elszámoláshoz igazított fordulónap szerinti hatállyal a jövőre nézve szüntette meg, nem küszöbölte viszont ki a szerződéskötés és a törvényben meghatározott fordulónap között eltelt időben jelentkező árfolyamváltozás hatását.

A DH3 tv. a hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződések megkötésének időpontjára visszamenőleg nem rendezte az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó – esetleg – érvénytelen szerződéses kikötések joghatását, mindez a jogszabálynak nem volt célja, szabályaiból közvetve sem vezethető le az előzőektől ellentétes tartalom. A DH3 tv. – DH1 és DH2 tv.-nyel kifejezetten összekapcsolt, a részletszabályokban is következetesen érvényesülő – tárgyi hatálya nem terjed ki, nem érinti tehát az adott fogyasztói

kölcsönszerződések egyéb érvénytelen kikötéseiből fakadó követelések érvényesíthetőségét, nem zárja ki – a forintra átváltás, illetve a kamatszabály alkalmazásának mellőzésére irányuló bejelentés elmaradása esetére sem – az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés érvénytelenségére alapított igény bíróság előtti érvényesítését és annak érdemi vizsgálatát. A jogalkotó előzőeknek megfelelő szándéka kitűnik a DH3 tv. -nek a 2015. évi CXLV. törvény 29. §-ával beiktatott 15/A. §-ában a fogyasztói kölcsönszerződések érvénytelenségének megállapítására és az érvénytelenség jogkövetkezményei alkalmazására kezdeményezett peres eljárásokkal szemben kifejezett elvárásból, iránymutatásból is.

Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses kikötés tisztességtelensége mindezekre figyelemmel érdemben vizsgálható volt a perben a kereset alapján, ahogy azt az első- és másodfokon eljáró bíróságok mindegyike, eltérő jogi következtetéssel, de meg is tette. A Kúria az ügyben eljáró bíróságok közül – a későbbiekben kifejtettek szerint – a törvényszék jogi álláspontjával értett egyet.

Elsőként azt hangsúlyozza, hogy a felperesek az árfolyamkockázattal összefüggésben részükre adott külön írásbeli tájékoztatót – a „Tájékoztató a devizahitel kockázatairól” elnevezésű okiratot (a továbbiakban: kockázatfeltáró nyilatkozat) – az elsőfokú eljárásban véglegesített nyilatkozatuk szerint, nem vitatottan a szerződéskötést megelőzően, 2008. március 10-én megkapták (120.G.41.789/2016/10. tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal utolsó bekezdés). Kiemeli továbbá, hogy az I. rendű alperes által alkalmazott kockázatfeltáró nyilatkozatot a Kúria az előtte Gfv.VII.30.436/2019. ügyszámon indult eljárásban – a Fővárosi Ítéltábla felülvizsgálati eljárásban egyéb okból hivatkozott 5.Pf.21.149/2018/10/II. számú ítéletének felülbírálata során – korábban már érdemben vizsgálta, jogi álláspontját továbbra is, ebben az ügyben is irányadónak tekinti, az alábbiakban részletezettek szerint.

Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpeni és automatikus következmény, a deviza alapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE jogegységi határozat III. 2.a) pontjához tartozó indokolás, Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítélet]. A kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés – egészének – érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [1/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolás].

Az árfolyamkockázat mibenlétét szabályozó szerződési feltételek átláthatóságával kapcsolatban felállított követelményrendszert maga a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv), az irányelvet a hazai jogba átültető szabályozás, valamint az Európai Unió Bíróságának a fogyasztói irányelvet kötelező jelleggel értelmező ítéletei adják meg, miként azokat a Kúria is értékelte és figyelembe vette vonatkozó jogegységi döntése meghozatalakor (2/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolás).

A C-26/13. számon indult előzetes döntéshozatali eljárásban – amelyet az alapügyben vizsgált deviza alapú szerződésben kikötött árfolyamrész, vagyis a folyósításra előírt vételi típusú árfolyammal szemben a törlesztőrészletek kiszámítására az adott deviza eladási árfolyama alkalmazását lehetővé tevő szerződéses feltétel tett indokolttá – a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezésével úgy foglalt állást az Európai Unió Bírósága, hogy az adott alapügyben szereplőhöz hasonló szerződési feltétel esetén a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye alatt nem kizárólag az érintett feltétel nyelvtani szempontú érthetőségét kell érteni a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átlátható jelleggel fel kell tüntetnie az érintett feltételben meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működését, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelnie a számára ebből eredő gazdasági következményeket.

Az Európai Unió Bírósága az előzőekben hivatkozott ítéletében a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésével összefüggésben a világos és érthető megfogalmazás szempontrendszerébe tartozóként generális jelleggel határozta meg az alaki és nyelvtani érthetőség teljesülését, továbbá ezen felül a fogyasztó megalapozott döntéséhez olyan egyértelmű és érthető kritériumok megadását, amelyekből a fogyasztó előre láthatja a kikötés eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket. Szintén általánosan megfogalmazott követelményként jelenik meg az Európai Unió Bírósága ítéletében

az az elvárás, hogy a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani a szerződés valamennyi feltételének, továbbá a szerződéskötés következményeinek megismerhetőségére. A felállított szempontrendszer alkalmazása során a fogyasztó alatt nem a konkrét fogyasztó értendő, hanem az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó. Az Európai Unió Bírósága ítéletének az a része, amely meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működése, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítása és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszony bemutatásának elvárására vonatkozik, a konkrét előzetes döntéshozatali eljárás alapját jelentő szerződéses feltételre specializált megállapítás, abból következően, hogy az eljárásban vizsgált különmű árfolyamok kikötése – a szerződéses feltétel természetéből adódóan – feltételez és magában hordoz egy szükségszerű számítási műveletet.

A Kúria a C-26/13. számú ítélet kihirdetése után, annak iránymutató megállapításai figyelembevételével hozta meg a 2/2014. PJE jogegységi határozatát, a 6/2013. PJE jogegységi határozattal addig el nem döntött jogkérdésekről. Idetartozott egyebek mellett a devizaalapú kölcsönszerződésekben az árfolyamkockázat korlátlan viselésére vonatkozó kikötés megítélése is.

A 2/2014. PJE jogegységi határozat értelmében a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság elvéből következően a vizsgált szerződéses feltétel tekintetében a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, árfolyamkockázat esetén azt, hogy a jövedelme szerinti pénznem leértékelődésével annak hatása a fizetési kötelezettségére korlátlan. Az általános szerződési feltételekben szereplő, az árfolyamkockázat mibenlétére, tartalmára, viselésére vonatkozó kikötés akkor világos és érthető, ha az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára felismerhető, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának felső határa nincs [2/2014. PJE jogegységi határozat III/1. pontjához tartozó indokolás]. Kitűnik a jogegységi döntés indokolásából az is, hogy az árfolyamkockázat várható alakulásának, realitásának megjelölése nem elvárás a fogyasztó felé teljesítendő tájékoztatással szemben. Ez utóbbi körbe tartozó többletinformációknak – így a fogyasztó által viselendő árfolyamkockázat nem valós vagy korlátozott jellegére közölt adatnak – csupán a szerződés egyértelmű megfogalmazásával, illetve a megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozattal szemben, a bennük foglalt tájékoztatást lerontó hatás tulajdonítható.

Mindezeket követően hozta meg az Európai Unió Bírósága a C-51/17. számú ítéletét, amelyben kifejezetten az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses feltétellel összefüggésben értelmezte a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdését. Kimondta, hogy a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának követelménye ahhoz, hogy a fogyasztók tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. A pénzügyi intézmények feladatába tartozó tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészekre gyakorolt hatására. Mindezek közelebbről annyit jelentenek, hogy a kölcsönfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia egyrészt arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották; másrészt fel kell hívnia a banknak a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra; végül pedig a fogyasztó számára tényleges lehetőséget kell biztosítani az összes szerződéses feltétel megismerésére.

Az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötések tisztességtelenségének megítéléséhez azonban nem csupán a megkötött kölcsönszerződés vonatkozó szabályozásának, hanem a felek szerződéskötését megelőző valamennyi idetartozó tájékoztatásnak is jelentősége van.

A felperesek 2008. március 10-én, tehát egy hónappal a kölcsönszerződés aláírását megelőzően külön írásbeli tájékoztatást kaptak a devizaalapú kölcsönszerződések speciális kockázatairól. A felperesek az ekkor tett írásbeli nyilatkozatukban el is ismerték "A devizahitel kockázatairól" szülő nyomtatvány átvételét, kijelentve, hogy annak tartalmát megismerték és tudomásul vették, nyilatkoztak egyúttal, hogy megismerték az I. rendű alperes jogelődje által alkalmazott, a devizahitel árfolyamkockázatát csökkentő törlesztési módot is. Ennek az írásbeli nyilatkozatnak a valóságtartalmát a felperesek a per során nem vonták kétségbe. Az I. rendű alperes az elsőfokú eljárás során becsatolta azt a 2007. január 1-jei keltezésű, Tájékoztató a devizahitel kockázatairól elnevezésű okiratot, amelyet állítása szerint jogelődje a felperesek részére az előzőek szerint átadott. A felperesek nem tagadták, sőt kifejezetten elismerték, hogy megkapták az I. rendű alperes által csatolt tájékoztatót (azt tartalmi megfelelőségén keresztül támadták), nem tettek a perben olyan állítást sem, hogy a részükre ténylegesen adott előzetes írásbeli tájékoztatóban más tartalmú tájékoztatás szerepelt volna az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatban, mint ami a 2007. január 1-jei keltezésű okiratban szerepel.

E peradatok alapján az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre – amelyet ebben a részében az ügyben másodfokon eljáró bíróság is elfogadott és irányadónak tekintett döntése során –, hogy a felperesek megállapíthatóan megkapták 2008. március 10-én az I. rendű alperes által teljes terjedelmében becsatolt 2007. január 1-jei keltezésű, a devizahitel kockázatairól szóló tájékoztatót kapták meg az I. rendű alperes jogelődjétől. Az irat bevezető részre és azt követően további hét, címszóval megnevezett bekezdésre terjedő tartalmát – a tényállási részben ismertetettek szerint – az elsőfokú bíróság értékelte megfelelően; a tájékoztató nem volt az ítélet táblá határozatában kiemelt és általa így vizsgált egyetlen bekezdésre korlátozható. A vizsgált irat elsőként kitért a „devizahitel” fogalmára és lényegi jellemzőire – miként azt egyebekben a felek szerződésének részévé vált üzletszabályzat 15.1. pontja is tartalmazta –, feltárta a deviza alapú kölcsön természetéből következő árfolyamkockázat lényegét, mibenlétét is.

Az átvett írásbeli tájékoztató és a kölcsönszerződés általános részének II.6.7. pontjában foglalt rendelkezése alapján a felperesek számára világosnak kellett lennie, hogy a deviza alapú kölcsönszerződéshez árfolyamkockázat kapcsolódik, a felvett kölcsön visszafizetendő forintösszege és a havi törlesztőrészek összege a CHF és a HUF egymáshoz viszonyított árfolyamának alakulásától függően változhat, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben nekik kell viselniük, így a deviza alapú kölcsön felvétele fokozott kockázattal jár. A Kúria egyetért az elsőfokú bíróság következtetésével, ez a korlátlan árfolyamkockázat viselésére vonatkozóan a felperesek részére írásban nyújtott tájékoztatás teljesítette a világos és érthető megfogalmazás, az átláthatóság követelményét.

Sem a kölcsönszerződésben, sem az előzetesen átadott írásbeli tájékoztatóban nem szerepel korlátozás az árfolyamkockázat felperesek számára hátrányos következményeire vonatkozóan. A kockázatteltérő nyilatkozat az elszámoló árfolyamra vonatkozó részében sem bagatellizálta vagy minimalizálta a fogyasztókat terhelő árfolyamkockázatot: az irat a vonatkozó részében az árfolyamkockázat futamidő alatti kezelésének szabályozását tette világossá; az árfolyamváltozásnak a fogyasztó fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását és mikénti elszámolását mutatta be, mégpedig úgy, hogy kétségtelenül kitért belőle, azt a fogyasztónak meg kell fizetnie.

Egyebekben a felek az írásba foglalt szerződésben sem korlátozták a felpereseknek az árfolyamkockázat számukra hátrányos következményeiből eredő terheit. Éppen ellenkezőleg, miként arra a felülvizsgálati kérelem helytállóan hivatkozott – amelyet ebben a részében a felperesek sem vitattak, korábban maguk is kiemelték (fellebbezés 4. oldal) –, a kölcsönszerződés világosan rögzítette azt is, hogy a kölcsön igénybevételével együttjáró, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben a felperesek viselik (II.6.7. pont).

A per adatai alapján nem állapítható meg az sem, hogy a felperesek részére az árfolyamkockázattal kapcsolatban adott írásbeli tájékoztatás tartalmát az I. rendű alperes jogelődje szerződéskötéskor eljáró munkatársai által közölt valamely szóbeli tájékoztatás lerontotta volna, az árfolyamkockázat lehetséges hatásait, következményeit további tájékoztatással elbagatellizálták volna, és így a felperesek megalapozottan arra a következtetésre juthattak volna, hogy a kölcsönszerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat a részükre adott írásbeli tájékoztatással ellentétben nem valós vagy következményei esetlegesen csekély mértékűek, illetőleg őket nem vagy nem teljes mértékben terhelik.

A keresettel támadott főszoigáltatást megállapító szerződéses kikötés tisztességtelensége mindezekre figyelemmel – az elsőfokú bíróság helyes következtetésének megfelelően – nem volt megállapítható.

Gfv.VI.30.032/2021/6.

Megalapozott az álképviselet miatt a kölcsönszerződés létre nem jöttére alapított kereset elutasítása a képviselt utólag tett jóváhagyására tekintettel, amelyet kifejezett a kölcsön folyósítása is.

I. A Kúria a jelen felülvizsgálati eljárásban érdemben vizsgálható jogszabálysértések körére is tekintettel nem találta indokoltnak, ezért mellőzte a felülvizsgálati eljárás felfüggesztését és előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését a felülvizsgálati kérelemben megjelölt uniós jogszabálynak a devizaalapú kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó általános, illetve egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételei tisztességtelenségének hivatalbóli észlelése tekintetében. A felperes indítványában megjelölt kérdések döntő része ugyanis nem tartozott a felülvizsgálati kérelemben megjelölt és érdemben vizsgálható jogszabálysértésekre, egyebekben pedig az Európai Unió Bírósága a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) 4. cikk (1) bekezdésének és 6. cikk (1) bekezdésének értelmezésével jelen ügyben is irányadó jelleggel, állást foglalt már a szerződési feltételek tisztességtelenségének hivatalból történő észleléséről (C-511/17. számú ügy). Az indítvány tekintetében tehát az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 155/A. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott feltételek nem teljesültek. Az Európai Unió Bírósága előtt C-932/19. számon kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárás pedig a felülvizsgálati kérelem benyújtását követően, 2021. szeptember 2-án befejeződött, amivel megszűnt a felülvizsgálati eljárás felfüggesztésének lehetősége a megjelölt előzetes döntéshozatali eljárás okán [rPp. 152. § (2) bekezdés, 3/2005. (XI. 14.) PK-KK vélemény].

II. Az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltétel érvénytelenségének vizsgálatát a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) 37. §-ából következően – a kereseti kérelem tartalmi fogyatékosága miatt – tekintette kizártnak az ügyben másodfokon eljáró bíróság, amellyel szemben a felülvizsgálati kérelem a bíróságokat hivatalból terhelő vizsgálat kötelező jellegén és egyben szükségességén alapult ahhoz, hogy a felperes a vonatkozó keresetét megfelelő tartalommal előterjesztesse.

Jelen ügyben a felperes másodlagos keresete kifejezetten az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses feltételek tisztességtelenségén alapult és a szerződés ebből következő érvénytelenségének megállapítására irányult. Ezáltal a pernek a fél kérelme és hivatkozása folytán tárgyává vált kérdésben [rPp. 3. § (1) és (2) bekezdés] nem merült fel a bíróság hivatalbóli fellépésének és vizsgálatának szükségessége a felülvizsgálati kérelemben előadottak szerint, a fél hiányzó perjogi aktusa megtételéhez. Ezen túlmenően a semmisségi ok hivatalból történő észlelése kapcsán követendő eljárásnak az 1/2005. (VI. 15.) PK véleményben, majd a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4. pontjában megadott iránymutatásából, illetve a fogyasztói irányelv rendelkezéseiből sem vezethető le a felperes érvelésének megfelelő elvárás, miként utóbbi az Európai Unió Bírósága a C-511/17. számú ügyben hozott ítéletében értelmezte. A felperes érdemi nyilatkozatának megtétele és anyagi jogi jogszabályban biztosított alanyi jogának keresettel történő érvényesítése nem függött a keresetével már azonosított érvénytelenségi ok bíróság általi észlelésétől. Abból pedig, hogy a bíróság a jogvita felperes által meghatározott tárgyhöz kapcsolódóan a keresettel összefüggésben esetleg további feltételeket is meg kell vizsgálgjon a fogyasztó által megjelölt és tisztességtelenségnek állított szerződési feltételek vizsgálata során, ha azok kapcsolódnak a jogvita felek által meghatározott tárgyhöz, és rendelkezésére állnak az ehhez szükséges jogi és ténybeli elemek, szintén nem következik a felperes felülvizsgálati kérelmében megjelenő értelmezés, vagyis az, hogy a bíróságnak a per folyamán előzetesen érdemben kellene állást foglalnia a keresettel támadott szerződési feltétel tisztességtelenségéről, lényegében a kereset jogalapjának fennállásáról.

Mindebből következően az ügyben eljáró ítéletábrla a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértés nélkül alkalmazta a DH2 tv. 37. §-át, amelynek előírása félreérthetetlen abban a részében is, ami az igényérvényesítő félhez telepíti az általa állított érvénytelenségnek az érvénytelenség jogkövetkezményére kiterjedően kimunkált előterjesztését. A felperes mulasztásának törvényben meghatározott jogkövetkezménye, ahogy azt a jogerős ítélet ugyancsak helytállóan emelte ki, hogy a

hiányos érvénytelenségi kereset érdemben nem volt elbírálható, úgy kellett tekinteni, hogy azt a felperes nem tartja fenn.

Gfv.VI.30.291/2021/6.

Meghatározottnak minősül a devizaalapú kölcsönszerződésben a kölcsön összege, ha a szerződés a forintösszeg feltüntetése mellett a folyósítandó kölcsönösszeg devizában történő megállapításához tartalmazza az átszámításra irányadó időpontot és a vonatkozó árfolyamot. Meghatározottá teszi a törlesztőrészleteket, ha azok a szerződés rendelkezései alapján számíthatók. Nem vizsgálható érdemben a felülvizsgálati eljárásban az árfolyamkockázat mibenlétét és viselését szabályozó szerződéses feltétel átláthatósága, ha a felülvizsgálati kérelem nem hivatkozik kellő tartalommal az adott kikötés tisztességtelenségére.

I. A Kúria elsőként azt rögzíti, hogy az Európai Unió Bírósága előtt C-609/19. számon kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárás 2021. június 10-én, a C-932/19. számon indult eljárás pedig a felülvizsgálati kérelem benyújtását követően, 2021. szeptember 2-án befejeződött, amivel megszűnt a felülvizsgálati eljárás felfüggesztésének lehetősége a megjelölt előzetes döntéshozatali eljárások okán és szükségtelessé vált a felperesek vonatkozó kérelmének érdemi elbírálása [1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 152. § (2) bekezdés, 3/2005. (XI. 14.) PK-KK vélemény].

II. A C-51/17. számú ügyben hozott ítéletből kitűnően az Európai Unió Bírósága értelmezése szerint nem terjed ki a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) hatálya a kötelező érvényű nemzeti jogszabályi rendelkezéseket tükröző azon feltételekre, amelyek a kölcsönszerződés fogyasztóval történő megkötését követően váltak a szerződés részévé, és amelyek arra irányulnak, hogy a nemzeti bank által meghatározott árfolyamot előírva más szabályt léptessenek a szerződés valamely semmis feltétele helyébe; ugyanakkor az árfolyamkockázatra vonatkozó, az alapeljárásban vizsgálthoz hasonló feltétel e rendelkezés értelmében nincs kizárva az irányelv hatálya alól. A C-932/19. számú ítélet pedig egyértelművé tette, hogy nem ellentétes a fogyasztói irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás – mint a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 tv.) eljárásban vizsgált 3. §-a –, amely a fogyasztóval kötött kölcsönszerződéseket illetően semmisnek nyilvánítja az árfolyamrészre vonatkozó, tisztességtelenségnek tekintett kikötést, és arra kötelezi a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságot, hogy e kikötést a nemzeti jog hivatalos árfolyam alkalmazását előíró rendelkezésével váltsa fel, anélkül hogy e bíróságnak lehetősége lenne az érintett fogyasztó azon kérelmének helyt adni, amely a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányul, még akkor is, ha az említett bíróság is úgy ítéli meg, hogy e szerződés fenntartása ellentétes lenne a fogyasztó érdekeivel, különös tekintettel az árfolyamkockázatra, amely a fogyasztót az említett szerződés egy másik kikötése értelmében továbbra is terheli, feltéve, hogy ugyanez a bíróság az önálló mérlegelési jogkörének gyakorlása keretében és anélkül hogy az e fogyasztó által kifejezett szándék elsőbbséget élvezhetne e mérlegelési jogkörhöz képest, meg tudja állapítani, hogy az e nemzeti jogszabályban így előírt intézkedések megtétele valóban lehetővé teszi azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben az említett fogyasztó e tisztességtelen kikötés hiányában lett volna.

Gfv.VI.30.292/2021/4.

A felek közti kölcsönszerződés a THM-et feltüntette, és a törlesztőrészleteket - az ÁSZF vonatkozó szabályaival együtt - kiszámíthatón meghatározta, miáltal nem volt megállapítható a megjelölt tartalmi elemek megjelölésének elmaradása miatt a semmissége.

I. A Kúria elsőként azt rögzíti, hogy az Európai Unió Bírósága előtt C-609/19. számon kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárás 2021. június 10-én, a C-932/19. számon indult eljárás pedig a felülvizsgálati kérelem benyújtását követően, 2021. szeptember 2-án befejeződött, amivel megszűnt a felülvizsgálati eljárás felfüggesztésének lehetősége a megjelölt előzetes döntéshozatali eljárások okán és szükségtelessé vált a felperesek vonatkozó kérelmének érdemi elbírálása [1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 152. § (2) bekezdés, 3/2005. (XI. 14.) PK-KK vélemény].

II. Az árfolyamkockázat mibenlétét és viselését szabályozó szerződéses feltétel átláthatósága

tekintetében az alperes által a perbelivel azonos tartalommal adott tájékoztató megfelelőségét a Kúria korábban a Gfv.VII.30.372/2020/10. számú ítéletében már vizsgálta. A szerződést megelőző kockázatfeltáró nyilatkozatnak és a megkötött kölcsönszerződés vonatkozó szabályozásának az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (3) bekezdéséből, 209. § (1) és (2) bekezdéséből fakadó együttes jelentősége alapján, együttesen meghatározott tartalmuk értékelésével (2/2014. PJE jogegységi határozat, Európai Unió Bírósága C-186/16.számú ítélete), egyben az árfolyamkockázat mibenlétét szabályozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatban a 93/13/EGK irányelvben (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) és az irányelvet a hazai jogba átültető szabályozásban megjelenő, és az Európai Unió Bíróságának a fogyasztói irányelvet kötelező jelleggel értelmező – a Kúria jogegységi határozataiban is figyelembe vett – ítéleteiben megadott követelményrendszer alkalmazásával [C-26/13., C-51/17., C-186/16., 2/2014. PJE, 6/2013. PJE jogegységi határozatok] megállapította, hogy az alperes által adott tájékoztató teljesítette az alaki, nyelvtani szempontból elvárt érthetőség követelményét, hiszen mind a kockázatfeltáró nyilatkozat, mind pedig a vizsgált szerződéses pont szerkezeti elhelyezéséből és megszövegezéséből adódóan is áttekinthető szerkezetben, egyértelműen azonosítható és értékelésre alkalmas, érthető tartalommal jelent meg a fogyasztó számára. Ezen felül tartalmilag is megfelelt a világos és érthető megfogalmazás követelményének: biztosította a szerződéskötés következményeinek megismerhetőségét.

A felperesek részéről a kölcsönszerződés megkötését megelőzően aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat vizsgálatával megállapítható ugyanis, hogy az irat szemléltető, a forint árfolyamának a szerződésben kikötött devizához képest lehetséges változására részletes és informatív szöveges magyarázatot adott a devizaalapú kölcsönügyletekben rejlő – a forintügyletektől eltérő – kockázatokra. A vizsgált kockázatfeltáró nyilatkozat – a személyi adatok és az irat átvételének rögzítését követően – az első bekezdésben kiemelt helyen, félreérthetetlenül tartalmazta a konstrukcióval járó, a forint/svájci frank árfolyammozgásából adódó veszteség kockázatát. Ezt részletezték a következő megállapítások: a konstrukció kitett a devizaárfolyamok piaci mozgásának; fokozott kockázatot jelent és a felperesek azt vállalják, hogy az általuk kötött szerződés futamideje alatt, a forint/svájci frank árfolyamának kedvezőtlen változásával – a forintnak a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest előálló gyengülésével – a svájci frankban megállapított törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentősen is emelkedhet. Kitért az irat az előzőek további, a felperesek aktuális tőketartozását és további fizetési kötelezettségét érintő következményeként arra is, hogy amennyiben a forint/svájci frank árfolyam kedvezőtlen változása miatt, a felperesek svájci frankban fennálló aktuális kölcsöntartozásának forintban számított összege és a kölcsön biztosítékaul szolgáló ingatlan forintban megállapított fedezeti értéke összevetésével a kettő aránya meghaladja az alperes által elfogadott hitel/fedezet arányt, az alperes tőlük további biztosítékokat követelhet, illetve a kölcsönt forintalapú kölcsönné konvertálhatja. Világosan tartalmazta tehát a vizsgált irat a devizaalapú konstrukcióval járó, a felpereseket érintő és őket a teljes futamidő alatt veszélyeztető kockázatot, ami a forint/svájci frank kedvezőtlen elmozdulásából adódóan nem egyedül az esedékes törlesztőrészlet fizetési kötelezettségükre hathatott ki és emelhetette azt meg akár jelentős mértékben, de aktuális tőketartozásuk alakulása a biztosítékszolgáltatási kötelezettségüket is érinthette.

Megalapozatlanul hivatkoztak a felperesek a vizuális érthetőség sérelmére is. A szövegesen adott tájékoztatás mellett a vizuális ábrázolás követelménye – úgy a hazai ítélkezési gyakorlatban, mint az Európai Unió Bírósága gyakorlatában – nem elemi elvárás a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatás tartalmával szemben: a vizuális szemléltetés lehetősége csak kiegészítő jelleggel és azzal a külön elvárással fogalmazódik meg, hogy ne rontsa le a szövegesen adott tájékoztatás tartalmát.

A felek között megkötött devizaalapú kölcsönszerződés egyértelműen utalt a kirovó és a lerovó pénznem eltérésére: a forintösszegben meghatározott finanszírozási igény alapján svájci frankban meghatározott és nyilvántartott kölcsönösszegre, az ÁSZF 10. pontja alatt a törlesztések pénznemként a forintban történő teljesítésre. A felperesek az árfolyamváltozásokból eredő kockázat jellegét – külön nyilatkozatuk szerint – megértették, a devizában nyilvántartott kölcsön folyósítását erre figyelemmel is kifejezetten kérték a szerződés vizsgált 4. pontjában.

Mindebből következően a felek közti kölcsönszerződés ismertetett kikötései, valamint a szerződéskötés előtt aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat együttesen meghatározott tartalma alapján a felperesek – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül –

nemcsak azt vehették számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismerjék annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségükre gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésüknek nincs felső határa, az korlátlan. A korlátlan árfolyamkockázat viselésére vonatkozóan az alperes részéről nyújtott tájékoztatás teljesítette a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság követelményét, ebből következően nem volt megállapítható a keresettel támadott főszoftártatást megállapító szerződéses kikötés tisztességtelensége [rPtk. 209. §].

III. Az adósok egyoldalú nyilatkozatával szemben megkövetelt alakiság, a közjegyzői okiratba foglalás a feltételeiben könnyített végrehajtás megindításának lehetőségét, a végrehajtási záradékolást hivatott biztosítani az adósok szerződéses kötelezettségvállalása nem teljesítésének esetére. A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010.AB és 1245/B/2011.AB számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztói irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel sem.

A kölcsönkötelelem alanyainak időben jelentősen elváló kötelezettségeire, ebből adódóan a hitelező hosszú távú kitétségére tekintettel a vizsgált kikötés nem értékelhető a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára megállapító szerződéses feltételként, az előírt alakiság és az attól várt joghatás miatt sem. Megállapítható egyebekben az is, hogy a jelzálog fedezete mellett kötött kölcsönszerződés vizsgált szerződéses feltétele – amely nem áll ugyan a jelzálog-hitelintézettről és a jelzáloglevélről szóló 1997. évi XXX. törvény hatálya alatt, de – a jelzálog-hitelezéssel összefüggésben kidolgozott törvényi megoldással (6. §) azonos tartalmú.

A perbeli kölcsönszerződésnek a keresettel támadott 4. pontjában foglalt további kikötése tisztességtelenségét illetően a Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel a tartalmát és a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, az 1996. évi CXII. törvény 206. §-ában, 1994. évi LIII. törvény 21. §-ában, a 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Közjegyzői tv.) 111. § (1) bekezdésében, a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés i) és j) pontjaiban írtakra. A vizsgált szerződéses kikötés nem értékelhető az adós részéről joglemondásként sem, és nem tartalmaz a felek szerződésében olyan vélelmet sem, amelynek értelmében a hitelező az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyítást igénylő tényt egy attól különböző, másik tény bekövetkezésével és igazolásával bizonyíthatná, és így képes lenne elhárítani bizonyítási kötelezettségét a bizonyítást igénylő, döntő tényre nézve. Az rPtk. 207. § (4) bekezdése értelmében az igényérvényesítésről vagy a vitatásról való lemondásnak félreérthetetlennek és határozottnak kell lennie, nincs helye a nyilatkozat kiterjesztő tartalmú értelmezésének (BH1993. 673.).

Mindez azt jelenti, hogy amennyiben az alperes a felek közti szerződésből eredő követelését a felperesekkel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben az rPp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperesek részére, a saját nyilvántartásában rögzített felperesi törlesztésekre figyelemmel mekkora a felperesekkel szemben fennálló követelése. Az alperes erre vonatkozó tényállításai – maga a ténytanúsítvány is – nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapul, vita esetén azonban perben az alperesnek be kell mutatnia a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait, számításait le kell vezetnie. Ha a felperesek mindezeket követően is azt állítják, hogy az alperesi elszámolás nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkoznak, hogy részükről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhetnek. Amennyiben pedig a felperesek azt állítják, hogy túlfizetésük keletkezett és ebből eredően igényt érvényesítenek az alperessel szemben, az alperes nyilvántartásában szereplő – a jogvita eldöntése

szempontjából releváns, bizonyításra szoruló – tényekkel kapcsolatban a bizonyítási szükséghelyzet jogintézménye bírósági gyakorlatban kimunkált elveinek alkalmazása merülhet fel.

A vizsgált kikötés nem befolyásolja a kölcsönszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának feltételeit, tehát nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem. (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.). Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a Közjegyzői tv. 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a ténytanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak. A közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződéses kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné.

A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás pedig az Alkotmánybíróság korábban már jelzett határozatai (1423/B/2010.AB és 1245/B/2011.AB számú határozatok) szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztói irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel sem.

Habár az rPp. rendelkezéseivel szemben a 2018. január 1-jével hatályba lépett 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 528. § (2) bekezdése a végrehajtási per keretei között valóban nem teszi lehetővé a végrehajtási záradékkal ellátott okirattal és a vele egy tekintet alá eső okirattal elrendelt végrehajtás megszüntetését és korlátozását a követelés érvényes létrejöttének hiányára hivatkozással, mégsem vesz el jogot az adóstól az új szabályozás mindezzel, nem zárja el attól, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényes létrejöttét perben vitássá tegye, és ennek megállapítása iránt pert kezdeményezzen. Azokban az esetekben ugyanis, amikor a végrehajtás elrendelését nem előzte meg a követelés érvényes fennállásának érdemi elbírálása, az adós az általános szabályok szerint megindított, a követelés érvényes létre nem jöttére alapított perben kérheti a sérelmezett jogviszony anyagi jog szabályai szerinti rendezését. Ebben a perben pedig a Pp. 129. §-a alapján ugyanolyan feltételek mellett kérheti a perbíróságtól a folyamatban lévő végrehajtás felfüggesztését, mint az rPp. hatálya alatt a 370. § szerint tehette. Az ügyben megváltozott jogszabályi környezetre tekintettel sem lehet tehát alappal olyan jogkövetkeztetésre jutni, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés elzárja a fogyasztót az igényérvényesítéstől, vagy ezt érdemben korlátozná.

A 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 1. § (1) bekezdésének a) pontja – ahogy azt a Kúria többek között a Gfv.VII.30.073/2018/5. számú ítéletében is kifejtette – a fogyasztói szerződés azon rendelkezését minősíti tisztességtelennek, amely valamely (bármely) szerződéses feltétel értelmezésére a fogyasztóval szerződő felet jogosítja egyoldalúan. Ennek megfelelő, illetve e körbe vonható tartalommal azonban a perben vizsgált szerződéses kikötés egyáltalán nem rendelkezik: sem közvetlen, kifejezett tartalma alapján, sem egyéb úton nem azonosítható a felek értelmezési jogát rendező szabályként. A támadott szerződéses feltétel nem befolyásolja a szerződéses nyilatkozatok értelmezése mikéntjét és alakulását az rPtk. 207. § (1) és (2) bekezdései szerint.

Utal végül a Kúria a BH2018. 146. számon közzétett döntésére is, amelyben kifejtette, amennyiben a kölcsönszerződés vizsgált kikötésének tartalma mégsem volna egyértelműen megállapítható, az rPtk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Aszerint a vitás tartalmú általános szerződési feltétel – vagy fogyasztói szerződés – tartalmát a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés szerint kell megállapítani. A kölcsönszerződés vizsgált pontjában foglalt szerződéses feltétel értelmében a közjegyzői tanúsítvány pusztán az alperes egyoldalú – az adósok teljesítésével összefüggésben nyilvántartott adatokra vonatkozó – nyilatkozatához kapcsolódik. A per tárgyává tett kikötésnek tehát az rPtk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire.

IV. Az Európai Unió Bírósága a felülvizsgálati kérelem és a felperesek felülvizsgálati eljárásban utóbb

előadott érvelésével ellentétesen foglalt állást az árfolyamrész és az árfolyamkockázat összefüggéseiről. A C-51/17. számú ügyben hozott ítéletből kitűnően az Európai Unió Bírósága értelmezése szerint nem terjed ki a fogyasztói irányelv hatálya a kötelező érvényű nemzeti jogszabályi rendelkezéseket tükröző azon feltételekre, amelyek a kölcsönszerződés fogyasztóval történő megkötését követően váltak a szerződés részévé, és amelyek arra irányulnak, hogy a nemzeti bank által meghatározott árfolyamot előírva más szabályt léptessenek a szerződés valamely semmis feltétele helyébe; ugyanakkor az árfolyamkockázatra vonatkozó, az alapeljárásban vizsgálthoz hasonló feltétel e rendelkezés értelmében nincs kizárva az irányelv hatálya alól. A C-932/19. számú ítélet pedig egyértelművé tette, hogy nem ellentétes a fogyasztói irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás – mint a 2014. évi XXXVIII. törvény eljárásban vizsgált 3. §-a –, amely a fogyasztóval kötött kölcsönszerződéseket illetően semmisnek nyilvánítja az árfolyamrésre vonatkozó, tisztességtelennek tekintett kikötést, és arra kötelezi a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságot, hogy e kikötést a nemzeti jog hivatalos árfolyam alkalmazását előíró rendelkezésével váltsa fel, anélkül hogy e bíróságnak lehetősége lenne az érintett fogyasztó azon kérelmének helyt adni, amely a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányul, még akkor is, ha az említett bíróság is úgy ítéli meg, hogy e szerződés fenntartása ellentétes lenne a fogyasztó érdekeivel, különös tekintettel az árfolyamkockázatra, amely a fogyasztót az említett szerződés egy másik kikötése értelmében továbbra is terheli, feltéve, hogy ugyanez a bíróság az önálló mérlegelési jogkörének gyakorlása keretében és anélkül hogy az e fogyasztó által kifejezett szándék elsőbbséget élvezhetne e mérlegelési jogkörhöz képest, meg tudja állapítani, hogy az e nemzeti jogszabályban így előírt intézkedések megtétele valóban lehetővé teszi azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben az említett fogyasztó e tisztességtelen kikötés hiányában lett volna.

A fenti megállapítások egyben szükségtelenné tették a felülvizsgálati kérelem további hivatkozásának vizsgálatát, a jogerős ítéletnek az ÁSZF 10.5. pontja és a 2016. március 21. előtt kötött hitelmegállapodásokra nem irányadó 2014/17/EU irányelv értelmezésével kifejtett álláspontját érintő részében.

Emberi jogi közlemények

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

Az adott időszakban nem vált véglegessé ilyen határozat.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

Norman Egyesült Királyság elleni ügye (41.387/17. sz. ügy)⁵⁴

A kérelmező éveken keresztül – pénzért – információt szolgáltatott egy bulvárújságírónak arról a büntetés-végrehajtási intézményről, amelyben akkoriban nevelőtisztként dolgozott. 2011-ben vizsgálat (az ún. Leveson-vizsgálat) indult az Egyesült Királyságban kiadott bizonyos sajtótermékek egyes újságírónak magatartásával kapcsolatban, a rendőrség pedig nyomozást (ún. Elveden-művelet) indított az egyes újságírók által hivatalos személyeknek teljesített törvénytelen kifizetések miatt. A rendőrség adatokat kért egy sajtótermék tulajdonosától, a *Mirror Group Newspapers*től (a továbbiakban: MGN) azokról a hivatalos személyekről, akik információért cserébe kifizetésben részesültek. A rendőrség és az MGU között egyetértési megállapodás született, amelyben az MGU vállalta, hogy önként anyagot szolgáltat a művelethez. Az egyetértési megállapodás keretében az MGU a rendőrség tudomására hozta a kérelmező nevét. Ezt követően a kérelmezőt hivatali visszaélés vádjában bűnösnek találták, és húsz hónap szabadságvesztésre ítélték. A kérelmező sikertelenül fellebbezett a bűnösség megállapítása és a kiszabott büntetés miatt.

A kérelmező – az Egyezmény 7. cikkére hivatkozva – azt állította, hogy a törvényi tényállás nem volt kellően egyértelmű ahhoz, hogy a 7. cikkben foglalt követelményeknek eleget tegyen, sérelmezte továbbá – az Egyezmény 10. cikkére hivatkozással – személyazonosságának felfedését. Arra hivatkozott, hogy az MGN adatszolgáltatása nem volt önkéntes, hanem jogellenes rendőrségi nyomásgyakorlás eredményeként történt, és ezért az újságírói források nevének állam általi kötelező közzétételéhez volt hasonló.

A kérelmező a törvényi tényállás egyértelműségével kapcsolatban a bűncselekmény – a 2/2003. számú főügyési ajánlásban meghatározott – egyik elemét, az ún. súlyossági tesztet sérelmezte. A Bírósága az Egyezmény 7. cikke megsértésének vizsgálata kapcsán a súlyossági teszt 2/2003. számú főügyési ajánlásban foglalt magyarázatából indult ki. Annak megállapítása során, hogy a kérelmező magatartása elérte-e a megkívánt súlyossági küszöböt, a Bíróság a hivatalos személy indítékának szerepét, a szóban forgó magatartás tanúsításának körülményeit, valamint a jogsértés következményeit vizsgálta.

Az, hogy a kérelmező a szóban forgó bizalmas információ közléséért kifizetésben részesült, egyrészt kétségtelenül érinti a kérelmező indítékát, másrészt a magatartás tanúsításának egyik körülménye. Amikor ilyen magatartásra adta a fejét, a kérelmező számára egyértelműnek kellett lennie: az, hogy a sztorikért cserébe pénzt fogad el, valószínűleg olyan tényező lesz, amelyet a bíróság figyelembe vesz annak megállapítása során, hogy bűncselekményt követett-e el. A Bíróság egyetértett az alapügyben eljáró bíróval: abból, hogy a kérelmező számos csekket a fia nevére állíttatott ki, levonható az a következtetés, miszerint a kérelmező tudta, hogy amit tesz, az helytelen, és kötelezettségszegésnek minősül. A Bíróság úgy ítélte meg: a kifizetések eltitkolására tett kísérlet bizonyítja, hogy a kérelmező teljes tudatában volt annak, hogy a pénzkifizetés milyen szerepet játszhat egy, a visszaélés miatti későbbi nyomozás során. A kérelmező azt állította, hogy a kifizetés jelentősége a bűncselekmény megállapításában nem volt teljesen egyértelmű mindaddig, amíg a nemzeti bíróság az ítéletét meg nem hozta. A kifizetés azonban csak egy volt azon elemek közül, amelyeket a nemzeti hatóságok figyelembe vettek a bűncselekményként való minősítéshez megkívánt súlyossági küszöb megállapítása során. A Bíróság emlékeztetett továbbá: az Egyezmény 7. cikke nem zárja ki a büntetőjogi felelősség szabályainak a bírói

⁵⁴ Az ítélet 2021. november 22-én vált véglegessé.

értelmezés útján történő fokozatos egyértelműsítését, és a kialakult gyakorlatban bekövetkezett bármilyen változás összhangban volt a bűncselekmény lényegével, és észszerűen előrelátható volt.

A kérelmező számára a 3/2003. főügyészi ajánlásból egyértelműnek kellett lennie annak is, hogy magatartásának következményeit figyelembe veszik annak megállapítása során, hogy a súlyossági teszt követelményei teljesülnek-e. A nemzeti bíróságok utaltak az ismeretlen forrás általi kiszivároztatás következtében a személyzet ártatlan tagjaira vetült gyanúra, a sajtóban démonizált fogvatartottakat ért károsodásra, valamint a kiszivároztatás által mind a fogvatartotti közösségben, mind a fogvatartottak és a személyzet között előidézett általános ellenségességre és bizalmatlanságra, továbbá arra, hogy a büntetés-végrehajtási nevelőtisztnak a kérelmezőéhez hasonló szintű korrupciója aláássa a büntetés-végrehajtási szervezet iránti közbizalmat. E következmények pedig kellően súlyosak voltak, és nem állítható, hogy a nemzeti bíróságok által levont bármely következtetés előre nem látható vagy meglepő lett volna.

Végezetül, a súlyossági tesztnek magában a 3/2003. főügyészi ajánlásban szereplő meghatározása is arra utal, hogy a kérdéses magatartás terjedelme és mértéke releváns tényező lehet a súlyosság megállapítása során. Amint arra a nemzeti bíróságok is rámutattak, a kérelmező több mint öt év alatt, negyven alkalommal, az általa jól ismert szabályok kirívó megsértésével, fizetés ellenében szolgáltatott információkat egy újságnak. A kérelmező az állította, hogy magatartását kizárólag fegyelmi eljárásban, nem pedig büntetőeljárásban kellett volna elbírálni. Magatartása azonban nem esett kívül a büntetőjog körén pusztán amiatt, hogy egyúttal fegyelmi vétséget is megvalósított.

A Bíróság nem zárta ki, hogy lehetnek esetek, amelyekben – az ügy egyedi körülményeire tekintettel – a hivatali visszaélés miatti büntetőeljárás alá vonás és elítélés valóban nem egyértelműen előrelátható. A fentiekben körvonalazott okok miatt ugyanakkor a kérelmező büntetőeljárás alá vonását és elítélését nem látta ilyennek. A Bíróság általánosságban egyetértett azzal, hogy a kérelmezőnek – szükség esetén jogi tanácsadás után – tudnia kellett volna: az, hogy több mint öt év alatt számos alkalommal adott ki pénzért cserébe belső információkat egy újságíróknak, ahhoz vezethet, hogy hivatali visszaélésben bűnösnek találják. Mindezek alapján az Egyezmény 7. cikkének megsértése nem volt megállapítható.

A Bíróság a kérelmezőnek az Egyezmény 10. cikkre alapított kérelmét befogadhatatlannak minősítette. Ahogy ugyanis arra a fellebbviteli bíróság rámutatott: az, hogy az alapügyben eljáró bíró utalt az MGN azon szándékára, hogy segítse a rendőrség munkáját, nem azonos annak megállapításával, hogy nyomást gyakoroltak volna az MGN-re a kérelmező nevének közlése érdekében. Az egyetértési megállapodás lehetőséget biztosított az MGN-nek arra, hogy az Egyezmény 10. cikke szerinti okok – köztük az újságírói források védelméhez való jog – alapján megtagadja az adatszolgáltatást. Az MGN-nek lehetősége volt jogi tanácsadást igénybe venni, és – amint azt a fellebbviteli bíróság megállapította – elképzelhetetlen, hogy az Elveden-művelet és a Leveson-vizsgálat által keltett közfigyelem fényében ne mérlegelte volna gondosan, hogy közölje-e az adatokat a rendőrséggel. E körülmények fényében a Bíróság elfogadta azt a megállapítást, hogy az adatszolgáltatás „valóban önkéntes” volt. Mivel pedig az MGN-t semmilyen kötelezettség nem terhelte a kérelmező nevének közlésére, a kérelmező nem tudta bizonyítani, hogy az adatszolgáltatás a kérelmezett államnak felróható, és nem mondható, hogy a rendőrség, pusztán az adatszolgáltatás kérésével, az egyetértési megállapodás megkötésével, illetve az által, hogy a kapott információkat elfogadta, megsértette volna a kérelmezőnek az Egyezmény 10. cikke szerinti jogait.

A kérelmező büntetőeljárás alá vonását és elítélését törvény írta elő, és ezek olyan törvényes célokat szolgáltak, mint a közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jó hírneve vagy jogai védelme, valamint a bizalmas értesülés közlésének megakadályozása. Ami azt illeti, hogy a kérelmező büntetőeljárás alá vonása és elítélése szükséges volt-e egy demokratikus társadalomban, kétségtelen, hogy a kérelmező tudottan a közhivatalával szemben támasztott követelményekkel ellentétes magatartást tanúsított; jogellenes magatartásának terjedelme és mértéke pedig jelentős volt. Ezzel összefüggésben a Bíróság jelentős súlyt tulajdonított a kérelmező magatartásának eredményeképp a fogvatartottakat, a személyzetet és a büntetés-végrehajtási intézményekbe vetett közbizalmat ért súlyos károknak. Ezért a büntetés-végrehajtási szervezet integritása és hatékonysága, valamint az abba vetett közbizalom fenntartása érdekében erőteljes közérdek fűződött a kérelmező büntetőeljárás alá vonásához. Másrészt, a nemzeti bíróságok

megállapították, hogy a kérelmező által közölt információk nagy részéhez nem fűződött közérdek, és hogy a kérelmezőt elsősorban nem a közérdekekkel kapcsolatos aggályok, hanem – amint azt az ügyben eljáró bíróság megállapította – a pénz és a börtönigazgatóval szembeni erőteljes ellenérzés motiválta. Mivel pedig a Bíróság előtt a kérelmező még csak nem is állította, hogy belső visszaéléseket leleplező informátorként (*whistleblower*) járt volna el, a Bíróságnak nem kellett vizsgálnia azokat a kérdéseket, amelyek központi helyet foglalnak el az ilyen tevékenységet folytató személyekkel kapcsolatos gyakorlatában, nevezetesen, hogy a kérelmezőnek rendelkezésére álltak-e más csatornák vagy más hatékony módszerek az állítólagos, a kérelmező által feltárni szándékozott visszaélések orvoslására. Az alapügyben eljáró bíróság egyebekben utalt arra, hogy a kérelmezőnek – mint szakszervezeti tagnak – más hivatalos csatornák is rendelkezésére álltak volna az információk terjesztésére, ha az egyetlen célja a közérdek érvényesítése lett volna. A kérelmező büntetőeljárás alá vonásának és elítélésének indokai tehát relevánsak és kielégítőek voltak.

Reczkowicz Lengyelország elleni ügye (43.447/19. sz. ügy)⁵⁵

A kérelmező ügyvédi tevékenységét bizonyos, az ügyfelei képviselete során elkövetett etikai vétségek miatt három évre felfüggesztették. A határozat ellen a kérelmező a bírósághoz fordult jogorvoslatért; kérelmét azonban 2019-ben a Legfelsőbb Bíróság Fegyelmi Tanácsa, amely az igazságszolgáltatási rendszer reformja keretében létrehozott két új tanács egyike, végleg elutasította.

A kérelmező – az Egyezmény 6. cikkére hivatkozva – sérelmezte, hogy ügyét nem „törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság” tárgyalta. Állítása szerint a fegyelmi tanácsnak az ügyben eljáró bírót a Nemzeti Igazságszolgáltatási Tanács javaslatára Lengyelország köztársasági elnöke nevezte ki, ami sérti a nemzeti jogot és a jogbiztonságnak, a hatalmi ágak szétválasztásának és az igazságszolgáltatás függetlenségének elvét. Az új fegyelmi tanács politikai jellegű, és valódi célja az, hogy a jelenlegi kormány által a lengyel igazságszolgáltatási rendszerben bevezetett változások elleni mindenfajta bírói ellenállást elnyomjon.

A Bíróság az ügyet az általa *Guðmundur Andri Ástráðsson Izland elleni* ügyében⁵⁶ kifejtett szempontok alapján vizsgálta.

A Bíróság mindenekelőtt megállapította: a hazai jog nyilvánvaló megsértésére került sor, ami hátrányosan befolyásolta a Legfelsőbb Bíróság Fegyelmi Tanácsába történő bírói kinevezési eljárás alapvető szabályait. Ennek oka az, hogy a Nemzeti Igazságszolgáltatási Tanács – a 2017. december 8-i, a Nemzeti Igazságszolgáltatási Tanácsra vonatkozó módosító törvény (a továbbiakban: módosító törvény) alapján – nem nyújt megfelelő garanciát a törvényhozó, illetve a végrehajtó hatalomtól való függetlenségre. Ezt követően a Bíróság úgy találta, hogy egy, a törvényhozó és végrehajtó hatalom által illetéktelenül befolyásolt bírói kinevezési eljárás önmagában is ellentétes az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésével. A módosító törvény megfosztotta a bírói kart attól a jogától, hogy megválassza a Nemzeti Igazságszolgáltatási Tanács bírói tagjait, amely joggal a korábbi szabályozás szerint rendelkezett; ez pedig hatását tekintve azt jelenti, hogy törvényhozó és végrehajtó hatalom közvetlenül vagy közvetetten beavatkozhat a bírói kinevezésbe.

A kinevezési eljárás szabálytalanságai olyan mértékig aláásták a Legfelsőbb Bíróság Fegyelmi Tanácsának legitimitációját, hogy az nem rendelkezett és továbbra sem rendelkezik egy, az Egyezmény értelmében véve „törvényes” bíróság ismérveivel.

Ennek megállapítása során a Bíróság a lengyel Legfelsőbb Bíróság 2019 decemberében és 2020 januárjában meghozott ítéleteire hivatkozott, amelyek kimondták, hogy a bírónak a Fegyelmi Tanácsba történő kinevezésére irányuló eljárás sérti a hazai jogot. A Bíróság úgy ítélte, hogy ezen ítéletek meggyőző érveken alapulnak, amelyek kiterjednek az irányadó lengyel jogszabályok alapos és gondos, az Egyezmény alapvető követelményei és az uniós jog szempontjai fényében történő vizsgálatára. Emellett figyelemmel volt az Európai Unió Bíróságának döntéseire, valamint európai és nemzetközi intézmények számos jelentésére és értékelésére is.

⁵⁵ Az 2021. október 22-én vált véglegessé.

⁵⁶ A 26374/18. számú kérelem tárgyában az ítéletet a Bíróság 2020. december 1-jén hozta meg.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a Legfelsőbb Bíróságnak a kérelmező ügyében eljáró Fegyelmi Tanácsa nem minősült „törvény által létrehozott bíróságnak”. Az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdését tehát megsértették.

Ami pedig azt a kérdést illeti, hogy e szabálytalanságok a fegyelmi tanács függetlenségét és pártatlanságát is aláásták-e, a Bíróság úgy ítélte, hogy az az eleve fogyatékos bírói kinevezési eljárás mögöttes problémájához kapcsolódik, és azt már megválaszolta, amikor azt a panaszt vizsgálta, amely szerint e tanács nem rendelkezik a „törvény által létrehozott bíróság” egyes ismérveivel, ezért a kérdés további vizsgálatot nem igényel.

Gumenyuk és mások Ukrajna elleni ügye (11.423/19. sz. ügy)⁵⁷

A kérelmezőket 1994 és 2008 között határozatlan időre az ukrán Legfelsőbb Bíróság bíráinak nevezték ki. A Maidan-tüntetések⁵⁸ követően 2016 júniusában az ukrán Parlament módosította az ukrán Alkotmány igazságszolgáltatás szervezetére és működésére vonatkozó rendelkezéseit. Ezzel párhuzamosan 2016. szeptember 30-án életbe lépett az igazságszolgáltatásról és a bírák jogállásáról szóló új törvény („2016. évi bírósági törvény”). A törvényjavaslat célja az igazságszolgáltatás optimalizálása és megfelelő mechanizmusok bevezetése volt az ukrainai bírói kar megújítására. Az Legfelsőbb Bíróság lett az egyetlen legfelsőbb szintű bírósági szerv, amely kasszációs jogkörrel rendelkezik, és amelynek bíráit versenyeztetés alapján kell kinevezni. A 2016. évi bírósági törvény előírta, hogy a volt Legfelsőbb Bíróság bírái jogosultak részt venni az új Legfelsőbb Bíróság álláshelyeire kiírt pályázaton.

A volt Legfelsőbb Bíróság teljes ülése 2016. október 3-án az Alkotmánybíróság előtt támadta meg a 2016. évi bírósági törvény rendelkezéseit. Egyebek mellett azzal érveltek, hogy a régi Legfelsőbb Bíróság felszámolása, amely megakadályozza a bírákat bírói feladatköreik ellátásában, alkotmányellenes.

2016 novemberében pályázatot hirdettek az új Legfelsőbb Bíróság 120 bírói álláshelyére, amelyen 846 jelölt vett részt, köztük tizenheten a volt Legfelsőbb Bíróság huszonegy bírájából. A nyolc kérelmező közül heten vettek részt a pályázaton, de egyikük sem járt sikerrel. Az új Legfelsőbb Bíróság 2017. december 15-én kezdte meg működését.

Az Alkotmánybíróság 2020. február 18-án megállapította, hogy az Alkotmány értelmében csak egy legfelsőbb bírósági szerv létezik. Az elmozdíthatatlanság elvére tekintettel megállapította azt is, hogy a „rég” Legfelsőbb Bíróság bírái a továbbiakban az „új” Legfelsőbb Bíróság bíráiként látják el feladatukat. Ezt követően, 2020 júniusában törvénytervezetet nyújtottak be az ukrán Parlamentnek, miszerint a korábbi Legfelsőbb Bíróság bírái kerüljenek be az új Legfelsőbb Bíróságba. Ezt a törvényt 2021 júniusáig sem fogadták el, és a kérelmezők nem tudják újra ellátni a legfelsőbb bírósági bírói feladataikat.

A kérelmezők – az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére hivatkozással - különösen azt sérelmezték, hogy nem vitathatták a 2016-os jogszabály-módosítások miatti akadályoztatásukat bírói feladataik gyakorlásában, továbbá – az Egyezmény 8. cikke alapján – azt, hogy legfelsőbb bírósági bírói feladataikat ellátásának megakadályozása a magánélet tiszteletben tartásához való jogukba való jogellenes és indokolatlan beavatkozást jelent.

A Bíróság tisztában volt az ukrainai igazságügyi reform bonyolult hátterével és összefüggéseivel, és úgy ítélte, nem az ő feladata, hogy megítélje annak céljait és megfelelőségét, vagy annak elbírálása, hogy az az ukrán alkotmányjog szerint igazolható-e. A Bíróságnak azonban meg kellett vizsgálnia, hogy a kérelmezők Egyezmény szerinti jogait befolyásolta-e a reform végrehajtásának tényleges módja.

Valamennyi kérelmezőnek joga volt a nemzeti jog szerint arra, hogy nyugdíjazásukig bírák maradjanak, a felső korhatár betöltése előtti felmentés Alkotmányban meghatározott kivételes indokok fennállta hiányában. A kérelmezőket – bár formálisan nem mentették fel – akadályozták bírói jogköreik gyakorlásában, annak ellenére, hogy az Alkotmánybíróság megerősítette kinevezésük érvényességét.

⁵⁷ Az ítélet 2021. november 22-én vált véglegessé.

⁵⁸ A 2013 végén és 2014 elején Ukrajna-szerte lezajlott nagyszabású kormányellenes tüntetés, amely a volt elnök távozását és a hatalomváltást eredményezte Ukrajnában.

Ezenkívül az Alkotmánybíróság egyértelművé tette, hogy a kérelmezőknek joguk van arra, hogy a legmagasabb bírói testület bírái maradjanak.

A Bíróság valóban különös figyelmet fordított a bírói kar tagjainak védelmére a jogállásukat vagy karrierjüket érintő olyan intézkedésekkel szemben, amelyek veszélyeztethetik bírói függetlenségüket és autonómiájukat. Emlékeztetett arra, hogy az igazságszolgáltatásnak egy demokratikus társadalomban különleges szerepet kell játszania, és kötelessége ellenőrizni a kormányzat jogsértéseit és a hatalommal való visszaéléseket.

A bírósághoz fordulás joga az egyik alapvető eljárási jog a bírói testület védelmében, és a kérelmezőknek elvileg egyéni szinten kellett volna tudniuk igényüket érvényesíteni a bíróságon. Nem volt azonban lehetőség egyéni panasz benyújtására az Alkotmánybírósághoz, amely az egyetlen olyan bíróság, amely jogosult egy jogszabályi rendelkezés hatályon kívül helyezésére; az általános hatáskörű ukrainai bíróságoknak ugyanis nincs joga arra, hogy alkotmányellenesnek minősítsék a törvényeket. Nehéz volt belátni, hogy az ukrainai legfelsőbb bíróságok átszervezésének céljait, nevezetesen a tisztességes hazai igazságszolgáltatás biztosítását és az eljárások felgyorsítását, hogyan lehet elérni a kérelmezők bírósághoz fordulásának korlátozásával. A Bíróság ezért úgy ítélte meg, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését – a kérelmezők bírósághoz fordulási joga tekintetében – megsértették.

A Bíróság elismerte, hogy a 2016-os jogszabály-módosítások és azok későbbi végrehajtása alakszerű felmentésük nélkül is megakadályozta a kérelmezőket abban, hogy a legfelsőbb bírósági bírói tisztségüket gyakorolják; megfosztották őket attól a lehetőségtől, hogy folytassák bírói munkájukat, továbbá szakmai és személyes fejlődési célokat kövessenek. A Bíróság úgy ítélte, hogy az intézkedések jelentősen befolyásolták a kérelmezők magánéletét, és beavatkozást jelentenek a magánélet tiszteletben tartásához való jogukba.

E tekintetben a Bíróság figyelembe vette az Alkotmánybíróság 2020. február 18a-i határozatát, amelyben kimondta, hogy a vonatkozó jogalkotási intézkedések alkotmányellenesek. Ez a bíróság megállapította, hogy a volt Legfelsőbb Bíróság bíráinak az új Legfelsőbb Bíróság bíráiként továbbra is biztosítani kell jogkörük gyakorlását, és hogy a bírák közötti különbségtétel nem egyeztethető össze a bírák elmozdíthatatlanságának elvével, amely alkotmányos garanciát jelent. függetlenségükről.

Az ítélet ellenére a kérelmezők bírói tisztségük visszaállításának kérdését 2021 júniusában még mindig csak vizsgálta az Országgyűlés. Ezen túlmenően 2017 decembere óta, amikor a Legfelsőbb Bíróság megkezdte működését, a kérelmezők nem tudták gyakorolni legfelsőbb bírósági bírói jogköreiket. Ennek megfelelően az Egyezmény 8. cikkét megsértették.

A Bíróság a kérelmezők javára fejenként 5.000,-Euró nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

Galović Horvátország elleni ügye (45.512/11. sz. ügy)⁵⁹

A kérelmezőt 2006 és 2008 között kisebb bűncselekmények sorozata miatt ítélték el, gyermekei és felesége elleni különféle támadások miatt. 2008 novemberében őrizetbe vették és letartóztatták szabálysértési eljárás során, és többek között szabadságvesztésre ítélték. 2009 júliusában vádemelési eljárásban családon belüli erőszak és kiskorú veszélyeztetése miatt is elítélték. Az elítélés a családja ellen 2005 és 2008 között elkövetett cselekményekre terjedt ki. Halmazati büntetésként öt év szabadságvesztésre ítélték, és alkoholfüggőség miatt kényszergyógyításra kötelezték. Hatályon kívül helyezést követően a fellebbviteli bíróság 2010. február 16-án újra megvizsgálta az ügyet anélkül, hogy a kérelmezőt idézték volna a bíróság nyilvános ülésére. A kérelmező büntetését négy év és három hónap szabadságvesztésre mérsékeltek, fellebbezésének többi részét azonban elutasították. Minden további fellebbezése sikertelen volt. 2012 márciusában feltételesen szabadlábra helyezték.

A kérelmező – a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikkére hivatkozással – sérelmezte, hogy kétszer is bíróság elé állították és elítélték ugyanazért a bűncselekményért, továbbá – az Egyezmény 6. cikke 3. bekezdésének b) és c) pontja alapján – sérelmezte a másodfokú eljárást, különösen azt állítva, hogy csak négy nappal az ügyében tartott nyilvános ülés előtt értesítették, és nem kapott lehetőséget arra, hogy

⁵⁹ Az ítélet 2021. november 30-án vált véglegessé.

ezen az ülésen részt vegyen.

A Bíróság kiemelte, hogy a kérelmezővel szembeni szabálysértési eljárások közül kettőben a tényállás részben megegyezett a későbbi vádemelési eljárás tényeivel. Annak értékelése során, hogy tiltott párhuzamos eljárásokat folytattak-e le, a Bíróság úgy találta, hogy a kérelmezővel szemben indított kétféle eljárás egymást kiegészítő és előre látható volt, és tartalmilag és időben kellően összefüggött ahhoz, hogy a családon belüli erőszakos bűncselekmények horvát jog szerinti egységes jogkövetkezményi rendszer részeinek tekintsük azokat. A szabálysértési eljárások különösen a családon belüli erőszak egyedi cselekményeinek kivizsgálására és a további eskaláció megakadályozására irányultak, míg a családon belüli erőszak folytatólagos bűncselekménye miatt indult vádemelési eljárás akkor indult, amikor jogellenes magatartás elért egy bizonyos súlyossági szintet, annak érdekében, hogy szankcionálják a folytatólagos erőszakos viselkedés mintáját. Ezen túlmenően a különböző eljárások során megfelelő szintű interakció volt a bíróságok között, és a kiszabott büntetések nem rótták túlzott terhet a kérelmezőre. A büntetőbíróság levonta a kérelmező kiszabott büntetéséből azt az időtartamot, amelyet a két szabálysértés miatti elítélése alapján fogva tartásban töltött. Összességében a kérelmezővel szembeni eljárások és szankciók tartalmilag és időben kellően összekapcsolódtak, és koherens és arányos egységet alkottak. A horvátországi jogrendszer hatékony, arányos és visszatartó erejű módon tette lehetővé mind az egyes cselekmények, mind a kérelmező magatartási mintájának megbüntetését. Ebből az következik, hogy nem sértették meg az Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikkét.

A Bíróság úgy ítélte, hogy a kérelmező fellebbviteli bírósági ülésről való tájékoztatása és az ülés tényleges időpontja között eltelt négy nap nem korlátozta olyan mértékben a jogait, hogy azt lehessen mondani, hogy nem részesült a tisztességes eljárásban. Ennek megfelelően nem sértették meg az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését, valamint 3. bekezdésének b) és c) pontját a fellebbezési eljárásban való jogi képviselő, valamint a védelem előkészítéséhez szükséges megfelelő idő és lehetőség tekintetében. Ami a kérelmező távolmaradását illeti a fellebbviteli bírósági ülésről, a Bíróság úgy találta, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését és 3. bekezdésének c) pontját megsértették, a Horvátországgal szembeni más, hasonló kérdéseket felvető ügyekben hozott következtetéseiből fakadóan.

A Bíróság a kérelmező javára 1.500,-Euró nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bhar.III.1.002/2021/9.

1. A személyi szabadságtól való, hivatalos személy általi, hivatalos eljárásban történő megfosztás csak jogellenessége esetén minősül jogellenes fogvatartás büntettének. Személyi szabadságától megfosztani bárkit is csak törvényben meghatározott okból és törvényben meghatározott eljárás alapján lehetséges. Ebből következően a személyi szabadságtól megfosztás akkor lehet jogellenes, ha nem a törvényben meghatározott okból történik.

2. A gyanúsítás érdekében történő előállítás jogszerűségét utóbb nem befolyásolja az a körülmény, hogy a gyanúsítás elleni panasznak az ügyészség utóbb helyt ad.

3. Az ügyben védőként eljáró ügyvéd meggyanúsításának nem feltétele a védőként való kizárása felőli döntés előzetes beszerzése.

A jogellenes fogvatartás megállapításának három feltétele egyértelműen teljesült. A személyi szabadságtól való, hivatalos személy általi, hivatalos eljárásban történő megfosztás azonban csak akkor lehet bűncselekmény, ha az jogellenes; jelen ügy eldöntendő kérdése tehát a jogellenesség kérdése.

Személyi szabadságától megfosztani bárkit is csak törvényben meghatározott okból és törvényben meghatározott eljárás alapján lehetséges. A személyi szabadság jogszerű elvonása tehát jogszabály rendelkezésén kell, hogy alapuljon. Ebből következően a személyi szabadságtól megfosztás akkor jogellenes, ha nem törvényes eljárás keretében, törvényben meghatározott okból történik. Ezt az adott

intézkedésre vonatkozó – büntető anyagi jogi, büntető eljárásjogi vagy közigazgatási jogi – jogszabályok rendelkezései alapján kell elbírálni.

Jelen ügyben az előállítás alkalmazásának jogszerűségét az 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban Rtv.) előírásai alapján kell megítélni. A cselekmény elkövetése idején hatályos 1998. évi XIX. törvény az előállításra vonatkozóan külön rendelkezéseket nem tartalmazott, ilyen szabályozás csak a Be. 2018. július 1. napjától hatályos 117. §-ában található.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható. Ez tehát az előállítás egyetlen, jelen ügyben releváns és megkerülhetetlen törvényi alapja.

A másodfokú bíróság az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjával összefüggésben a „bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható” fogalmat a 65/2003. (XII. 18.) AB határozatban kifejtettek mentén értelmezte. Ezzel a Kúria egyetértett, azonban a teljesség kedvéért megjegyezte a következőket.

Magyarország alávetette magát az európai közrend és emberi jogok védelme érdekében életre hívott Emberi Jogok Európai Bírósága joghatóságának, továbbá részes állama a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának, valamint a Rómában 1950. november 4-én aláírt Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: Egyezmény).

A szabadsághoz és biztonsághoz való joggal összefüggésben az Egyezmény 5. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Szabadságától senkit sem lehet megfosztani, kivéve, ha törvényben meghatározott eljárás útján történik, és az 5. cikk (1) bekezdés c) pontja szerint törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel esetén, abból a célból, hogy e bűncselekmény elkövetése alapos gyanúja miatt az illetékes hatóság elé állítsák, vagy ha észszerű oknál fogva szükséges, hogy megakadályozzák bűncselekmény elkövetésében vagy annak elkövetése után a szökésben.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatában kialakított értelmezés szerint a letartóztatás alapjául szolgáló gyanú észszerűsége lényeges részét képezi az 5. cikk (1) bekezdés c) pontjában meghatározott biztosíték. A bűncselekmény elkövetésének „alapos gyanúja” olyan tények vagy információk meglétét feltételezi, amelyek egy objektív megfigyelőt meggyőznének arról, hogy az érintett személy bűncselekményt követhetett el (Selahattin Demirtaş kontra Törökország; Fox, Campbell és Hartley kontra Egyesült Királyság). Az eset összes körülményétől függ, hogy mi tekinthető észszerűnek, de a gyanút keltő tényeknek nem kell azonos szinten lenni azokkal, amelyek az elítéléshez vagy a vádemeléshez szükségesek (Merabishvili kontra Georgia). A gyanú megalapozottságával kapcsolatos problémák főszabályként általában a tények szintjén merülnek fel. A kérdés tehát az, hogy a letartóztatás és őrizetbe vétel elegendő objektív elemek alapul-e annak az alapos gyanúnak az igazolásához, hogy a szóban forgó tények valóban megtörténtek. A tények oldalához kapcsolódva az 5. cikk (1) bekezdés c) pontja értelmében vett alapos gyanú fennállása megköveteli, hogy a hivatkozott tények észszerűen egy jogszabály által meghatározott elkövetési magatartásnak feleljenek meg (Selahattin Demirtaş kontra Törökország, Sabuncu és társai kontra Törökország).

Mindezekkel összhangban állóan idézi fel a Kúria az Alkotmánybíróság 34/2013. (XI. 22.) AB határozatából a következőket.

A büntetőjogi felelősség megállapításának folyamata során a bizonyítás eredményének függvényében a terhelt cselekményért viselt felelősségének valószínűsége növekedhet. Ennek megfelelően a büntetőeljárás egyes, jól körülhatárolható fázisaihoz kapcsolódóan e valószínűség a bűncselekmény elkövetésének egyszerű gyanújától a konkrét személyt terhelő megalapozott gyanún, illetve a vádemeléshez szükséges bizonyosságon keresztül a bűnösség kétséget kizáró megállapításáig erősödhet. A bűnösség jogerős bírói kimondása pedig nem más, mint a cselekmény és az annak elkövetéséért felelős személy(ek) kétséget kizáró bizonyítása, vagyis az alkotmányos oltalom alatt álló ártatlanság vélelmének megdöntése. [34/2013. (XI. 22.) AB határozat (44) bekezdés]

A „megalapozott gyanú” a bizonyítékok értékelésének eredményeként kialakított, konkrét személyt terhelő meggyőződés, amelyről a gyanúsítottnak szükséges számot adnia. A „megalapozott gyanú” megállapításához szükséges meggyőződés ugyanakkor nem azonos erejű a bizonyítékok értékelése alapján kialakított és a bűnösség megállapításához szükséges bírói meggyőződéssel [34/2013. (XI. 22.) AB határozat [51] bekezdés].

A 3165/2019. (VII. 10.) AB határozat tartalmazza, hogy a megalapozott gyanú akkor tekinthető fennállónak, ha a nyomozás aktuális állása szerint nagy a valószínűsége, hogy a gyanúsított konkrét bűncselekmény tette vagy részese. A megalapozott gyanú tehát nem más, mint a bűnösség nagyfokú valószínűsítése, amelyet azonban kizárólag a meglévő bizonyítékok számbavétele és korlátozott értékelése alapján lehet megállapítani, vagy fennállását ellenőrizni. {3165/2019. (VII. 10.) AB határozat [36] bekezdés}.

Ehhez képest az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjának szóhasználata szerinti „bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható” feltételre nézve a folyamatban lévő nyomozás rendelkezésre álló adatai alapján vonható következtetés. Ez azonban az eljáró hatóság, bíróság részéről nyilvánvalóan nem jelenti és jelentheti a bizonyítékok utóbb történő, mindenre kiterjedő értékelését, mérlegelését, egymással való összevetésüket, sem az előállítással érintett, sem pedig az eljárás többi szereplője vonatkozásában.

Bpkf.I.1241/2021/2.

A Kúria a vádlott letartóztatása éven túli fenntartásáról szóló ítéletábrai határozat elleni fellebbezéseket elbírálva arra az álláspontra jutott, hogy a fenntartó végzésben foglaltak helyessége mellett is helye van a letartóztatás megszüntetésének a Be. 279. § (4) bekezdése alapján, mivel a vádlotton hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetést hajtanak végre.

Az ítéletábra helyesen állapította meg, hogy a személyi szabadságot korlátozó bírói engedélyes kényszerintézkedésnek a Be. 276. § (1) bekezdés a) és b) pontjában írt általános feltételei fennállnak, az I. rendű vádlottal szemben vádat emeltek és a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés céljának eléréséhez a letartóztatás fenntartása szükséges és az elérni kívánt cél más módon nem biztosítható.

Helyesen állapította meg az ítéletábra azt is, hogy az I. rendű vádlottal szemben az eljárás jelenlegi szakaszában is fennáll a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedésnek a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontja, valamint c) pont cb) alpontja szerinti különleges oka. Az ítéletábra helyesen vont le következtetést abból, hogy a vád tárgyává tett, egészséget veszélyeztető bűncselekmény akár életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, erre figyelemmel a büntetőjogi felelősség megállapítása esetén a terhelt vonatkozásában olyan, hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetés kiszabására is sor kerülhet, amely megalapozhatja a szökés, elrejtőzés veszélyét. A büntetési tétel mértéke ténybeli, ennél fogva további ténybeli következtetés alapjául szolgálhat. Az ítéletábra összhangban a Kúria és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ezzel kapcsolatos gyakorlatával (Imre kontra Magyarország ügy, Letell Lier kontra Franciaország, Neumeister kontra Austria, Bandur kontra Magyarország ügyek) helyesen vetette össze a bűncselekmény tárgyi súlyát az I. rendű vádlott személyéhez köthető adatokkal, személyi körülményeivel, valamint vizsgálta a hosszú időn át tartó kényszerintézkedés fenntartásában fennálló közérdeket is.

A Kúria egyetért az ítéletábra indokolásában kifejtettekkel abban a körben, hogy a bűncselekmény tárgyi súlya, a legsúlyosabb kiszabható büntetés lehetősége, és az ebből fakadó szökés, elrejtőzés irányába ható megalapozott feltevés nem oltható ki az I. rendű vádlott személyi körülményeiben. Az I. rendű vádlott egészségügyi problémái, családalapítási szándéka a terhére rótt bűncselekmény igen kiemelkedő tárgyi súlyával szemben nem képeznek olyan súlyú ellensúlyt, amely a szökés, elrejtőzés veszélyét ténylegesen közömbösítenék.

A Kúria ugyancsak osztotta az I. rendű vádlott előéletéhez kapcsolódó tények miatt levont azon következtetést, hogy az I. rendű vádlott szabadlábra kerülése esetén alaposan feltehető, hogy a vádiratban írt kábítószerrel összefüggésben elkövetett újabb bűncselekményt követne el. A kábítószer fogyasztása, átadása, forgalomba hozatala és az azzal való kereskedés egyaránt bűncselekmény, az I. rendű vádlott korábbi elítélései, valamint a vádiratban foglalt tények mind alátámasztják azt, hogy az I. rendű vádlott hosszabb időn keresztül a kábítószerrel kapcsolatos, önmagukban is büntetendő részeselelményeket követett el, illetve a vádirat szerint ezek elkövetésének megállapítási lehetősége jelen eljárásban fennáll. Mindezekből levont ténybeli következtetés egy jövőbeli tény valószínű bekövetkeztére utal.

A Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontját és c) pont cb) alpontját megalapozó körülmények jelen ügyben olyan erősek, hogy az ítélőtábla helyesen állapította meg azt, hogy a Be. 277. § (4) bekezdésében foglaltak közül a bűncselekmény elhúzódó, hosszan tartó jellegére, az I. rendű vádlott korábbi bűnelkövetői magatartásában, bűnismétlésében megnyilvánuló személyi körülményeire, valamint a büntetőeljárás előtt tanúsított, más bűncselekmények megvalósulásában megnyilvánuló magatartására tekintettel, a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél enyhébb kényszerintézkedéssel nem elérhető.

Az ítélőtábla ugyanakkor nem vette kellően figyelembe azt, hogy az I. rendű vádlotton 2021. augusztus 31-ei kezdőnappal hosszabb tartamú, jogerős szabadságvesztés büntetést hajtanak végre. A Kúria a BVOP nyilvántartásából megállapította, hogy az I. rendű vádlott jelenleg 2 év 3 hónap szabadságvesztés büntetést tölt, melyből legkorábban egyharmad feltétellel is csak 2022. november 3. napján szabadulhat.

A Be. 271. § (1) bekezdése értelmében, a kényszerintézkedés elrendelésekor, illetve végrehajtása során arra kell törekedni, hogy annak alkalmazása az érintett alapvető jogainak a korlátozását csak a legszükségesebb mértékben és ideig eredményezze.

A Be. 298. § (1) bekezdésében a jogalkotó meghatározza a letartóztatás felső tartamát, a vádlottal szemben folyamatban lévő eljárások büntetési tételére, tárgyi súlyára figyelemmel.

A Be. 279. § (1) bekezdése szerint a bíróságnak, az ügyészségnek és a nyomozó hatóságnak arra kell törekednie, hogy a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés a lehető legrövidebb ideig tartson. A Be. 279. § (4) bekezdése ennek érdekében kimondja, hogy a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedést meg lehet szüntetni, ha a terhelt szabadságvesztést, elzárást vagy javítóintézetit nevelést tölt.

A Be. 279. § (6) bekezdése b) pontja alapján a terhelt őrizete ebben az esetben ismételten elrendelhető, ha szabadlábra kerülésekor a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelésének feltételei továbbra is fennállnak. A Kúria mindezek alapján arra figyelemmel, hogy az I. rendű vádlott szabadságvesztést tölt, amelyből legkorábban feltételesen 2022. november 3. napján szabadulhat, a Kúria indokoltan látta az I. rendű vádlottal szembeni letartóztatás megszüntetését.

Amennyiben az eljárás jogerősen nem fejeződik be addig, ameddig az I. rendű vádlott szabadságvesztés büntetést tölt, a feltételes szabadságra bocsátását megelőzően, az ügyben eljáró bíróságnak a kényszerintézkedés tárgyában akár hivatalból is határoznia kell. Szabadlábra kerülése esetén, amennyiben a letartóztatás vagy más személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés feltételei fennállnak, úgy a Be. 279. § (6) bekezdés b) pontja alapján őrizetbe vétele ismételten elrendelhető, és őrizetbe vételét követően vele szemben a bíróságnak döntenie kell a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés tárgyában.

Mindezekre figyelemmel, a Kúria a Be. 614. § (1) bekezdésére és (3) bekezdés b) pontjára tekintettel, az ítélőtábla végzése elleni fellebbezéseket elbírálva a Be. 606. § (1) bekezdése alapján, figyelemmel a 614. § (1) bekezdésére, az ítélőtábla végzését megváltoztatta, és az I. rendű vádlott letartóztatását megszüntette.

Bpkf.II.1.296/2021/2.

A vádlottal szemben elrendelt bűnügyi felügyelet magatartási szabályainak enyhítését célzó védői indítványt a Fővárosi Ítélőtábla helyes indokok alapján elutasította. A vádlottal szemben megalapozottan feltehető, hogy enyhébb a magatartási szabályok a szökés, elrejtőzés, valamint a bűnismétlés elkerülését nem szolgálnák megfelelően. Erre tekintettel az ítélőtábla végzését a Kúria helybenhagyta.

Az ítélőtábla okszerűen állapította meg, hogy az I. rendű terhelt esetében a bírói engedélyes kényszerintézkedésnek a Be. 276. § (1) bekezdés a) és b) pontjában írt feltételei fennállnak, mivel az ellene emelt vád alapján vele szemben az elsőfokú bíróság marasztaló ítéletet is hozott, s vádlottal szemben elrendelt bűnügyi felügyelet szükséges, egyben elégséges a kényszerintézkedéssel elérni kívánt célok eléréséhez, ellenben azok a kényszerintézkedés nélkül nem biztosíthatók.

Az ítélet tábla helyesen mutatott rá arra, hogy a büntetett előéletű, az eljárás tárgyát képező bűncselekményt – a nem jogerős ítélet szerint – más büntetőeljárás hatálya alatt elkövető, saját elmondása szerint is kábítószer-fogyasztó életmódot folytató vádlott esetében alappal lehet arra következtetni, hogy a kényszerintézkedés alkalmazása nélkül újabb szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményt követne el [Be. 276.§ (2) bekezdés c) pont cb) alpont].

Az eljárás alapjául szolgáló jelentős tárgyi súlyú bűncselekményben – nem jogerősen – bűnösnek kimondott vádlott esetében megállapítható a kényszerintézkedés Be. 552.§ (2) bekezdésben írt speciális feltétele is.

Az elsőfokú bíróság által a vádlottal szemben nem jogerősen kiszabott öt év fegyházban letöltendő szabadságvesztés – a feltételes szabadság elméleti lehetősége mellett is – olyan mértékű hátrány esélyét rejti magában, ami önmagában is szükségessé teszi a kényszerintézkedés változatlan fenntartását, s ezzel egyidejűleg a védői indítvány elutasítását. A nem jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztés nyomtatékából fakadó szökési, elrejtőzési veszélyt a kábítószer-fogyasztó, büntetett előéletű vádlott személyi körülményei nem közömbösítik.

A fentiekben túlmenően a vádlottal szembeni, magatartási szabályokkal körülhatárolt személyi szabadságot elvonó kényszerintézkedéssel sem az arányosság, sem a szükségesség elve nem sérült. A Be. 276.§ (2) bekezdés c) pont cb) alpontjában és a Be. 552. § (2) bekezdésében írt cél úgy érhető el, hogy a terhelt az ingatlanát nem hagyhatja el, s a mozgását nyomon követő technikai eszközzel ellenőrzi a rendőrség. Emellett – ahogy azt az Emberi Jogok Európai Bírósága az Imre-Magyarország elleni ügyében hozott ítéletében kifejtette – a hosszú időn át tartó kényszerintézkedés fenntartását indokolhatja a közérdek is, ami nagyobb súllyal esik latba, mint a személyi szabadság sérthetlenségének követelménye (BH 2009.7.).

Az tény, hogy a vádlott a neki rendelt magatartási szabályokat nem sértette meg, csak azt jelenti, hogy elemi kötelességének eleget tett, de nem lehet önmagában alapja a magatartási szabályok enyhítésének. Ugyanígy nem lehet oka a magatartási szabályok enyhítésének az sem, hogy azáltal a vádlott anyagi helyzete könnyebbé tehető. A bírói engedélyes kényszerintézkedésnek a Be. 552.§ (2) bekezdésben írt oka önálló ok, aminek alapját a már – nem jogerősen kiszabott – szabadságvesztés tartama jelenti.

A vádlottal szemben elrendelt és fenntartott bűnügyi felügyelet a hozzárendelt magatartási szabályok enyhítésével – a végzésben vázolt körülmények mellett – nem szolgálná kellően a bűnügyi felügyelettel elérni kívánt célok megvalósulását [Be. 271. § (2) bekezdés], a szökés, elrejtőzés, valamint a bűnisméltés megakadályozását.

Bpkf.I.1306/2021/3.

I. Az I. rendű és II. rendű vádlottakkal szemben a bírói engedélyes személyi szabadságot elvonó kényszerintézkedésnek a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában, valamint c) pont cb) alpontjában írt különös felételei, a vádemelésre figyelemmel a 276. § (1) bekezdésében írt általános feltételei továbbra is fennállnak.

II. A Be. 274. § (4) bekezdés a) és c) pontjára (a bűncselekmény jellegére, valamint a terheltek személyi és családi körülményeire) figyelemmel, a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél - a szökés, elrejtőzés megakadályozása, a vádlottak eljárásban való részvételének biztosítása, illetőleg a bűnisméltés megakadályozása - más módon, távoltartással, illetve bűnügyi felügyelettel nem biztosítható. Mivel a terheltek esetében a letartóztatás meghatározott okai továbbra is fennállnak, ezért a letartóztatás megszüntetésére nem kerülhet sor.

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 296. §-a szerint a letartóztatás a terhelt személyi szabadságának bírói elvonása a jogerős ügydöntő határozat meghozatala előtt.

A Be. 276. § (1) bekezdése értelmében szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt folytatott eljárásban a terhelttel szemben személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelésének, meghosszabbításának és fenntartásának akkor van helye, ha a terhelt a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható vagy vele szemben vádat emeltek; a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés céljának eléréséhez ez szükséges, és az elérni kívánt cél más

módon nem biztosítható.

A Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontja szerint személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés a terhelt jelenlétének biztosítása érdekében is elrendelhető, ha megalapozottan feltehető, hogy a büntetőeljárásban elérhetetlenné válna, így különösen megszökne, elrejtőzne.

A Be. 276. § (2) bekezdés c) pont cb) alpontja értelmében a bűnismétlés lehetőségének megakadályozása érdekében is elrendelhető személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés, ha megalapozottan feltehető, hogy a terhelt a megkísérelt vagy előkészített bűncselekményt véghez vinné, az eljárás tárgyát képező bűncselekményt folytatná vagy szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekményt követne el.

Arra figyelemmel, hogy a letartóztatás tartamára, elrendelésére, meghosszabbítására és fenntartására a bűnügyi felügyeletre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, a Be. 291. § (1) bekezdés b) pontja értelmében, ha a vádemelés után a letartóztatás elsőfokú bíróság általi fenntartásától számítva egy év eltelt és az elsőfokú bíróság még nem hozott határozatot, a másodfokú bíróság annak indokoltságát felülvizsgálja.

A Be. 298. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a letartóztatás legfeljebb 4 évig tart, ha a terhelttel szemben 10 évnél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt van folyamatban eljárás.

A Be. 277. § (4) bekezdés a) és d) pontja alapján letartóztatás a terhelt jelenlétének biztosítása, a bizonyítás megnehezítésének vagy megghiúsításának megakadályozása, illetve a bűnismétlés megakadályozása érdekében rendelhető el, ha különösen a bűncselekmény jellegére, a terhelt személyi és családi körülményeire tekintettel a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél távoltartással, illetve bűnügyi felügyelettel nem biztosítható.

A letartóztatás feltételeinek vizsgálatánál konkrét, az adott ügyre vonatkozó tényeken alapulhat az a következtetés, hogy fennáll a szökés, az elrejtőzés vagy a bűnismétlés veszélye (BH 2009.7.).

Az Emberi Jogok Európai Bírósága, az EJEB 2013.53129/2009. Imre Zsolt kontra Magyarország ítéletében kifejtette: azt, hogy a vádlott előzetes letartóztatásának fenntartása ésszerű-e, minden esetben az ügy speciális vonásainak a fényében kell megítélni. Az elhúzódo fogvatartás egy adott ügyben csak akkor lehet indokolt, ha a közérdek valódi követelményének olyan specifikus jelei állnak fenn, amelyek – az ártatlanság vélelme ellenére – nagyobb súllyal esnek latba, mint az Egyezmény 5. Cikkében lefektetett, az egyéni szabadság tiszteletben tartását előíró szabályok {indokolás [41].}.

A nyomozási bíró eljárásáról az előzetes letartóztatás elrendelése tárgyában született 93/2011. BK vélemény szerint, amikor a bíróság az előzetes letartóztatás különös feltételeit vizsgálja, rendkívüli gondossággal kell eljárnia. Figyelembe kell venni, hogy egy olyan feltételezés, amely egy jövőbeli esemény bekövetkezésének a valószínűsítéséből áll, csak tényeken alapuló következtetések útján történhet. A „megalapozottan feltehető” kifejezés olyan jövőbeli történésre, eseményre utal, amelynek a bekövetkezése a rendelkezésre álló körülményekből, tényekből előre látható, elképzelhető, várható, gyanítható, vagyis valószínűsíthető, valószínű. A bűncselekmény – büntetési tételben megnyilvánuló – tárgyi súlya csak a konkrét ügy speciális jellemzőivel együtt jut szerephez, illetve ad ilyen következtetésre alapot. A tárgyi súly kapcsán önmagában a (Btk. Általános és Különös Része szerinti) jogalkotói értékelés nem biztosít az előzetes letartóztatás indokoltságára önálló következtetési alapot.

Az előzetes letartóztatás szükségessége a büntetőeljárás törvényben meghatározott különös okok és a konkrét ügy jellemzőjének egybevetett vizsgálata eredményeként válik megismerhetővé (BH 2007.403.).

A jelen ügyben a terhelttel szemben elrendelt és az elsőfokú bíróság által továbbra is fenntartott letartóztatás alapjául szolgáló – az ítéletábla elsőfokú végzésében hivatkozott – okok ilyen, megalapozott feltevésen alapuló okok, ezért azok megállapításához az ügy konkrét körülményeinek vizsgálata szükséges. Önmagában az eljárás tárgyát képező bűncselekmény büntetési tételében megnyilvánuló tárgyi súly nem ad alapot az ilyen következtetés levonására, a letartóztatás fenntartásának indokolása körében vizsgálni kell az ügy egyéni körülményeit.

Az ítéletábla a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában írt szökés, elrejtőzés veszélyének ténybeli alátámasztásaként a vádlottakkal szemben kiszabható büntetés tételkeretét jelölte meg. A Kúria ebben a

körben a következőket állapította meg.

A főügyészség az I. rendű és a II. rendű vádlottakkal, mint társtettesekkel szemben, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 192. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott, a (4) bekezdés I. fordulatára figyelemmel, az (5) bekezdés a) és d) pontja szerint minősülő emberkereskedelem büntette miatt emelt vádat, amely bűncselekményre a törvény 15 évig tartó szabadságvesztés büntetés kiszabását is lehetővé teszi. Az ügyben eljáró Törvényszék 2021. február 16. napján tartott az ügyben előkészítő ülést. Az előkészítő ülésen a vádlottak személyi körülményei nem kerültek rögzítésre.

A 2021. szeptember 7. napján megtartott tárgyaláson az I. rendű vádlott vonatkozásában személyi körülményeivel kapcsolatosan kizárólag az került rögzítésre, hogy három kiskorú gyermeke van, míg a II. rendű vádlott nyilatkozatából megállapítható, hogy letartóztatása előtt állandó munkahelye nem volt, az általános iskola 8. osztályát végezte, nőtlen, letartóztatása előtt az I. rendű vádlottal élettársi kapcsolatban élt, letartóztatása előtt 22.800 forint segély jövedelme volt, vagyontalan, a rendelkezésre álló előítéleti adatok szerint több alkalommal volt büntetve, többek között garázdaság, lopás, kiskorú veszélyeztetése büntette miatt. Megállapítható továbbá, hogy a vádiratban foglalt tényállás alapján az I. rendű és II. rendű vádlott a tényállásban szereplő kiskorú sértetteket prostitúció végzésére vették rá, és annak hasznából hosszabb ideig részesültek.

Mіндеzen körülmények összevetésével megállapítható, hogy sem az I. rendű, sem a II. rendű vádlott nem rendelkezik olyan személyi körülményekkel, amely a kiszabható büntetés tartamában megnyilvánuló fenyegetéssel szemben megakadályozná azt, hogy szabadlábra helyezésük esetén a várható hosszú tartamú szabadságvesztés büntetés miatt megszöknének vagy elrejtőznének. Az I. rendű és II. rendű vádlottak letartóztatásukat megelőzően a vádirati tényállás alapján legalább részben prostitúciós tevékenység bevételeiből tartották el magukat, megélhetésük jogszerű forrásból nem biztosított, és egyéb személyi körülményeik sem alapozzák meg azt, hogy letartóztatás elrendelése nélkül is biztosítható legyen az eljárásban részvételük.

Mindezeket figyelembe véve megállapítható, hogy a vádlottakkal szemben – a II. rendű vádlott esetében figyelembe véve az előéletét is – kiszabható büntetés súlya olyan körülmény, mely alapján alappal feltehető, hogy a vádlottak jelenléte az eljárásban kényszerintézkedés alkalmazása nélkül nem lenne biztosítható, családi helyzetük, személyi körülményeik pedig az ebben rejlő veszélyt kedvező irányban ellensúlyozni nem tudják.

Az ítélet tábla a Be. 276. § (2) bekezdés c) pont cb) alpontjában írt bűnismétlés veszélyének ténybeli alátámasztására a vádirati tényállásban foglalt, vádlottak által folyamatosan, hosszabb időn keresztül, kiskorú sértettek sérelmére elkövetett bűncselekményekre és az ebből származó jövedelemből biztosított megélhetésükre alapozta. A II. rendű vádlott emellett visszaesőnek nem minősülő bűnismétlő.

A vád szerint a vádlottak a vádiratban foglalt cselekményeket több sértett sérelmére hasonló módon, azok sebezhetőségét kihasználva, ezzel kapcsolatos tapasztalataikat felhasználva, gondosan megszervezett módon követték el, a kiskorú sértettek prostitúciós tevékenységéből származó bevételből részesültek és a megélhetésüket ebből biztosították. A II. rendű vádlott emellett korábban garázda jellegű, vagyon elleni és kiskorú veszélyeztetésében megnyilvánuló bűncselekményt is követett el.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az I. rendű és II. rendű vádlottak szabadlábra kerülésük esetén hasonló módon, prostitúciós tevékenységből származó bevételből biztosítanák a megélhetésüket, emellett a II. rendű vádlott esetében fennáll - a jövedelem nélküliségére is figyelemmel – annak a veszélye, hogy megélhetését szabadságvesztéssel büntetendő vagyon elleni bűncselekmények elkövetéséből biztosítaná. A vádiratban foglalt cselekmények jellegére, valamint a II. rendű vádlott előéletére figyelemmel pedig az is alappal feltehető, hogy bűnös tevékenységükben kiskorú személyek bevonására is törekednének, ilyen személyek sérelmére is követnének el bűncselekményeket.

Mindezekre figyelemmel, az ítélet tábla helyesen állapította meg, hogy az I. rendű és II. rendű vádlottakkal szemben a bírói engedélyes személyi szabadságot elvonó kényszerintézkedésnek a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában, valamint c) pont cb) alpontjában írt különös feltételei, a vádemelésre figyelemmel a 276. § (1) bekezdésében írt általános feltételei továbbra is fennállnak.

A Be. 274. § (4) bekezdés a) és c) pontjára (a bűncselekmény jellegére, valamint a terheltek személyi és

családi körülményeire) figyelemmel, a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél – a szökés, elrejtőzés megakadályozása, a vádlottak eljárásban való részvételének biztosítása, illetőleg a bűnismétlés megakadályozása – más módon, távoltartással, illetve bünyügyi felügyelettel nem biztosítható. Mivel a terheltek esetében a letartóztatás meghatározott okai továbbra is fennállnak, ezért a letartóztatás megszüntetésére nem kerülhet sor (BH 2011.274.).

Közigazgatási ügyszak

Kfv.IV.35.310/2021/4.

Az Országgyűlés által elismert egyház minősül bevett egyháznak. Működési támogatás kizárólag bevett egyház részére állapítható meg.

A 2016. évi XC. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) § (1) bekezdés b) pontja értelmében, az Országgyűlés a köznevelési feladat ellátására működési támogatást állapít meg a nemzetiségi önkormányzat vagy az egyházi jogi személy által fenntartott nevelési-oktatási intézményekben ellátott, továbbá a pedagógiai szakszolgálati intézményekben gyógypedagógiai tanácsadásban, korai fejlesztésben, oktatásban és gondozásban, valamint a fejlesztő nevelésben részt vevő gyermekekre, tanulókra tekintettel a nemzetiségi önkormányzat és a bevett egyház részére a 7. melléklet II. pontja szerint.

Az igény előterjesztésének időpontjában, 2018. január 31. napján hatályos 2011. évi CCVI. törvény (a továbbiakban: Ehtv.) 6. § (1) bekezdése szerint vallási közösség az Országgyűlés által elismert egyház és a vallási tevékenységet végző szervezet. Az Országgyűlés által elismert egyház bevett egyház. Az Ehtv. 16. § (1) bekezdése alapján a miniszter az e törvénynek az adott bevett egyház felvételére vonatkozó módosítása hatálybalépését követő 30 napon belül a bevett egyházat nyilvántartásba veszi.

A felperes alappal hivatkozott az 6/2013. (III. 1.) AB határozatában (a továbbiakban: ABH) indokolásában foglaltakra, miszerint a 8/2012. (II. 29.) OGY határozatban nevesített szervezetek az egyházi jogállásukat nem veszítették el. Az ABH meghozatalát követően ugyanakkor az Alaptörvénynek az ügy megítélését illetően releváns rendelkezései módosultak. A 3310/2018. (X. 16.) AB határozat és a 3047/2019. (III. 14.) AB határozat ennek kapcsán foglalkozik az AB-határozatok *erga omnes* hatályával. Eszerint figyelembe kell venni az Alaptörvény változását is, azaz jelen esetben azt, hogy az ABH után hatályba lépett az Alaptörvény negyedik módosítása, amely már sarkalatos törvényi elismeréshez kötötte az egyházi státuszt. Majd pedig – 2013. október 1-jén – hatályba lépett az Alaptörvény ötödik módosítása is, amely a sarkalatos törvényben elismert egyházakat bevett egyházként nevesíti. Amennyiben tehát az Alkotmánybíróság határozatának meghozatalát követően az Alaptörvény releváns rendelkezése módosul, akkor a bírói döntés nem alapítható kizárólag a korábbi AB határozattal való ellentétre, mivel a jogalkalmazónak figyelemmel kell lennie az Alaptörvény változására is annak hatálya alatt. Az ezzel összefüggésben keletkezett igények érvényesítésére ugyanakkor más eljárások rendelkezésre állhatnak, mint ahogyan ez az Emberi Jogok Európai Bíróságának a felperes által a 2015. és 2016. támogatási évekre vonatkozóan kezdeményezett, Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség kontra Magyarország ügyben meghozott ítéletéből is kiderül. (Kfv.IV.35.310/2020/5. sz. ítélet [41]-[43] pontok)

A fentiek alapján megállapítható, hogy a felperes a bevett egyházi státuszát az ABH-ból következően azért nem nyerhette vissza, mert azzal soha nem is rendelkezett, hiszen az egyházi jogállását nem az Ehtv. alapján vették nyilvántartásba. Az Ehtv. 6. §-a és Kvtv. 40. § (1) bekezdése b) pontja alkalmazása szempontjából ugyanis bevett egyháznak, illetve egyházi jogi személynek csak az Ehtv. 16. és 17. §-ai szerint nyilvántartásba vett szervezetek minősülnek. Ezt támasztja alá az Ehtv. 2019. április 15. napjától hatályos 7. § (2) bekezdésének alaptörvény-ellenességét vizsgáló 3194/2020. (VI. 11.) AB határozat is, mely egyfelől rögzíti, hogy az Ehtv. rendszerében a bevett egyház a vallási közösségek egyetlen kategóriája, amelyről nem bíróság, hanem az Országgyűlés dönt, másfelől a bevett egyház és a többi vallási közösség megkülönböztetése közvetlenül az Alaptörvényen alapul. ([29] és [41] pontok)

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Pfv.III.20.509/2021/5.

Ha a büntetés-végrehajtási intézetnek az elhelyezésre szolgáló zárkájában a mozgástér, illetve az élettér nem éri el a jogszabályban meghatározott mértéket, ez alkalmas a megalázó bánásmód tilalmának, a fogvatartott emberi méltósága megsértése megállapítására.

A felperes fogva tartásának első szakaszára irányadó 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet (a továbbiakban: R1.) 239. § (1) bekezdése szerint előzetes letartóztatott esetén a zárkában (lakóhelyiségben) elhelyezhető létszámot úgy kell meghatározni, hogy személyenként lehetőség szerint 10 m³ légtér és 4 m² mozgástér jusson. [A felperesre mint előzetes letartóztatottra nem az elsőfokú bíróság által felhívott 137. § (1) bekezdése volt az irányadó, és az abban a férfi elítéltre előírt lehetőség szerint 3 m²-es mozgástér.] A mozgástér fogalmát az R1. 137. § (2) bekezdése akként határozta meg, hogy a zárka (lakóhelyiség) alapterületéből az azt csökkentő berendezési és felszerelési tárgyak által elfoglalt területet figyelmen kívül kell hagyni.

A felperes elhelyezése 2014-ben a bizonyos időszakokban nem felelt meg az R1. 239. § (1) bekezdésében foglaltaknak. A BH2016. 240. számú (Pfv.IV.21.654/2015) döntés szerint a fogvatartott emberi méltóságát sérti, ha a büntetés-végrehajtási intézet a fogva tartás során nem biztosítja a minimális mozgástérrel. A határozat indokolása tartalmazza, hogy az „embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmából az az absztrakt követelmény vezethető le, hogy a többszemélyes zárkában fogvatartottak részére biztosított élet-, illetve mozgástérnek minden esetben el kell érnie azt a minimális mértéket, amely biztosítja számukra az emberi méltósághoz való alapjoguk sérelme nélküli elhelyezésüket valamely büntetés-végrehajtási intézetben. E minimális élet-, illetve mozgástér biztosítása nélkül ugyanis olyan túlzásfokosság jön létre, amely megakadályozza az érintettekkel való, emberhez méltó és őket adottságaiktól függetlenül megillető bánásmódot, így embertelen, megalázó bánásmódnak, büntetésnek minősül.” A Kúria több döntésében állást foglalt abban a kérdésben, hogy személyhez fűződő jogot sért, ha a jogszabályban meghatározott fogva tartási körülményeket az előírt minimális mozgástér biztosításával nem teszik lehetővé a fogva tartott számára (Kúria Pfv. IV.21.778/2010/4., Pfv. IV.22.372/2011/9.).”

A perre irányadó hazai jogszabály (R1.) a mozgástér fogalmát alkalmazta, meghatározva annak számítási módját. Meglehet az EJEB gyakorlata eltérő fogalmat (élettér) vesz alapul – amit utóbb az 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet (a továbbiakban: R2.) is alkalmaz – a 2014. december 31. napjáig az R1. szabálya az irányadó, ami az adott esetben lehet a fogvatartottnak kedvezőbb, mint az EJEB gyakorlata.

A felperes elhelyezése 2014. évben 52 nap tartamban volt jogszabálysértő, ezáltal embertelen, megalázó.

A 2015. január 1. napján hatályba lépett és a felperes fogva tartása idején hatályos szövegű R2. 186. § (2) bekezdése értelmében az előzetes letartóztatott esetén a zárkában elhelyezhető létszámot úgy kell meghatározni, hogy személyenként 10 m³ légtér és 4 m² mozgástér jusson. Az R2. 121. § (2) bekezdése szerint a mozgástér meghatározása szempontjából a zárka, vagy a lakóhelyiség alapterületéből az azt csökkentő berendezési és felszerelési tárgyak által elfoglalt területet figyelmen kívül kell hagyni.

Tehát a perben releváns időszakban végig a fogvatartottra jutó mozgástér volt a számítás alapja. Ennek megfelelően 2015. évben a felperes elhelyezése 56 nap tartamban volt jogszabálysértő, ezáltal embertelen, megalázó.

Emellett a felperes 2014. augusztus 8. és 2015. május 20. napja között volt olyan zárkában elhelyezve, amelynek nem volt önálló szellőzésű WC-je [R1. 135. § (2) bekezdés, R2. 120. § (2) bekezdés]. E jogszabályi előírás be nem tartott voltát nem orvosolja, hogy a WC a zárka ablakán keresztül szellőzik [másodfokú ítélet 29 bekezdés], mert éppen ez az állapot a jogsértő.

A már hivatkozott BH2016. 240. számú döntés szerint nem kimentési ok, hogy az alperest befogadási kötelezettség terheli. Amennyiben a büntetés-végrehajtási intézet az IM rendeletben (R1.) meghatározott, a fogva tartás során irányadó kötelezettségét nem teljesíti, azzal felróható magatartást tanúsít.

Mindezen körülményeket értékelve a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a felperes fogva tartása során az alperes a rá vonatkozó jogszabályi előírásokat megsértette. A felperes elhelyezésével megvalósított jogsértés önmagában alkalmas az emberi méltóság megsértésére [2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (2) bekezdés], és megalapozza a felperesnek a sérelemdíj iránti igényét [Ptk. 2:52. § (1) bekezdés].

Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj mértékét 400.000 forintban határozta meg, amit a felperes fellebbezéssel nem támadott, ezért a Kúria annak mértékét a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján elfogadta azzal, hogy ezt meghaladóan a keresetet elutasítottnak tekintette. A teljesítési határidőre vonatkozó rendelkezés a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 344. § (1) bekezdésén alapult

Pfv.III.20.611/2021/6.

A minimális mozgástér biztosításának hiánya embertelen, megalázó bánásmód.

I. A 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (2) bekezdése nem sérült önmagában attól, hogy a jogerős ítélet nem tartalmaz a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakkal kapcsolatos álláspontot, hiszen a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott valamennyi érv egyenként való megcáfolásának kötelezettsége {26/2020. (XII. 2.) AB határozat [22] bekezdés}, de ezzel összefüggésben a felperes az ítélet tartalmára vonatkozó konkrét jogszabályi rendelkezés (Pp. 346., 386. §) megsértésére sem hivatkozott.

II.A BH2016. 240. számon megjelent eseti döntés (Pfv.IV.21.654/2015.) szerint a fogvatartott emberi méltóságát sérti, ha a büntetés-végrehajtási intézet a fogvatartás során nem biztosítja a minimális mozgástérrel. A határozat indokolása tartalmazza, hogy az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmából az az absztrakt követelmény vezethető le, hogy a többszemélyes zárkában fogvatartottak részére biztosított élet-, illetve mozgástérnek minden esetben el kell érnie azt a minimális mértéket, amely biztosítja számukra az emberi méltósághoz való alapjoguk sérelme nélküli elhelyezésüket valamely büntetés-végrehajtási intézetben. E minimális élet-, illetve mozgástér biztosítása nélkül ugyanis olyan túlszűfolttság jön létre, amely megakadályozza az érintettekkel való, emberhez méltó és őket adottságaiktól függetlenül megillető bánásmódot, így embertelen, megalázó bánásmódnak, büntetésnek minősül. A Kúria több döntésében állást foglalt abban a kérdésben, hogy személyhez fűződő jogot sért, ha a jogszabályban meghatározott fogvatartási körülményeket az előírt minimális mozgástér biztosításával nem teszik lehetővé a fogva tartott számára (Kúria Pfv. IV.21.778/2010/4., Pfv. IV.22.372/2011/9.).

A perre irányadó hazai jogszabálynak [16/2014. (XII. 19.) IM rendelet (a továbbiakban: R.)] a felperes fogvatartása idején hatályos szövege a mozgástér fogalmát használta, meghatározva annak számítási módját. Meglehet az az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlata eltérő fogalmat (élettér) vesz alapul, a perrel érintett időszakra kötelező jogi normaként az R. az irányadó, ami az adott esetben a fogvatartottra kedvezőbb, mint az EJEB gyakorlata.

A 2015. január 1. napján hatályba lépett és a felperes fogva tartása idején hatályos szövegű R. 186. § (2) bekezdése értelmében ugyanis előzetes letartóztatott esetében a zárkában elhelyezhető létszámot úgy kell meghatározni, hogy személyenként 10 m³ légtér és 4 m² mozgástér jusson. Az R. 121. § (2) bekezdése szerint a mozgástér meghatározása szempontjából a zárka, vagy a lakóhelyiség alapterületéből az azt csökkentő berendezési és felszerelési tárgyak által elfoglalt területet figyelmen kívül kell hagyni.

Mivel a perben releváns időszakban mindvégig a fogvatartottra jutó mozgástér volt a számítás alapja, megállapítható, hogy 2015. évben a felperes elhelyezése 221 nap tartamban volt jogszabálysértő, ezáltal embertelen, megalázó.

A már hivatkozott BH2016. 240. számú döntés szerint nem kimentési ok, hogy az alperest befogadási kötelezettség terhelte: ha a R.-ben meghatározott, a fogvatartás során irányadó kötelezettségét nem teljesíti, azzal felróható magatartást tanúsít.

Mindezen körülményeket értékelve a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a felperes fogvatartása során az alperes a rá vonatkozó jogszabályi előírásokat megsértette. A felperes elhelyezésével

megvalósított jogsértés önmagában alkalmas az emberi méltóság megsértésére [Ptk. 2:42. § (2) bekezdés], és megalapozza a sérelemdíj iránti igényét [Ptk. 2:52. § (1) bekezdés].

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Főosztálya

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Heineman Csilla, Dr. Orosz Árpád, Dr. Osztovits András, Dr. Somogyi Gábor, Szolnokiné Dr. Csernay Krisztina

Munkatárs: Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.